

**XI. ULUDAĞ CONGRESS ON
INTERNATIONAL RELATIONS**

ABSTRACT BOOK

**“MAIN DEVELOPMENTS AND DYNAMICS
OF THE POST-COLD WAR ERA”**

14-15 OCTOBER 2019

BURSA ULUDAĞ UNIVERSITY

**PROF. DR. METE CENGİZ
CONVENTION CENTER**

BURSA/TURKEY

ISBN - NO: 978-605-031-760-2

XI. Uluslararası Uludağ Uluslararası İlişkiler Kongresi Özet Kitabı

Editör: PROF. DR. TAYYAR ARI, **Editör:** PROF. DR. MUZAFFER ERCAN YILMAZ

* **TANITIM NÜSHASIDIR, PARA İLE SATILAMAZ.**

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Tayyar ARI
Prof. Dr. İbrahim CANBOLAT
Prof. Dr. Kamuran REÇBER
Prof. Dr. Ömer Göksel İŞYAR
Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ
Prof. Dr. Barış ÖZDAL
Prof. Dr. Ferhat PİRİNÇÇİ
Doç. Dr. Çiğdem AYDIN KOYUNCU
Doç. Dr. Sezgin KAYA
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet H. M. BEKTAŞ
Dr. Öğr. Üyesi Kader ÖZLEM
Dr. Arş. Gör. Samet YILMAZ
Arş. Gör. Murat JANE
Arş. Gör. Özge Gökçen ÇETİNDİŞLİ
Arş. Gör. Tunç DEMİRTAŞ
Arş. Gör. Uğur ERMİŞ
Arş. Gör. Büşra ÖĞÜTÇÜ
Arş. Gör. Talip ALAN
Arş. Gör. Hüseyin Faruk ŞİMŞEK
Arş. Gör. Fatih Bilal GÖKPINAR
Arş. Gör. Mehmet Ali AK
Arş. Gör. Onur BİRKAN
Prj. Asist. Ferhan S. ÇOLAK
Prj. Asist. Kafıye BEKFELAVİ
Prj. Asist. Zeynep KALFA

BİLİM KURULU (alfabetik sıra ile)

Ali Servet ÖNCÜ, Atatürk Üniversitesi, Erzurum
Ali Yaşar SARIBAY, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa
Atilla ERALP, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara
Betül KARAGÖZ YERDELEN, Giresun Üniversitesi, Giresun
BiroI AKGÜN, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara
Burak Samih GÜLBOY, İstanbul Üniversitesi, İstanbul
Coşkun TOPAL, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon
Engin BERBER, Ege Üniversitesi, İzmir
Esra HATİPOĞLU, Nişantaşı Üniversitesi, İstanbul
Fırat PURTAŞ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara
Ghadir NASRİ, Tarbiyat Moaalem University, Tahran, İran
Gökhan ÖZKAN, Bursa Teknik Üniversitesi, Bursa
Haldun YALÇINKAYA, TOBB ETU Üniversitesi, Ankara
Hasan KÖNİ, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul
Havva KÖKARSLAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara
Irina CHUDOSKA, Üsküp Fon Üniversitesi, Makedonya
Kemal İNAT, Sakarya Üniversitesi, Sakarya
Khurram QADİR, Quait-i-Azam University, İslamabat, Pakistan
Mehmet GENÇ, Işık Üniversitesi, İstanbul
Mehmet Sait DİLEK, Atatürk Üniversitesi, Erzurum
Mehmet ŞAHİN, Polis Akademisi, Ankara
Mehran KAMRAVA, Georgetown University, Doha, Katar
Meliha ALTUNIŞIK, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara
Meşti İSMAİLOV, Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Mousa SHTEIWI, University of Jordan, Ürdün
Murat YEŞİLTAŞ, Sakarya Üniversitesi, Sakarya
Mustafa AYDIN, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul
Mustafa KİBAROĞLU, MEF Üniversitesi, İstanbul
Namık Sinan TURAN, İstanbul Üniversitesi, İstanbul
Nasser YASSEN, American University of Beirut, Lübnan
Nuri YURDUSEV, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara
Ragıp Kutay KARACA, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul
Rayan AL AMEEN, American University of Beirut, Lübnan
Serhat ERKMEN, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Ankara
Sevinç RUİNTAN, Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Sibel TURAN, Trakya Üniversitesi, Edirne
Şule KUT, Okan Üniversitesi, İstanbul
Türel YILMAZ ŞAHİN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara
ULVİ KESER, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, KKTC
Waleed HAZBUN, American University of Beirut, Lübnan
Yelda ONGUN, Başkent Üniversitesi, Ankara
Zeynep YÜCEL, Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Balıkesir

**XI. ULUSLARARASI ULUDAĞ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER KONGRESİ**

PROGRAM

14 EKİM 2019 PAZARTESİ

09:00 – 10:00 Kayıt

10:00 – 10:30 Açılış Oturumu

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

10:30 – 10:45 Kahve Arası

10:45 – 12:30

1. OTURUM

1. Gün, 10:45 – 12:30

PANEL 1

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Tayyar ARI

Türk Dış Politikasının Kavramsal ve Kuramsal Temellerini Yeniden Tartışmak

Prof. Dr. Tayyar ARI, Bursa Uludağ Üniversitesi

Will China Turn to Maritime Great Power Politics in Pacific Sea?

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN, İstinye Üniversitesi

Yapay Zekâ ve Sosyal Bilimler

Prof. Dr. Alaeddin YALÇINKAYA, Marmara Üniversitesi

Orta Asya'da Su Sorunu ve Çevre Güvenliği

Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN, Marmara Üniversitesi

1. Gün, 10:45 – 12:30

PANEL 2

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU

The Contemporary Energy Crisis in Eastern Mediterranean: Understanding Turkey's Standpoint

Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU, İzmir University of Economics

A Comparative Analysis of Security Understandings of Great Powers in the Emerging Post-Liberal International Order

Prof. Dr. Tarık OĞUZLU, Antalya Bilim University

Turkish American Relations After 1990s

Assoc. Prof. Dr. Sertif DEMİR, University of Turkish Aeronautical Association

1. Gün, 10:45 – 12:30

PANEL 3

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Kader ÖZLEM

Yemen'de İnsancıl Durum: Uluslararası Toplum Açısından Çıkarımlar

Dr. Öğr. Üyesi Çağrı Emin DEMİRBAŞ, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Afet Diplomasisi: Doğal Afetlerin Çatışma Çözümüne Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi Görkem TANRIVERDİ ŞEYŞANE, Doğu Üniversitesi

Türktipi İnsani Yardım ve Türk STK'larının İnsani Yardım Pratikleri

Dr. Öğr. Üyesi Hakan MEHMETCİK, Marmara Üniversitesi

Egemenlik ve İnsancıl Müdahale: Çelişkili Bir Kuram Olarak Uluslararası Hukuk

Dr. Arş. Gör. Burak GÜNEŞ, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

1. Gün, 10:45 – 12:30

PANEL 4

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Halil BEKTAŞ

Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Ortadoğu'da Gelişme Dinamikleri

Dr. N. Neşe KEMİKSİZ, ANKA Enstitüsü

Geçiş Dönemi Adaleti ve 'Arap Baharı': Tunus Geçiş Dönemi Adaleti Programı Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Arş. Gör. Volkan ŞEYŞANE, Anadolu Üniversitesi

Değer ve Çıkar İlişkisi Bağlamında ABD Dış Politikasının Tahlili: Ortadoğu Örneği

Dr. Arş. Gör. Özge YAVUZ, Karabük Üniversitesi

Bir Ötekileştirme Şekli Olarak Abjection: Hamas Örneği

Arş. Gör. Muharrem DOĞAN, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdulgani BOZKURT, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Hizbullah'ın Değişen Güvenlik Söylemi ve Perspektifi: Suriye İç Savaşı'nın Getirdiği Dinamikler

Arş. Gör. Nail ELHAN, Hitit Üniversitesi

14:00 – 15:15

2. OTURUM

1. Gün, 14:00 – 15:15

PANEL 5

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Tayyar ARI

Keşmir Sorunu Yeni Bir Çatışma Merkezine Dönüşebilir Mi?

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN, İstinye Üniversitesi

Avrasya Güvenlik Sisteminde Türk Cumhuriyetleri'nin Rolü

Prof. Dr. Kamer KASIM, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Ortadoğu'da Soğuk Savaştan Sıcak Savaşa Geçiş

Prof. Dr. Mehmet ŞAHİN, Polis Akademisi

Türkiye'nin Doğu Akdeniz Politikasının Hukuksal Dayanakları

Prof. Dr. Mehmet DALAR, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

1. Gün, 14:00 – 15:15

PANEL 6

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ömer Göksel İŞYAR

**Impact of China's BRI Project on Foreign Policies of Central Asian States:
Case of Kazakhstan and Turkmenistan**

Prof. Dr. Yaşar SARI, Bolu Abant İzzet Baysal University

**Amerika'nın Stratejik Çapası Akdeniz: ABD Açısından Akdeniz Jeopolitiği ve
Güvenliği**

Doç. Dr. Sezai ÖZÇELİK, Çankırı Karatekin Üniversitesi

**Güvenikleştirilmiş Bir Kavram Olarak Enerji Güvenliği ve Avrupa Birliği'nin
Enerji Güvenliği Algısı**

Dr. Öğr. Üyesi İlhan SAĞSEN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

**Rus Dış Enerji Politikasında Doğalgaz Boru Hatları Faktörü: Kuzey Akım-2
Örneği**

Dr. Mevlüt AKÇAPA, Bursa Uludağ Üniversitesi

1. Gün, 14:00 – 15:15

PANEL 7

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Halil BEKTAŞ

**AKP Hükümet Programları Üzerinden Türk Dış Politikasındaki Süreklilik ve
Değişimi Okumak**

Dr. Öğr. Üyesi Kemal ÇİFTÇİ, Giresun Üniversitesi

**Suriye İç Savaşına Giden Süreçte Türkiye ve İran'ın Politik Yaklaşımlarının
Karşılaştırılması**

Arş. Gör. Nail ELHAN, Hitit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Emre ÇITAK, Hitit Üniversitesi

Bölgeselcilik Çalışmalarında Yeni Bir Dönüşüm: Bölgeler Ötesicilik

Dr. Öğr. Üyesi Hakan MEHMETCİK, Marmara Üniversitesi

**Tehdit Algılarında Yaşanan Değişimin Güvenlik Politikalarına Etkisi:
Türkiye'nin Yakın Dönem Güvenlik Stratejilerinin İncelenmesi**

Dr. Öğr. Üyesi Sami KİRAZ, Hitit Üniversitesi

Türk Siyasetinde Kadının Niteliksel Temsili ve Seçim Kırılğanlığı

Dr. Öğr. Üyesi Alper Tolga Bulut, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Arş. Gör. Emel İLTER, Karadeniz Teknik Üniversitesi

1. Gün, 14:00 – 15:15

**PANEL 8
SEMİNER-2 SALONU**

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ

Arktik Bölgesi'nin Artan Önemi: PESTEL-DEL Analizi Çerçevesinde 9 Boyutlu Bir Değerlendirme

Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU, İzmir Ekonomi Üniversitesi
Altan KAYACAN, İzmir Ekonomi Üniversitesi

21. Yüzyılda Uluslararası Göç: İklim Mültecileri

Arş. Gör. Fatih Bilal GÖKPINAR, Bursa Uludağ Üniversitesi

Kyoto Protokolü'nden Bugüne Türkiye'nin İklim Değişikliği Politikası ve Gelecek Yıllardaki Stratejisi

Berfu SOLAK, İzmir Ekonomi Üniversitesi
Şebnem ALTINCI, İzmir Ekonomi Üniversitesi

15:30 – 16:45

3. OTURUM

1. Gün, 15:30 – 16:45

PANEL 9

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kamuran REÇBER

Kimlik ve Kişilik: Analizde Farkı İhmal Edilmiş İki Temel Kavram

Prof. Dr. Şaban Halis ÇALIŞ, Selçuk Üniversitesi

Suriyelilerin Türkiye'de Devlete, Yerel Halka ve Ülkelerine Geri Dönme Meselesine Bakışları

Prof. Dr. Hakan SAMUR, Batman Üniversitesi
Dr. Murat CİHANGİR, Batman Üniversitesi

Yeni Güvenlik Yaklaşımları Kapsamında Uluslararası Kuruluşların Rolü ve Uygulamaları: BM ve NATO Örneği

Prj. Asist. Servet TAŞDELEN, Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Filiz GİRAY, Bursa Uludağ Üniversitesi

Osmanlı El Turcos'dan Trump'ın Kudüs Hamlesine Filistin-İsrail Çatışması ve Latin Amerika

Doç. Dr. Sezai ÖZCELİK, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Uluslararası Karşılaştırma Ölçütü Olarak Hukukun Üstünlüğü Endeksleri

Dr. Öğr. Üyesi Sadullah ÖZEL, Batman Üniversitesi

1. Gün, 15:30 – 16:45

PANEL 10

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ferhat PİRİNÇÇİ

ABD'nin Suriye Politikası, Hedefleri ve Türkiye'ye Etkisi

Doç. Dr. Ergin GÜNEŞ, Munzur Üniversitesi

Radikalleşme Literatüründe Güncel Tartışmalar ve Türkiye'de Radikalleşme Çalışmaları

Doç. Dr. Serhat ERKMEN, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

Yabancı Terörist Savaşçı Tehdidine Karşı Uluslararası Uygulamalar

Doç. Dr. Saadat DEMİRCİ, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Bölgesel İstikrarın Sağlanmasında Türkiye-İran Stratejik İşbirliğinin Önemi

Dr. Engin KOÇ, Dicle Üniversitesi

1. Gün, 15:30 – 16:45

PANEL 11

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇELENK

Arap Baharı Sürecinde Dinin Araçsallaştırılması ve Mezhep Kimliklerinin Geleceği: İran-Suudi Rekabetinde Din ve Mezhep

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇELENK, Bursa Uludağ Üniversitesi

Birleşik Arap Emirlikleri: Ortadoğu'nun Yeniden Dizaynı ve Bölgesel Bir Gücün Doğuşu (mu)?

Dr. Öğr. Üyesi Abdulgani BOZKURT, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Arap Baharı Sonrası İsrail'in Ulusal Güvenlik Stratejisi ve Dış Politikası

Dr. Öğr. Üyesi İskender KARAKAYA, Yozgat Bozok Üniversitesi

Basra Körfezi Alt Güvenlik Sistemi'nin Dönüşümü

Arş. Gör. Ayten MEHMED, Giresun Üniversitesi

1. Gün, 15:30 – 16:45

PANEL 12

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Çiğdem AYDIN KOYUNCU

Küresel Enerji Adaletinin Değerlendirilmesi: Analitik bir Bakış Açısı

Berfu SOLAK, İzmir Ekonomi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU, İzmir Ekonomi Üniversitesi

Bir Hegemonik İdeoloji Olarak Küreselleşme ve Akademinin Hegemonik İdeolojinin Yayılmasındaki Rolü

Dr. Arş. Gör. Betül ÖZYILMAZ KİRAZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Cinsiyet Eşitsizliği ve Siyasal Temsil

Dr. Öğr. Üyesi Alper Tolga BULUT, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Arş. Gör. Emel İLTER, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Türk İnsani Sivil Toplum Kuruluşlarının Türk Dış Politikasına Katkıları

Galip YÜKSEL, İstanbul Üniversitesi

15 EKİM 2019 SALI

10:00 – 11:15

1. OTURUM

2. Gün, 10:00 – 11:15

PANEL 13

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ

Challenges of Countering Cyber Terrorism in the Hybrid War Contexts

Prof. Dr. Oktay Fırat TANRISEVER, Middle East Technical University

The Structure of Intra-State Conflicts in the Post Cold War Era

Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ, Bursa Uludağ University

Locating Turkey among the G20 Rising Powers in the South-South Development Cooperation

Assoc. Prof. Dr. Emel Parlar DAL, Marmara University

Dr. Samiratou DIPAMA, Marmara University

UN Peacekeeping Operations in Central African Republic: The Legality-Legitimacy Paradox

Assoc. Prof. Dr. Gonca Oğuz GÖK, Marmara Üniversitesi

Assist. Prof. Dr. Radiye Funda KARADENİZ, Gaziantep Üniversitesi

2. Gün, 10:00 – 11:15

PANEL 14

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Barış ÖZDAL

Avrasya Ekonomi Birliği: Post Sovyet Coğrafyada Entegrasyon Mümkün mü?

Doç. Dr. Vügar İMANBEYLİ, İstanbul Şehir Üniversitesi

Kuzey-Güney Koridoru'nun Avrasya'daki Bölgesel Güç Mücadelesine Muhtemel Etkileri

Doç. Dr. Göktürk TÜYSÜZOĞLU, Giresun Üniversitesi

Neo-Avrasyacılık Çerçevesinde Rusya Federasyonu'nun Türkiye Cumhuriyeti'ne Bakışının Suriye Olayı Özelinde Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Selim KURT, Giresun Üniversitesi

21. Yüzyılda Avrasya Enerji Güvenliği Çerçevesinde Doğalgazın Yükselen Önemini Anlamlandırmak

Dr. Öğr. Üyesi Sina KISACIK, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

2. Gün, 10:00 – 11:15

PANEL 15

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Magdalena KUMELSKA-KONIECKO

Poland's Foreign Policy Towards Middle East After 1989

Dr. Magdalena KUMELSKA-KONIECKO, University of Warmia and Mazury in Olsztyn

"Human Security" From Liberal Perspective: Is It a Comprehensive Model?

Res. Assist. Dr. Cansu Güleç ARAS, MEF University

Security, Immunity and The Issue of Immigration

Res. Assist. Dr. Ali Fuat BİROL, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

A Critical Analysis on Approaches to Water Conflict and Cooperation: The Hydropolitics of the Euphrates and Tigris Basin As a Case Study

Res. Assist. Dr. Ahmet CONKER, Yıldız Technical University

2. Gün, 10:00 – 11:15

PANEL 16

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Sezgin KAYA

Xi Jinping'in Tayvan Politikasındaki Dönüşüm: Çin ve Tayvan'ın 'Diplomatik Tanınma' Rekabeti

Dr. Öğr. Üyesi Cemre PEKCAN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

ABD'nin Hint-Pasifik Stratejisi Işığında Yeni Küresel Güvenlik Yapısının İnşası

Dr. Tolga BİLENER, Galatasaray Üniversitesi

Uluslararası Rekabet Ortamında Doğu Asya Ülkeleri

Dr. İlker Salih EBREM, Siirt Üniversitesi
Dilruba KURUT, İstanbul Üniversitesi

11:30 – 12:45

2. OTURUM

2. Gün, 11:30 – 12:45

PANEL 17

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Barış ÖZDAL

Orta Ölçekli Güçlerin Statü Politikalarını Anlamak: G20'de Türkiye Örneği

Doç. Dr. Emel PARLAR DAL, Marmara Üniversitesi

Küresel Politik Ekonomi'de Yükselen Orta Ölçekli Güçler: MIKTA Örneği

Doç. Dr. Gonca Oğuz GÖK, Marmara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Radiye Funda KARADENİZ, Gaziantep Üniversitesi

Soğuk Savaş Sonrası Uluslararası İlişkilerde Büyük Güçlerin Bir Değerlendirmesi

Dr. Öğr. Üyesi Murat DEMİREL, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Geçmişin Gölgesinde: Rotasyon Prensibi Amerikan Dış Politikasına Nasıl Zarar Veriyor?

Dr. Öğr. Üyesi Murat ÜLGÜL, Karadeniz Teknik Üniversitesi

2. Gün, 11:30 – 12:45

PANEL 18

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Sevinç RUİNTAN

1990'larda Güney Kafkasya'da Etnik Temizlik Politikası

Doç. Dr. Sevinç RUİNTAN, Bakü Devlet Üniversitesi

Avrupa Birliği'nin Doğu Ortaklığı Kapsamında Kamu Diplomasisi: Güney Kafkasya Özelinde Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ŞAHİN, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Jeopolitik ve Güç Muamması: Temel Kavramların Dönüşümü ve Çağdaş Siyasi Coğrafya

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Evren EKEN, Süleyman Demirel Üniversitesi

2. Gün, 11:30 – 12:45

PANEL 19

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Halil BEKTAŞ

Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanımı ve İnsani Müdahale

Arş. Gör. Semra AKSU, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Yapıdan İnşaya Uluslararası İlişkilerde Küreselleşme Kavramı

Arş. Gör. Burak BINARCI, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

İsrail'in Duvar İnşasının Uluslararası Hukuku İhlali Yönünde Alınan Kararlar

Prj. Asist. Damla KADERLİ, Bursa Uludağ Üniversitesi

Uluslararası Hukuk Açısından Türkiye'nin İslam İşbirliği Teşkilatı'na Yönelik Politikaları

Mustafa GÖK, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

2. Gün, 11:30 – 12:45

PANEL 20

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Kader ÖZLEM

İran'ın Tehdit ve Risk Halkaları Ekseninde Güvenlik Yaklaşımları: Teorik Bir Değerlendirme

Cansu ÇELENK JAHANGİRİ, İstanbul Üniversitesi

İran'da Uzmanlar Konseyi'nin Devlet Yapısındaki Yeri ve Demokrasiye Olan Etkileri

Prj. Asist. Durdu Mehmet ÖZDEMİR, Bursa Uludağ Üniversitesi

İran Jeopolitiğinin Önemi ve İran'ın Dış Politikasına Etkisi

Tuba ÇAKMAK, Bursa Uludağ Üniversitesi

Devrim Sonrası İran'ın Körfez Bölgesine Yönelik Dış Politikası

Esmatullah SUROSH, İRAM

14:00 – 15:15

3. OTURUM

2. Gün, 14:00 – 15:15

PANEL 21

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Veysel AYHAN

Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı Verilmesi: Sorunlar ve Tespitler

Prof. Dr. Veysel AYHAN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Mültecilere Yönelik İnsani Yaklaşımlardaki Temel İlkeler ve Sektörel Müdahaleler

Erdem AYÇİÇEK, MSYD Başkanı

Uluslararası Göç Bağlamında Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Güvenli Bölge (Suriye) Oluşturma Sürecine Türk ve Amerikan Basımının Bakışı: Sabah ve New York Times Gazeteleri Örneği

Dr. Esra TÜYLÜOĞLU, MSYD Yönetim Kurulu Üyesi

Türkiye'nin Göç ve Uyum Politikasının İnşacı Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi: Suriyeli Mülteciler Örneği

Ömer Çağrı TECER, MSYD Kıdemli Gözlem ve Değerlendirme Sorumlusu

2. Gün, 14:00 – 15:15

PANEL 22

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Burç AKA

Brexit ve Türkiye'nin Avrupa Birliği Hedefi

Doç. Dr. Burç AKA, Namık Kemal Üniversitesi

Akdeniz'de Düzensiz Göç ile Mücadele Kapsamında Avrupa Birliği'nin Sınır Güvenliği Politikaları

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Gülce UYGUN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Avrupa Birliği'nin Siber Güvenlik Stratejisinde Rol Oynayan Kurumsal Yapılanmaların Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak DARICILI, Bursa Teknik Üniversitesi
Tuğba YOKUŞ

Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Avrupa'da Yükselen Milliyetçilik ve İslamofobi

Dr. Öğr. Üyesi Fatma SARIASLAN, Bursa Teknik Üniversitesi

Lome'dan Cotonou'ya Avrupa Birliği'nin Afrika'ya Yönelik Koşulluluk Politikası

Dr. Arş. Gör. Gönül TEZCAN, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Yaşar ALDIRMAZ, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

2. Gün, 14:00 – 15:15

PANEL 23

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Kader ÖZLEM

Bariş İnşa Sürecinde Bir Çatışma Çözüm Stratejisi Olarak Uluslararası Arabuluculuk: Bosna Hersek Örneği

Arş. Gör. Büşra ÖĞÜTÇÜ, Bursa Uludağ Üniversitesi

Balkanlarda Çözülenemeyen Sınır Sorunları

Arş. Gör. Mehmet Ali AK, Bursa Uludağ Üniversitesi

Avrupa Birliği'nin Genişleme Politikası ve Balkanlarda Güvenlik Perspektifi: Hırvatistan Örneği

Prj. Asist. Onur GÜREL, Bursa Uludağ Üniversitesi

Soğuk Savaş Sonrası Bosna Hersek, Kosova ve Makedonya Krizleri Bağlamında ABD'nin Balkanlar Politikası

Bejtula ZİBEROVSKİ, Bursa Uludağ Üniversitesi

2. Gün, 14:00 – 15:15

PANEL 24

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ

Soft Power as a Conflict Resolution Tool: The Role of Turkey in Somalia

Fiona Nzingo Anyango ODWAR, United States International University of Africa

Revisiting the Civil-Military Relations in Yemen from 1978-2019

Omar MUNASSAR, Sanaa University

Geopolitics in the 21st Century: The Triumph of Geography and the Return of Thucydides's World

Djallel KHECHIB, University of Algiers

China's Man-Made Islands in the Spratly's and Why It's Rising Concern Throughout the Region

Sümeyra Betül COŞKUN, Bursa Uludağ University

15:30 – 16:45

4. OTURUM

2. Gün, 15:30 – 16:45

PANEL 25

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ömer Göksel İŞYAR

Suriye İç Savaşında Türkiye'nin Güvenli Bölgeye Yaklaşımları

Prof. Dr. Ömer Göksel İŞYAR, Bursa Uludağ Üniversitesi

"Çin'in Batıya Doğru Politikası"nda Türk Dünyası ve "Yeni Büyük Oyunun Geleceği"

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Soğuk Savaş Sonrası Türkiye-ABD İlişkileri: Çıkar, Öncelik ve Hedeflerde Uyumsuzluk

Doç. Dr. Barış DOSTER, Marmara Üniversitesi

2. Gün, 15:30 – 16:45

PANEL 26

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ferhat PİRİNÇÇİ

2010'lu Yıllarda ABD-Rusya İlişkilerinde Nükleer Silahsızlanma

Doç. Dr. Sibel KAVUNCU, Trakya Üniversitesi

Hipersonik Silahlar: Silahlanma, Silahsızlanma, Uluslararası Güvenlik Açılımlarından Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı EGELİ, İzmir Ekonomi Üniversitesi

İran'ın Uzun Menzilli Füze Sistemlerine Sahip Olmaya Yönelik Güncel Gelişmelerin Analizi

Dr. Yeşim Demir, ANKA Enstitüsü

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak DARICILI, Bursa Teknik Üniversitesi

Trump Dönemi İran Politikasının İran Dış Politikasına Etkisi

Dr. Hazar VURAL JANE, İstanbul Aydın Üniversitesi

Geleceğin Silahları Otonom Silah Sistemleri: Tehdit mi, Fırsat mı?

Arş. Gör. Adem ÖZER, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

2. Gün, 15:30 – 16:45

PANEL 27

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Fatma SARIASLAN

Askeri Vesayetin Sürekliliğine Dayalı İstikrarsızlık: Mısır Örneği

Prj. Asist. Erkan OKALAN, Bursa Uludağ Üniversitesi

Ortadoğu Örneğinde Silahlı İnsansız Hava Araçlarının Asimetrik Savaşlara Etkisi

Prj. Asist. Ferhan Serkut ÇOLAK, Bursa Uludağ Üniversitesi

İntihar Saldırılarının Cinsiyet Perspektifinden Bir Analizi: Kadın Canlı Bombalar

Prj. Asist. Kafıye BEKFELAVİ, Bursa Uludağ Üniversitesi

Soğuk Savaş Sonrasında Ortadoğu'da Vekâlet Savaşları ve Yeni Oyun Kurucu Türkiye'nin Etkinliği

Prj. Asist. Mehmet BABACAN, Bursa Uludağ Üniversitesi

PANEL 28

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ

Ethnic Conflicts in Africa: Evidence of Democracy without its Culture

Isidore Agha NDZAMANGWI, International Association of Conflict Management
Prof. Dr. Victor Tani BANLILON, University of Bamenda

Facilitating the Shift in the USA's Perception of Archenemy After the Cold War

Lecturer Berkan AYGÜN, Yalova University

Changing Actors of Foreign Policy Decision-Making Process in AK Party Period Based on Transformation in Domestic Politics

Res. Assist. Onur Birkan, Bursa Uludağ University

Human Security and Migration in the MENA Region

Gül ORAL, Kadir Has University

Impact of the Identity on The Turkish Foreign Policy Towards the Palestinian Issue During the Arab Spring

Eman SULTAN, University of Rome

ÖZETLER

ABSTRACTS

14 EKİM 2019 PAZARTESİ

1. GÜN

PANEL 1

10:45 - 12:30

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Tayyar ARI

Türk Dış Politikasının Kavramsal ve Kuramsal Temellerini Yeniden Tartışmak

Prof. Dr. Tayyar ARI, Bursa Uludağ Üniversitesi

Will China Turn to Maritime Great Power Politics in Pacific Sea?

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN, İstinye Üniversitesi

Yapay Zekâ ve Sosyal Bilimler

Prof. Dr. Alaeddin YALÇINKAYA, Marmara Üniversitesi

Orta Asya'da Su Sorunu ve Çevre Güvenliği

Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN, Marmara Üniversitesi

Türk Dış Politikasının Kavramsal ve Kuramsal Temellerini Yeniden Tartışmak

Prof. Dr. Tayyar ARI

Bursa Uludağ Üniversitesi

Bu çalışmada Türkiye'nin dış politikasının hangi kavramsal temellere dayandığı ve hangi teorik çerçeveye oturduğu tartışılacaktır. Bu konuda akademik alanda yapılan tartışmaların iki farklı ekseninde yoğunlaştığı dikkati çekmektedir. Çalışmaların bir kısmı Türk dış politikasını daha ziyade soft power kavramı üzerinden analiz ederek Türk dış politikasını liberal bir çerçeveye oturturken, diğer birçok çalışmada dış politika güvenlik teorileri bağlamında analiz edilmekte ve realist bir söylemle ilişkilendirilmektedir.

Bu alandaki çalışmalarda soft power-hard power tartışmaları, güvenlikçi dış politika, çok yönlülük veya Batı'dan uzaklaşma, yalnızlaşma, realist ve liberal söylemler arasında denge arayışı silahlanma ve yayılma, bölgesel aktörlük ve küresel rol arayışı gibi söylem ve eylemler sıkça gündeme gelen tartışmalar olmuştur. Bu bağlamda 2000 sonrası döneme bakıldığında 2003-2011 arası döneme hâkim olan soft power, insani diplomasi ve sıfır sorun ve Türkiye merkezilik söyleminin çevresinde oluşturulan dış politika neoliberal ve neoidealit bir temele oturtulmuştur. Ancak 2011 sonrasında dış politika Arap Baharı, NATO çerçevesinde füze savunma sistemine dâhil olma ve Arap Baharı faktörüyle beraber Euro- Atlantik merkeziliğin egemen olduğu bir söyleme dönüşmüştür. Ancak Washington-Brüksel hattına dayalı ittifak siyaseti aslında Türkiye'nin dış politikada geleneksel dış politikasına radikal bir dönüş anlamına gelmekteydi ve kısaca neo gelenekselcilik olarak kavramsallaştırabileceğim(iz) ve ne iç politikada ne de dış politikada hiçbir sorununun çözümüne izin vermeyen bir özelliğe sahipti. Bu dönemde iç politikada Gezi olayları, 17/25 Aralık yargı darbesi girişimi, 2014 Kobani olayları ve 2015 hendek operasyonları gibi gelişmeler yaşanırken, dış politikada Suriye krizi üzerinden yalnızlaşması ve yalnızlaştırılması söz konusu olmaktadır. 2016 sonrasında özellikle Davutoğlu'nun Başbakanlıktan ayrılması ve 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında Türkiye'nin kendisini çevreleyen tehditlerle baş etmek için ciddi bir güvenlik açığının söz konusu olduğu fark edilmiştir. Bu bağlamda uzun yıllar sadece soft power merkezli bir politikanın başarı şansının oldukça sınırlı olduğu gözlenmiştir. Hard power unsurlarına gereksinimi olduğunun anlaşılmasıyla insani diplomasinin ve soft powerin hard power unsurlarıyla birlikte uygulanmaya koyulduğu görülmüştür. Bu aslında aynı dönemde uluslararası ilişkiler literatüründe söz konusu olan smart power tartışmalarına da karşılık gelmekteydi. Türkiye, bu yeni dönemde Euro-Atlantik merkezli dış politika yerine çok yönlü/ çok taraflı bir dış politikaya yönelmiştir. Bu bağlamda 2016 Aralığında Astana süreci ile başlayan çok taraflılık ve güç dengesi siyaseti Soçi süreci olarak da adlandırılan ve ilki 22 Kasım 2017'de Soçi'de ve beşincisi 16 Eylül'de Ankara'da gerçekleştirilen üçlü zirvelerle devam etmiştir. Bu dönemde bir taraftan çok taraflı diplomasiye ağırlık

verilirken diğler taraftan insani diplomasi bağlamında Türkiye, ABD'yi de geride bırakarak dünyada en fazla insani yardım yapan ÷lke konumuna yükselmiştir. Bu arada 3,6 milyonu Suriyeli olmak üzere yaklaşık 5 milyon mülteciye ev sahipliğı yaparak sadece güvenlikçi, realist, yabancı ve göçmen düşmanı bir politika izlemekten sakınmıştır. Dolayısıyla yalnız güvenlik politikalarını önceleyen ve dolayısıyla kurumsal mekanizmaları ve diplomasiyi önemsizleştiren bir realist anlayışın dış politikaya hâkim olması söz konusu olmamıştır. Bu genel çerçeve bağlamında özellikle 2016 sonrası dönemde Türkiye, realist ve liberal unsurların birlikte uygulandığı ve bu bağlamda idealist realizm diye kavramlaştırabileceğimiz bir dış politika çizgisini benimsemiştir.

Anahtar Kelimeler: Soft Power, Hard Power, Smart Power, Güç Dengesi, Realizm, Liberalizm, Yalnızlaştırma, İdealist Realizm

Will China Turn to Maritime Great Power Politics in Pacific Sea?

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN

İstinye Üniversitesi

"China is at once a continental power and a maritime power (haiyang daguo) and it possesses broad maritime strategic interests...These achievements have laid a solid foundation for building a strong maritime power (haiyang qianguo)."

Xi Jinping

International community and scholar's discussion now the post-Cold War world as we know it is coming to an end that great power politics is back, consequently the role of naval forces national navies will continue to grow. Indeed, the XXI st century will be the rise of China's dramatic economic growth over the past two decades has fundamentally changed the global and regional geo-economic and geo-political landscapes its wider implications for international politics form the most important issue in our time. The main goal of Xi's signature initiative- Belt and Road Initiative-BRI, with current estimates ranging between \$1 to \$8 trillion and some 70 countries involved -is to expand Chinese global political and economic networks and to secure a more active position in "global governance" without waiting for the West to give China more roles and responsibilities in existing institutions. In spite of historical Chinese foreign policy objectives mainly focused on land territories; new strategic doctrine of the Chinese is organized around the will to make the Pacific Sea and to expand its immediate maritime interests. Beijing has been serious changing policy objectives recently toward solidifying a sphere of influence in the Asia-Pacific. China also has expanded its maritime reach as it modernizes its navy and air force. China's ongoing maritime transformation from a traditional land power to a sea power. As Andrew Erickson argues, "China's naval build-up is only part of an extraordinary maritime transformation-modern history's sole example of a land power becoming a hybrid land-sea power and sustaining such an exceptional status. Underwriting this transition are a vast network of ports, shipping lines and financial systems, and-of course-increasingly advanced ships." At the beginning of 2017, the Chinese Navy had 328 ships. It now possesses nearly 350 ships and is already larger than the U.S. Navy. China is the largest ship-producing country in the world and at current production rates could soon operate 400 ships. Its commissions nearly three submarines each year, and in two years will have more than 70 in its fleet. The Chinese Navy also operates growing numbers of cruisers, destroyers, frigates, and corvettes, all equipped with long-range anti-ship cruise missiles. Between 2013 and 2016, China commissioned more than 30 modern corvettes. At current rates, China could have 430 surface ships and 100 submarines within the next 15 years. China's leaders are laying both the intellectual and material

groundwork for out-of-area ventures. As a result, Chinese Communist Party (CCP) chiefs aim to guaranteed passage about access from the time a ship leaves harbor China sea and the Pacific in East Asia until the time it docks in an Indian Ocean, Persian Gulf, or European seaport. Unfortunately for Chinese leaders and national-level documents characterize the goal of becoming a maritime power as essential to China's national development strategy. China making a quick move to secure a military or strategic advantage in the Pacific region. The international community has been viewing China's recent moves challenge the status quo relating to the seas as representing "maritime expansion," and the Chinese themselves have come to talk about making their country a maritime power. The 18th Party Congress thus marks an important defining moment. China's future is to be a haiyang qianguo-that is, a strong or great maritime power. However, China has also been cooperating with neighbors to establish codes of conduct to reduce conflict in the maritime arena.

The Chinese navy justifies itself to its neighbors, necessarily worried, by the necessity of escorting the commercial vessels essential to the economy of the country; but it is known that the priority of the new strategies. Beijing considers the majority of the South China Sea to be its sovereign territory, a claim that is disputed by international law. China's military have been turning what were once small rocks and reefs into heavily fortified remote military installations. These installations give China a strategic advantage. The installation on the Spratly Islands, for example, has the capacity to deploy fighter aircraft that could control key shipping lanes. The commander of US forces in the Indo-Pacific, Admiral Philip Davidson, said during his confirmation hearing that China is capable of dominating the South China Sea in "all scenarios short of war." This academic article aim to briefly analysis that will transition China's passivity naval modernization policy into maritime power.

Yapay Zekâ ve Sosyal Bilimler

Prof. Dr. Alaeddin YALÇINKAYA

Marmara Üniversitesi

Sanayi devrimi ile başlayan teknolojik gelişmenin günümüzdeki aşaması durumundaki “Yapay Zeka” çağı, daha çok teknik bilimlerin konusu olarak görülmektedir. Tıptan mühendisliğe, doğa bilimlerinden robot teknolojilerine kartopu hızıyla büyüyen bu alana sosyal bilimlerin, gereken ilgiyi gösterdiği söylenemez. Özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından geçerli olan bu gerçek, gelişmiş ülkelerle veya bu alana yatırım yapanlarla aradaki makasın gittikçe açılacağını göstermektedir. Bu anlamda başta Siyaset Bilimi, Hukuk Bilimleri, Sosyoloji, Psikoloji, Eğitim ve Dil bilimleri olmak üzere bütün sosyal bilimlerin yapay zeka kapsamındaki sorunlarla ilgisi, yerine göre kuşatılmışlığı sözkonusudur. Her bir bilim dalındaki eğitim, araştırma ve değerlendirme süreçlerinin yapay zeka teknolojileri ile geliştirilmesi, desteklenmesi, yeni yöntemlerin oluşturulması gibi hususlar bu tebliğin konusu dışındadır. Fakat bu tebliğde yapay zeka sorunları, politikaları, uygulamaları konusunda sosyal bilimleri bekleyen, özellikle az gelişmiş ülkeler açısından ihmal edilmemesi gereken yeni alanlara, yeni tehlikelere işaret edilmektedir.

Az gelişmiş / gelişmekte olan ülkelerde sözkonusu olan hazırı tüketme, gelişmeleri geriden takip etme sorunu, yapay zeka konusunda da önemli ölçüde geçerlidir. Bu kapsamda ihmali olanlar, örneğin bilgisayar oyunları ve programları konusunda daha çok tüketici olarak sadece ekonomik olarak kaybetmemektedirler. Bunun yanında sözkonusu ürünlerin olumsuz / yönlendirici / belirleyici etkilerine maruz kalan kitleler bir aşama sonra düşünme, geliştirme, üretme ile birlikte sorgulama ve sorun çözme yeteneklerini kaybetmekte, programlanmış bir oyunun figüranı haline gelmektedir. Başta yazılım programları olmak üzere yapay zeka kapsamında ülkemizde önemli araştırma, üretim, hatta ihracat kapasitesine sahip birimler ve kuruluşlar bulunduğu halde bu konunun sosyal bilimlerin öncelikleri arasında yer aldığını, hatta gündem maddeleri arasında kendisine yer bulabildiğini söylemek mümkün değildir. Bu tebliğde, yapay zeka konusunun eğitimin her aşamasında ve her alanında gerekli ilgiyi görmesi, her seviyede programların oluşturulması, sosyal bilimler alanında da bu kapsamda mevcut ve muhtemel sorunlar dikkate alınarak tezler hazırlanması, teoriler geliştirilmesi üzerinde durulmaktadır. Bu kongre kapsamında öncelikle yapay zekanın siyaset, uluslararası ilişkiler ve hukuk bilimleri açısından önemi ele alınmakta, bu bağlamda öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Sosyal Bilimler, Eğitim Politikası, Robot Teknolojileri ve Hukuk, Bilim Sömürüsü, Kültürel Emperyalizm.

Orta Asya'da Su Sorunu ve Çevre Güvenliği

Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN

Marmara Üniversitesi

Su, insan ihtiyacı ve ekonomik öneme sahip stratejik bir kaynaktır. Geçtiğimiz yüzyıl başından günümüze kadar enerji kaynakları için verilen mücadele devletlerin varlığı adına yok etme stratejilerine dönüşmüştü. Güvenliğin farklı boyutları içerisinde yer alan çevre güvenliği içerisinde hayati öneme sahip suyun önemini daha önemli bir boyuta taşımaktadır. Su; iklim koşullarının değişimi, kaynakların verimsiz kullanımı, çevre kirliliği gibi nedenlerle küresel paylaşım savaşlarının yeni bir nesnesini oluşturmuştur. Dünyanın hegemon güçleri yeni stratejilerine, su kaynaklarını paylaşma ve denetleme politikasını da eklemiştir. Dolayısıyla enerji savaşlarından sonra su savaşlarından daha sık bahsedilir olmuştur. Çatışma potansiyeli barındıran su kaynaklarının çoğu “sınıraşan” ve “uluslararası su” konumundaki sulardır. Bölgesel çatışma unsuru olan su havzalarından Orta Asya’nın sınır aşan suları bugüne değin önem verilmeyen en kompleks problemlerden birini teşkil etmektedir. Orta Asya bulunduğu doğal ve coğrafi şartlarıyla Avrasya’nın en büyük ve temiz su kaynaklarına sahiptir. Pamir, Tanrı ve Altay Dağlarından çıkan sular, Amu derya, Sır derya, İrtiş, Ural, İle, Talas nehirleri ve Aral Gölü bölgenin potansiyel olabilecek çatışma alanlarını oluşturmaktadır. Bağımsızlıklarının ilk yıllarında Orta Asya ülkeleri ekonomik ve kurumsal meselelerle meşgul olması su sorunlarının (enerji sorununa benzer) bölgesel ve sınır aşan krizler doğuracağını tahmin edemiyordu. SSCB’nin bu bölgede oluşturduğu merkezi su politikalarından sonra artan nüfus ve tarım alanlarına paralel olarak artan su ihtiyaçları, ülkeler arasında paylaşım ve kullanım sorunlarına sebebiyet verirken, diğer taraftan bölgesel çevre sorununa da neden olmaktadır. **Yöntem:** Nicel ve Nitel araştırma yöntemlerinin her ikisinin kullanıldığı araştırmada literatür taraması doküman analizi ve nitel veri toplama yöntemleri kullanılmış, ancak değişkenlerin karmaşıklığı ve iç-içe geçmiş olması, bunlar arasındaki ilişkileri ölçmeyi zorlaştırmıştır. **Analiz:** Konstrüktivistler için maddi kaynakların bir anlam ifade etmesi ancak fertlerin ve devletlerin birbiri ile irtibatlı olmaları ile mümkün olabilir. Çünkü toplumlar arası ideolojik yaklaşımlar ve düşman algılamalarındaki farklılıklar ön plana çıkmaktadır. Analiz düzeyi olarak konstrüktivist bir yaklaşım benimsenerek, uluslararası ilişkiler ve devletlerin dış politikası analiz edilmiştir. Orta Asya da yer alan uluslararası suların ulusalar arası hukuk açısından nasıl bir teorik çerçeveye oturtulabileceği ve çözümüne yönelik neler yapılabileceği değerlendirilmiştir. **Bulgular ve Sonuç:** Orta Asya devletleri arasında ortak yasaların olmaması, ulusal kimlik çatışmalarının bulunması, ulusal çıkarların önceliği ve daimi artan su ihtiyacı, mevcut anlaşmalara uyulmaması Orta Asya’nın su kaynaklarının verimsiz ve irrasyonel şekilde kullanılmasına neden olmaktadır. Başlıca mesele ise Orta Asya devletlerinin ulusalcı politikaları ve karşılıklı olarak

işbirliğinin sağlanamamasıdır. Bu çalışmada öncelikle su anlaşmazlıkları ve bölgesel ölçekli su gerginliklerinin olası bir bölgesel çatışmaya dönüşme ihtimali veri setini oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Aral Gölü, Amu Derya, Siri Derya

PANEL 2

10:45 - 12:30

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU

The Contemporary Energy Crisis in Eastern Mediterranean: Understanding Turkey's Standpoint

Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU, İzmir University of Economics

A Comparative Analysis of Security Understandings of Great Powers in the Emerging Post-Liberal International Order

Prof. Dr. Tarık OĞUZLU, Antalya Bilim University

Turkish American Relations After 1990s

Assoc. Prof. Dr. Sertif DEMİR, University of Turkish Aeronautical Association

The Contemporary Energy Crisis in Eastern Mediterranean: Understanding Turkey's Standpoint

Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU

İzmir University of Economics

Eastern Mediterranean region has recently emerged as one of the focal points of the international arena due to its significant natural gas reserves. The region has become the point of utmost attention for surrounding countries and external actors, as well as major energy companies in terms of energy security phenomena. The main challenge involved is the position of the reserves in the Mediterranean Sea, and the resulting ownership problem among its littoral states. This becomes yet more crucial, bearing in mind the de facto division and dispute in the island of Cyprus. The countries that are currently able to control the production and the exports are most likely to wield the greatest influence in the region. For that reason, the competition in the region is increasing based on the clashing interests. Accordingly, this study identifies Turkey's current standpoint in the region, considering its rights over the ownership of the reserves and their exports. It utilizes the statements about how Turkey interprets the current developments in the region and perceives threats and reacts towards the claims of other actors in the region.

Key Words: Eastern Mediterranean, Natural Gas, Turkey, Energy Security

A Comparative Analysis of Security Understandings of Great Powers in the Emerging Post-Liberal International Order

Prof. Dr. Tarık OĞUZLU

Antalya Bilim University

As the structure of international relations is fast moving to multi-polarity, the degree of cohesion among great powers with respect to the normative underpinnings of global security structure has become a vital issue for scholars and practitioners of international politics to deal with. At stake here is to what extent today's great powers are subscribed to a similar conceptualization of security which inherently concerns what security is about, from the perspective of which actors/referents security should be defined, how threats are constructed, how wide the scope of security should be, which particular institutional settings are appropriate to deal with them, which actors should provide security and through which means threats to security can best be tackled with. Answering such questions would directly hinge on how great powers relate themselves to the existing international security order. If we are moving towards a post-liberal international order, the legitimacy of security structure associated with this order will be in doubt. Indeed, recent years have witnessed the rise of geopolitical power competitions among great powers across the globe. The distribution of power capabilities among great powers have a direct impact on how they define the emerging international order and whether they are capable of determining the normative underpinnings of this order. Against this background, this paper will offer a comparative analysis of security understanding of four great powers, namely the United States, China, European Union and Russia. The emerging structure of global security order will be directly informed by how these great powers approach security.

Key Words: Great powers, post-liberal international order, the United States, EU, China, Russia

Turkish American Relations After 1990s

Assoc. Prof. Dr. Sertif DEMİR

University of Turkish Aeronautical Association

Turkey and the US have been experiencing the worst relations since they became alliance when the Soviet Union's expansionist policies endangered the security of Turkey after the Second World War. The relations between two countries have been deteriorated because, as the divergences of both nations on critical global and regional security and foreign policy issues have been widened and differentiated. Turkey has many diverse approaches from the US, notably on security and foreign policy matters concerning Middle East remarkably Syria, relations with Russia and Iran, and finally the disagreement about who the terrorist is.

At the beginning 1990s, the relations between two countries progressed in promising way, despite some challenges; however, after 2000 relations have been deteriorated resulted from mostly the US unilateral actions in Middle East, which had potential adverse implication against Turkey' national interests. Both countries have continued to be allied in NATO, and defined their relations as 'strategic partnership' in 2000s while they had many unresolved problems. For example, but the resolution of Turkish Grand Assembly not to allow American soldiers to open northern front from Turkish soils, in 20013 Iraqi Operation, and capture of Turkish Special Forces by American troops in July 2003 have had very long term-effect at the relations.

Therefore, purpose of this paper is to analyze the dynamics affecting Turkish-American relations in changing global politics after 1990s. Methodology of this study will be discursive supported by theoretical aspects.

Both countries have experienced now very unsettled relations such as Turkey's purchasing S-400 missile from Russia; F-35 aircraft embargo by America to Turkey as retaliation for purchasing S-400; the US support to Kurdish SDF in Syria; the effects of new American economic sanctions on Iran banning Turkey's trading with Iran; and safe haven by America to the coupists responsible for the bloody failed coup attempt in Turkey.

Major outcome of this study clearly demonstrates that the factors that affecting both countries relations are: the differentiated preferences of America and Turkey, notably on the matters at surrounding area of Turkey; the adverse implications of American foreign policy implementations in Middle East, on Turkey; the change of Turkey's foreign policy priorities; Turkey's asserted foreign policy implementations, the changes at global politics architecture. The context of relations between two countries have been shifted to from strategic partnership to "undefined partnership" in which the mutual suspiciousness and disagreements between two countries exist and some type of cooperation will sustain.

Key Words: Turkish American Relations, Strategic Partnership, After 1990s, Foreign Policy

PANEL 3

10:45 - 12:30

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Kader ÖZLEM

Yemen'de İnsancıl Durum: Uluslararası Toplum Açısından Çıkarımlar

Dr. Öğr. Üyesi Çağrı Emin DEMİRBAŞ, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Afet Diplomasisi: Doğal Afetlerin Çatışma Çözümüne Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi Görkem TANRIVERDİ ŞEYŞANE, Doğu Üniversitesi

Türktipi İnsani Yardım ve Türk STK'larının İnsani Yardım Pratikleri

Dr. Öğr. Üyesi Hakan MEHMETCİK, Marmara Üniversitesi

Egemenlik ve İnsancıl Müdahale: Çelişkili Bir Kuram Olarak Uluslararası Hukuk

Dr. Arş. Gör. Burak GÜNEŞ, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Yemen'de İnsancıl Durum: Uluslararası Toplum Açısından Çıkarımlar

Dr. Öğr. Üyesi Çağrı Emin DEMİRBAŞ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Yemen’de 2015 yılında Suudi Arabistan güçlerinin askeri müdahalelerini takiben başlayan insancıl kriz, içinde bulunduğumuz yılların en ciddi insancıl krizlerinden birini meydana getiriyor olmasına rağmen, büyük ölçüde Suriye krizinin gölgesinde kalmaktadır. Yemen krizinin uluslararası toplumun gündemine yerleşmiyor oluşu yalnızca Suriye krizinin ehemmiyeti ve büyük güçlerin Suriye konusuyla daha fazla haşır neşir olmalarıyla ilgili değildir. Aynı zamanda Yemen’de yaşanan kriz ABD ve İngiltere’nin de Suudi Arabistan’ın askeri müdahalelerini desteklemelerinden de kaynaklanmaktadır. Suudi müdahalesi bu çerçevede ülkede düzeni tesis eden bir müdahale olarak lanse edilmiş fakat ortaya çıkardığı insancıl tablo gözlerden uzak tutulmak istenmiştir. Bugün Yemen BM İnsancıl Meseleler Koordinasyon Ofisi (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs – OCHA) tarafından kıyamet benzeri bir durum (apocalypse) olarak tanımlanmaktadır. Çatışma kaynaklı sivil ölümleri bir tarafa bırakılırsa, ülkedeki insancıl krizin en önemli boyutu salgın hastalıklar, açlık, temiz içme suyuna ulaşamama gibi hayati sorunlardır. 27 milyonluk ülke nüfusunun 2 milyonu yerlerinden edilmiş, 17 milyonu gıda sorunuyla başbaşa kalmış, 14 milyon civarındaki bir kesim ise temiz içme suyuna ulaşamaz duruma gelmiştir. Bu genel rakamlar dahi Yemen’deki insancıl krizin ehemmiyetini gözler önüne sermektedir. Bu çalışmada Yemen’deki insancıl krize ilişkin tablo çeşitli insan hakları örgütleri ve insancıl yardım kuruluşlarının verileri kullanılarak analiz edilmekte ve Yemen’deki krizin ciddiyeti gösterilmek istenmektedir. Bu noktadan hareketle uluslararası politikanın dinamikleri ve Yemen’deki krizin ortaya çıkmasında ve önlenememesinde hangi ölçüde pay sahibi olduğuna ilişkin çeşitli değerlendirmeler yapılmaktadır. Ayrıca uluslararası toplumun insancıl krizlere yönelik müdahaleleri, bu tarz müdahalelerin hukuksal mercii olan BM çerçevesinde ele alınmakta ve Yemen başta olmak üzere insancıl krizlerde gösterilen etkinlik açısından değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yemen, İnsancıl Kriz, Uluslararası Toplum, Birleşmiş Milletler, İnsancıl Müdahale

Afet Diplomasisi: Doğal Afetlerin Çatışma Çözümüne Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi Görkem TANRIVERDİ ŞEYŞANE

Doğuş Üniversitesi

Bu çalışma, Endonezya ve Sri Lanka vakalarına odaklanarak doğal afetlerin iç çatışmaların çözümünde etkili olup olmadıklarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Yarattıkları yıkım nedeniyle çoğu kez olumsuz bir durumu ifade etseler de doğal afetlerin bazı durumlarda çatışma çözümünü kolaylaştırdıkları görülmektedir. İlan Kelman tarafından “afet diplomasisi” olarak adlandırılan bu faaliyetler, çatışan tarafları iş birliği yapmaya ikna eden afetle bağlantılı, afet öncesi ve afet sonrası içeren eylemleri kapsamaktadır.

Soğuk Savaş sonrası bir yandan artan iç çatışmalar, meseleyi Uluslararası İlişkiler disiplininin önemli tartışma alanlarından biri haline getirirken, diğer yandan da klasik diplomasi anlayışındaki dönüşüm tartışmaları belirginleşmiştir. Bunlara ek olarak, küresel iklim değişikliğinin sel, hortum ve tsunami gibi doğal afetler üzerindeki etkisi 21. yüzyılda daha fazla hissedilmeye başlamıştır. Bu çalışmada ise, iç savaşların yaşandığı ülkelerde meydana gelen doğal afetlerin çatışma çözümünde etkili olup olmadıkları analiz edilecektir. Çalışma, karşılaştırmalı iki vaka analizi üzerine kurulmuştur. Seçilen vakalar, Soğuk Savaş sonrası dönemde doğal afetle karşılaşmış ve iç savaşın yaşandığı örneklerdir. Bu kriterler çerçevesinde, Sri Lanka ve Endonezya’daki iç çatışmalar 2004 tsunami felaketiyle bağlantılı olarak analiz edilecektir.

Çalışmada, 26 Aralık 2004’te Hint Okyanusunda meydana gelen ve Güneydoğu Asya bölgesinde büyük tahribata neden olan tsunamiden etkilenen Sri Lanka ve Endonezya’ya odaklanılacaktır. Tsunaminin meydana geldiği dönemde, Sri Lanka’da Tamil Elam Özgürlük Kaplanları ile Sri Lanka hükümeti arasında çatışmalar sürerken, Endonezya’da ise Özgür Açe Hareketi ile Endonezya hükümeti arasındaki çatışmalar varlığını korumaktaydı. Tsunami, her iki vakada da en çok hasarı isyancı örgütlerin yerleştikleri bölgelere vermiştir. Bu çerçevede, çalışma tsunaminin iki çatışma vakası üzerindeki etkisini çatışma çözümü perspektifi ile analiz etmeyi hedeflemektedir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde değişen diplomasi anlayışı ve afet diplomasisine odaklanılacaktır. İkinci bölümde Özgür Açe Hareketi ile Endonezya hükümeti ve Tamil Kaplanları ile Sri Lanka hükümeti arasındaki silahlı çatışmalar ortaya koyulacaktır. Son bölümde ise doğal afetlerin iç çatışmaların çözümünde kolaylaştırıcı bir etkisi olup olmadığı test edilecektir. Literatür taramasına ek olarak, sürece dahil olan sivil toplum kuruluşları raporlarının analiz edileceği bu çalışmada, karşılaştırmalı bir analiz yöntemi izlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Afet diplomasisi, çatışma çözümü, Sri Lanka, Endonezya, tsunami

Türktipi İnsani Yardım ve Türk STK'larının İnsani Yardım Pratikleri

Dr. Öğr. Üyesi Hakan MEHMETCİK

Marmara Üniversitesi

Bu çalışma, yurt dışında insani yardım çalışmaları yürüten Türkiye kökenli Sivil Toplum Kuruluşlarına (STK) odaklanmaktadır. Bu İSTK'ların motivasyonları, karşılaştıkları zorlukları ve Türk Dış Politikası'na (TFP) katkılarına özel bir önem verilmiştir. Türk İSTK'ları ile ilgili daha büyük bir araştırma projesinin ürünü olan bu çalışma, doğrudan doğruya yapılan ikili görüşmeler, mülakatlar, gözlemlerden derlenen verilere ek olarak ulaşılabilen gazete, dergi, faaliyet raporu gibi yayınlanmış diğer basılı/on-line materyallerden oluşan geniş bir veri kaynağına dayanmaktadır. Makalede kullanılan birincil veriler, Türk STK'ları için çalışan kişilerle yapılan 25'ten fazla yarı yapılandırılmış görüşmeden derlenmiştir. Bu kuruluşların insani yardım pratiklerinin genel çerçevesi ve bu pratiklerin Türk tipi insani yardım olarak isimlendirilen olgu içerisinde nasıl değerlendirilmesi gerektiği bu çalışmanın genel çerçevesini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk STK'ları, Türk Dış Politikası, Devlet Dışı Aktörler, Türk Dış Politikasında Devlet Dışı Aktörler, İnsani Yardım, Türk Tipi İnsani Yardım

Egemenlik ve İnsancıl Müdahale: Çelişkili Bir Kuram Olarak Uluslararası Hukuk

Dr. Arş. Gör. Burak GÜNEŞ

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

1648 Vestfalya Barışı ile temellendirilen modern uluslararası devletler sistemi, 17'nci yüzyıl itibarıyla, 'adalet' ve 'egemenlik' ikili kavram seti üzerine bina edilmiştir. Başka bir ifadeyle, aşkın olan ve 'egemenlik' kavrayışının da üzerinde konumlanan 'adalet' kavramı, sistemin ilk kuruluş yıllarında, 'egemenlik' kavrayışına yapılan vurguya eş değer bir vurgu ile anılmaktadır. Söz konusu 'adalet' kavramsallaştırması tek tek egemen devletler ile uluslararası sistem arasında aracı bir rol üstlenmiştir. Klasik yazarların bu konudaki yazıları, doğanın yasasına ya da Tanrı'nın buyruğuna aykırı insan yapımı yasaların olamayacağı anlayışı ile maluldür. Francisco de Vitoria'nın 'Yeni Dünya' olarak kabul edilen Amerika kıtasında yaşayan yerlilerin hukuksal statüsü ve bu kişilerle yapılacak savaşların meşruluğu üzerine verdiği dersler, modern uluslararası hukuk düşüncesinin hangi saiklerin üzerine inşa edildiğini ortaya koymaktadır.

Ne var ki, özellikle 19'uncu yüzyılın ikinci yarısı itibarıyla 'adalet' kavrayışı -diğer birçokları gibi- 'egemenliğin' bir iz düşümü/gölge görüntüsü olarak yeniden kavramsallaştırıldı. Hukuki Pozitivizm olarak adlandırılan hukuki düşünce şekli, hukuk doktrininin her alanına hâkim olmaya başladı. Bir zamanlar tek tek devletler ile sistem arasında aracılık rolü üstlenen aşkın bir 'adalet' kavramsallaştırması ortadan kalkıyordu ancak sistem paradoksal olarak ayakta kalmaya devam ediyordu. Egemenliğin ve dolayısıyla rızanın başat olduğu bu sistemin en önemli sonucu muhtemel bir normlar hiyerarşisinin ortadan kalkması olmuştur. Bu sebeple uluslararası hukukta normatif sorun alanlarına yönelik normatif çözüm önerileri, Koskenniemi'nin betimlemesiyle ya 'inici' (insan hakları gibi aşkın ilkelere neşet eden) bir argüman çevresinde ya da 'çıkıcı' (devlet egemenliğini esas çıkış noktası alan) bir argümanla meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır. 'İnici' ve 'çıkıcı' argümanların aynı anda olması ve aynı derecede vurgulanabilmesi mümkün olmadığı için doktrin kendisini 'inici' ve 'çıkıcı' argümanlar arasında bir salınım halinde bulmuştur. Bunun açık anlamı, kural seçiminin rastgele yapılması ve her normun aynı derecede meşrulaştırıcı özelliğinin olmasıdır. Bu yüzden uluslararası hukuk çözümsüzlüğün hukuku olarak kodlanmaktadır.

Egemenlik ve insancıl müdahale kavramları da yukarıda belirtilen sarkacın iki yanında durmaktadır. Bu iki kavram arasında itme ve çekmeden kaynaklanan bir felç durumu söz konusudur. Bu felç durumu, egemenlik nosyonunun başat olduğu bir sistemde açmazı derinleştirmekte ve bu iki kavram arasında bir taraf seçimini imkânsız kılmaktadır. Söz konusu açmazın çözümü için ortaya atılan Koruma Sorumluluğu (R2P) doktrini, insancıl nedenlerle müdahaleyi 'egemenliğin' bir

sonucu olarak kodlayarak söz konusu açmazı çözmeye çalışmıştır. Ne var ki, bu haliyle doktrin devlet davranışlarının bir ‘apolojisi’ olmaktan kurtulamamaktadır. Sonuç olarak, yapısından dolayı son derece esnek olan uluslararası hukuk, taraflar arasındaki en küçük bir güç eşitsizliğinde güçlüden yana tavır almaktadır.

Bu çalışmada Eleştirel Hukuk Çalışmalarının –bilhassa Martti Koskenniemi’nin kavramlarına başvurularak, ‘egemenlik ve insancıl müdahale’ ikili karşıtlığı masaya yatırılacaktır. Devletlerin, ulusal çıkarlarının gerektirdiği konu ve zamanlarda, gerek egemenlik haklarına gerekse insancıl müdahaleye vurgu yapabildikleri görülmektedir. Hukukun bu esnekliği, özellikle güç eşitsizliğinin olduğu vakalarda, hukukun güçlüden yana tavır almasıyla sonuçlanmaktadır. Söz konusu sav ampirik olarak kimi askeri müdahalelerce de doğrulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Hukuk, Eleştirel Hukuk Çalışmaları, egemenlik, insancıl müdahale, güç

PANEL 4

10:45 - 12:30

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Halil BEKTAŞ

Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Ortadoğu'da Gelişme Dinamikleri

Dr. N. Neşe KEMİKSİZ, ANKA Enstitüsü

Geçiş Dönemi Adaleti ve 'Arap Baharı': Tunus Geçiş Dönemi Adaleti Programı Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Arş. Gör. Volkan ŞEYŞANE, Anadolu Üniversitesi

Değer ve Çıkar İlişkisi Bağlamında ABD Dış Politikasının Tahlili: Ortadoğu Örneği

Dr. Arş. Gör. Özge YAVUZ, Karabük Üniversitesi

Bir Ötekileştirme Şekli Olarak Abjection: Hamas Örneği

Arş. Gör. Muharrem DOĞAN, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdulgani BOZKURT, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Hizbullah'ın Değişen Güvenlik Söylemi ve Perspektifi: Suriye İç Savaşı'nın Getirdiği Dinamikler

Arş. Gör. Nail ELHAN, Hitit Üniversitesi

Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Ortadoğu’da Gelişme Dinamikleri

Dr. N. Neşe KEMİKSİZ

ANKA Enstitüsü

1991’de Soğuk Savaş’ın sona ermesinin daha barışçı bir dünya yaratacağına ilişkin olumlu beklentiler yerini kısa sürede hayal kırıklığına terk etmiştir. ABD’nin tek hegemonik güç olarak uluslararası gelişmeleri belirlediği kısa bir dönemin ardından günümüzde; çok merkezli, çıkarlara göre farklılık gösteren esnek ittifaklara/gruplaşmalara dayalı ve öngörülemez yeni bir dünya düzeninin ortaya çıktığı gözlenmekte, küresel istikrarı tesis edecek yeni bir güç dengesi oluşuncaya dek bu geçiş döneminin devam edeceği tahmin edilmektedir. Bu durum, enerji kaynakları ve stratejik konumu nedeniyle çıkar çatışmalarının merkezindeki Ortadoğu’ya giderek artan istikrarsızlık şeklinde yansımaktadır.

Soğuk Savaş sonrası dönemde Ortadoğu’daki gelişmeleri üç dönem halinde ele almak mümkündür: 1991-2001 arasındaki dönem, ABD’nin ana hegemonik güç olmakla birlikte, tek yanlı politikalar yerine, uluslararası işbirliğine, uluslararası meşruiyete önem verdiği bir dönem olmuştur. Körfez Harekatı’nın, Birleşmiş Milletler kararı doğrultusunda uluslararası koalisyon oluşturularak gerçekleştirilmesi ve Ortadoğu Barış Konferansı’nın ilgili tüm tarafların katılımıyla ve kritik bölgesel sorunları da içerecek şekilde düzenlenmesi, bu anlayışın sonuçları olmuştur. ABD bu dönemde Irak ve İran’a yönelik çifte çevreleme politikasıyla, her iki ülkeye de yaptırımlar uygulama yoluna giderken, Suriye’yi yanına çekme çabasında olmuştur. Böylece Ortadoğu’daki radikal rejimler farklı yöntemlerle kontrol altına alınmış ve İsrail’in tanınmasını, güvenliğini sağlayacak kapsamlı bir barışın gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Ancak, İsrail’in “önce güvenlik” anlayışı barış sürecini tıkayacak, Irak’ta ise ayaklanma ve iç karışıklıklarla şekillenen istikrarsızlık döneme damgasını vuracaktır.

2001-2011 dönemini; 11 Eylül olaylarının yarattığı küresel iklimde George W. Bush Yönetimi’nin uluslararası işbirliği yerine, tek yanlı politikalarla uluslararası gelişmeleri yönlendirme girişimleri belirlemiştir. “Terörle küresel savaş” sloganının hakim olduğu bu dönem; Irak’ın BM kararına dayanmaksızın işgali, Filistin’de çatışmalar, terör eylemleri ve suikastler, Suriye ve İran’a yönelik sürdürülen baskılar, bölgede artan terör ve istikrarsızlıkla kendisini göstermiştir. İran’ın, Irak’ta ve bölgede artan etkisi, yeni gerginlikler yaratmıştır. Bush Yönetimi’nin bu dönemde gündeme getirdiği Büyük Ortadoğu Projesi, demokratikleşmeyi destekleme adı altında ABD’nin Soğuk Savaş sonrası Ortadoğu’sunu biçimlendirme arayışını ortaya koymuştur.

2011’den sonraki dönemin en önemli özelliği, Rusya’nın etkili şekilde bölgeye girmiş olmasıdır. ABD’nin yanı sıra Avrupa’nın eski sömürgeci güçlerinin de “Arap halklarının özgürlük taleplerini desteklemek” için bölgeye “dolusuğu” bir dönemde

Rusya'nın Ortadoğu ve Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını korumak amacıyla Suriye'deki savaşa müdahil olması, Suriye'nin ve bölgenin geleceğinde belirleyici rol oynayacağına benzemektedir. Bu gelişmelerin odak noktasında ise İran'ın olacağı açıktır.

Geleneksel çatışma alanlarının yanı sıra, Soğuk Savaş'tan sonra ortaya çıkan çok boyutlu ve kompleks tehditler karşısında Ortadoğu'nun geleceği için iyimser olmak güç görünmektedir.

Çalışmada, Soğuk Savaş sonrası dönemin Ortadoğu'daki dinamiklere etkisinin, uluslararası ve bölgesel gelişmeler ışığında incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Soğuk Savaş, Ortadoğu, Irak, Barış Süreci, Suriye

Geçiş Dönemi Adaleti ve ‘Arap Baharı’: Tunus Geçiş Dönemi Adaleti Programı Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Arş. Gör. Volkan ŞEYŞANE

Anadolu Üniversitesi

Bu çalışma, Arap Baharı sonrası demokratikleşme sürecinde Tunus’ta geçmiş insan hakları ihlalleri ile hesaplaşma stratejilerini şekillendiren etkenleri incelemeyi amaçlamaktadır. Geçmiş insan hakları ihlalleri ile nasıl yüzleşileceği baskı rejimi veya iç çatışma dönemleri ardından toplumların çözüm bulmak zorunda olduğu başlıca sorunlardan birini oluşturmaktadır. Geçmiş ihlallerle ile yüzleşmek bir yandan hukuksal, etik ve siyasal gerilimler barındırırken; diğer yandan bu suçlarla hesaplaşılması geçiş sürecindeki toplumlarda demokrasinin konsolidasyonu için temel gereklerden biri olarak görülmektedir. Bu nedenle geçmişle yüzleşme demokratikleşme süreçlerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu çerçevede, esas olarak Latin Amerika’daki demokratikleşme süreçlerinde ortaya çıkan ve Soğuk Savaş’ın sona ermesinin ardından 1990’lar ortası itibariyle uluslararası düzeyde kurumsallaşan geçiş dönemi adaleti, baskı veya iç çatışma dönemlerinde gerçekleşmiş sistematik insan hakları ihlalleri ile hesaplaşmak için toplumlara yargısal ve yargısal olmayan mekanizmalardan oluşan bir çerçeve sunmaktadır. Yargılamalar, tazminat programları, kurumsal reformlar, hafıza mekanlarının inşası ve hakikat komisyonları geçiş dönemi adaletinin ana araçlarını oluşturmaktadır. Geçiş dönemi adaletine ilişkin en temel tartışmalardan biri geçiş sürecindeki toplumların geçmişle yüzleşme politikalarını ve tercihlerini etkileyen temel etkenler üzerinedir.

2010 yılı sonunda ilk olarak Tunus’ta ortaya çıkan, kısa sürede Libya, Mısır, Suriye, Yemen ve Bahreyn gibi Orta Doğu ve Kuzey Afrika’daki birçok ülkeye yayılan ‘Arap Baharı’ geçiş dönemi adaletine olan ilgi ve ihtiyacı da arttırmıştır. Birçok ülkede Arap devrimleri otoriter rejime geri dönüş veya iç savaş ile sonuçlanırken; Zeynel Abidin bin Ali rejiminin yıkılması ile otoriter yönetime sona veren ilk ülke olan Tunus, demokrasiye geçiş sürecini başarıyla sürdüren tek örnektir. Ülkede demokrasinin konsolidasyonu için önemli adımlar atılmaktadır. Bunlardan biri de 1955 yılından itibaren ülkede işlenen insan hakları ihlalleri ile hesaplaşmayı hedefleyen geçiş dönemi adaleti programıdır. 2013 yılı Aralık ayında kabul edilen Geçiş Dönemi Adaleti Yasası ile birden fazla geçiş dönemi adaleti mekanizması uygulamaya konmuştur. Bu çerçevede, bütüncül ve kapsamlı bir yaklaşımla Hakikat ve Haysiyet Komisyonu kurulmuş, tazminat programı oluşturulmuş ve cezai yargılamalar için özel mahkemeler hayata geçirilmiştir. 2011 yılındaki Arap devrimleri sonrası demokratikleşme süreci bağlamında Tunus’ta uygulamaya konan geçiş dönemi adaleti programı Arap Baharı sonrası geçiş dönemi adaleti alanının dönüşümünü anlamak adına büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede, bu çalışma Arap Baharı sonrası demokratikleşme sürecinde Tunus’ta geçmiş insan hakları

ihlalleri ile hesaplaşma stratejilerini şekillendiren etkenlerin analitik değerlendirmesini amaçlamakta ve Arap devrimleri sonrası geçiş dönemi adaletinde yaşanan dönüşüme ışık tutmayı hedeflemektedir. Mevcut literatürün eleştirel incelemesinin yanı sıra, çalışma yöntemsel olarak Tunus'ta geçiş dönemi adaletine ilişkin resmi açıklamaların, raporların ve karar vericilerin beyanlarının söylemsel analizine dayalı olarak gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Arap Baharı, demokratikleşme, geçiş dönemi adaleti, hakikat komisyonları, Tunus

**Değer ve Çıkar İlişkisi Bağlamında ABD Dış Politikasının Tahlili:
Ortadoğu Örneği**

Dr. Arş. Gör. Özge YAVUZ

Karabük Üniversitesi

ABD 1850’li yıllar, özellikle de II. Dünya Savaşı itibariyle, çıkarlarını daha geniş bir coğrafyayı kapsayacak şekilde tanımlayıp, nüfuzunu genişleten bir dış politika izleme temayülü içerisinde olmuştur. Bu bağlamda temel motivasyon kaynaklarını, ekonomik kaygılar ve bununla bağlantılı bir biçimde içerde sükûnetin sağlanması oluşturmuştur. Zamanla bu kaynaklara güvenlik endişeleri de eklenmiş, hatta diğerlerine kıyasla daha ön sıralarda yerini almıştır. Halkların özgürleşmesi ve kendi mukadderatlarına kendilerinin karar vermesine saygı duyulması fikri üzerine inşa edilen değerler ise zaman içerisinde farklı varyasyonlara kavuşturulmakla birlikte motivasyon kaynağı olma özelliğini her daim muhafaza etmiştir. Daha açık bir ifadeyle değerler, ABD tarafından ulusal çıkarların tamamlayıcısı, dolayısıyla dış politikanın belirleyicisi olarak gösterilmiştir. Ancak mevzubahis genelde üçüncü dünya özelde ise Ortadoğu olduğunda ABD, değerleriyle çıkarlarını uzlaştıramamış, çıkarları lehine tercihlerde bulunmuştur. Buradan hareketle çalışmada, ABD’nin Ortadoğu politikasında yaşadığı değer-çıkar ikileminin somut olaylar üzerinden ele alınması ve bu ikilem karşısında geliştirdiği çözüm yollarının tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda öncelikle, ‘değer’ ve ‘çıkar’ kavramları ABD özelinde tanımlanmakta ve dış politikayı yönlendirme hususundaki kabiliyetleri açısından iki kavram arasındaki ilişki değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Ardından ABD’nin Ortadoğu’daki çıkarları, bölgeye yaklaşımını şekillendiren faktörleri de göz önünde bulundurmak suretiyle somutlaştırılmaktadır. Bölgedeki demokratik yönetimlere düzenlenen darbeler gibi ABD’nin değerlerine ters düşmekle birlikte çıkarları açısından olumlu addettiği hadiseler üzerinden değerlerinin dış politikasında yarattığı baskı ve söz konusu devletin bu duruma karşı geliştirdiği çözüm yolları gösterilmektedir. Neticede ABD’nin Ortadoğu politikasını tayin ederken yaşadığı değer-çıkar ikilemi karşısında çıkarlarını öncelemesine rağmen, değerleri üzerinden sınırlı da olsa bir baskı gördüğü ve bu durumu değerlerini yeniden yorumlamak suretiyle aşmaya çalıştığı yargısına ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dış politika analizi, ABD dış politikası, değerler, çıkarlar, Ortadoğu.

Bir Ötekileştirme Şekli Olarak Abjection: Hamas Örneği

Arş. Gör. Muharrem DOĞAN

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdulgani BOZKURT

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Julia Kristeva, “Korkunun Güçleri (Powers of Horror)” kitabında kavramsallaştırdığı *abject*’i, özenin/bireyin varlığına karşı bir tehdit olarak görülen ve korku, iğrenme, nefret ve tikslenme gibi olumsuz duygulara kaynaklık eden bir varlık olarak tanımlamaktadır. Söylemsel inşası temsil ettiği olumsuz duygularla kurgulanan ve bu temsiliyetle özne-ben’in kıymetli anlamlarını bozan/kirleten *abject*, bu yönüyle, öznenin radikal olarak dışladığı bir varlığa denk gelmektedir. Abjection teorisinin temelini oluşturan iğrenme eylemi bir yandan öteki’ni kurulu normun dışına atıp onu kirliliğinin ve murdarlığın sembolü haline getirirken diğer yandan da kirli bir öteki üzerinden biz’in temizliğini/arılığını ortaya koymaktadır. Bu yönüyle, temiz-kirli ikiliği tıpkı doğa-kültür, yerli-yabancı, biz-onlar, iç-dış ikiliklerinde olduğu gibi taraflardan ilkinin müktedir özne konumuna yerleştirilerek onun kıymetli anlamlarını yeniden kurmakta, ikincisini ise sınırları belirlenen müktedir özne konumunun dışına atarak onu marjinalleştirmekte ve böylece bu ikili karşıtlıklar arasındaki tahakküm ilişkisini meşrulaştırmaktadır. Kristeva’nın bireyler arasındaki ilişkileri açıklamaya yönelik kullandığı *abject* tanımı, devletlerin birbirleri ile münasebetlerini ya da uluslararası sistemin bir devlet ya da aktör ile tesis ettiği ilişkiyi açıklamak için de kullanılabilir. Bu kapsamda çalışmada ilk olarak uluslararası sistemin değerleri ile tanımlanan Batılı öznelerin HAMAS’ın temsilini nasıl kurduğunu ele alınacak, ardından da bu temsilden doğan anlamdan hareketle HAMAS’ın uluslararası sistemin temsil ettiği değerlerden dışlanarak nasıl *abjectleştirildiği* irdelenecektir. Çalışmanın temel iddiası, müktedir öznenin kıymetli anlamlarını bozan/kirleten olarak imlenen HAMAS’ın *abjectleştirilerek* sistemin dışına atıldığı ve özne konumunun yok sayıldığıdır. Böylece çalışma, Kristeva’nın bireyler arası hiyerarşi ve iktidar ilişkilerini açıklamak için kullandığı *abject* kavramının uluslararası sistem ve aktör ilişkilerinde kullanılmasının mümkün olduğunu ortaya koymuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Abjection, Temiz, Kirli, Uluslararası Sistem, HAMAS

Hizbullah'ın Değişen Güvenlik Söylemi ve Perspektifi: Suriye İç Savaşı'nın Getirdiği Dinamikler

Arş. Gör. Nail ELHAN

Hitit Üniversitesi

2010 yılında Arap Baharı'nın başlamasıyla, Hizbullah'ın Lübnan içerisinde ve bölgesel politikalarında değişimler olmuştur. Tunus'ta başlayan ve süreç içerisinde bölgeye yayılan ayaklanmalar Hizbullah tarafından halkların Amerikan yanlısı ve baskıcı rejimlere karşı direnişi olarak kabul edilmiş ve desteklenmiştir. Ancak ayaklanmaların Suriye'de de başlaması Hizbullah'ın söylem ve stratejilerinde değişikliklere sebep olmuştur. Örgüt, söylem ve stratejilerini Suriye'de başlayan savaşın getirdiği dinamizme uyarlamak durumunda kalmış ve iç savaş öncesi bölgedeki ve Lübnan'daki güvenlik perspektifine yenilikler katmıştır.

Hizbullah kendini Lübnanlı bir aktör olarak tanımlamaktadır. Lübnan'ın güvenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasını ve İsrail'e karşı savaşı varlık sebebi olarak benimsemiştir. Bu bağlamda İsrail'e karşı silahlı mücadelesini, bölgesel gelişmelerdeki rolünü devam ettirme ve Lübnan siyasetindeki hareketlerine meşruluk katma iddiasında olmuştur. Suriye İç Savaşı'nın başlaması ile birlikte Hizbullah'ın aktörlere ve gelişmelere yönelik söylemleri, uyguladığı stratejiler ve silahlı olarak iç savaşa dâhil olması örgütün geleneksel güvenlik paradigmasında ve tehdit algısında değişikliklere yol açmıştır. Esad rejimin yanında savaşa dâhil olan örgüt, herhangi bir ayırım başvurmada tüm Suriye muhalefetini tekfir ilan etmiştir. İç savaşa dahlinin ardından örgüte karşı İsrail'e karşı savaş perspektifini kaybettiği, Suriye'de mezhepçilik yaptığı ve Suriye'deki iç savaşı Lübnan'a taşıdığı yönünde eleştiriler olmuştur. Ancak örgüt bu eleştirilere karşı Lübnanlı kimliğini ortaya koymuş ve Lübnan'ı koruduğunu iddia etmiştir.

Bildiri bu bağlamda Suriye İç Savaşı'nın Hizbullah'ın güvenlik ve tehdit anlayışına etkilerini ele alacaktır. Hizbullah'ın Arap Baharı ve Suriye İç Savaşı süreçleri üç aşamalı olarak ele alınacaktır. 2010 ve 2011 yıllarını kapsayan ilk aşamada örgüt bölgedeki ayaklanmaları halkların demokratik talepleri olarak görmüştür. Örgütün Arap Baharı'na bu aşamadaki yaklaşımı ayaklanmaların anti-emperyalist ve anti-Siyonist bir niteliğe sahip olduğundan ve İran Devrimi'nden ilham aldığından ibarettir. İkinci aşama 2011 ve 2012 yıllarını kapsamakta olup Suriye İç Savaşı bu aşamada başlamıştır. Hizbullah bu aşamada Suriye'deki ayaklanmaların bölgedeki diğer ayaklanmalardan farklı olduğunu, Batı ile işbirliği içerisinde geliştiğini, İsrail yanlısı olduğunu ve bölgedeki İsrail ve ABD karşıtı direnişi zayıflatmayı amaçladığını savunmuştur. Ancak örgüt bu aşamada iç savaşa resmi ve silahlı olarak dâhil olmamış, rolü Esad'a tavsiyede bulunmak ve danışmanlık yapmaktan öteye geçmemiştir. Üçüncü aşama, 2013 yılında başlamıştır ve Hizbullah bu dönemde iç

savaşa silahlı olarak katılmıştır. İsrail kadar Suriye muhalefeti de bir tehdit olarak algılanmış ve buna yönelik güvenlik politikaları geliştirilmiştir.

Bildiride MAXQDA analiz programı aracılığı ile nitel araştırma yöntemi kullanılacak olup örgütün genel sekreteri Hasan Nasrallah'ın konuşmaları, örgütün uygulamaları ve politikaları incelenecektir. Çalışma bu bağlamda devlet-dışı aktörlerin iç savaşlar sürecinde yaşadıkları değişimlere Hizbullah örneğinden hareketle katkı sunma iddiasındadır.

Anahtar Kelimeler: Hizbullah, Lübnanlılaşma, Suriye İç Savaşı, Arap Baharı, Direniş Cephesi.

PANEL 5

14:00 - 15:15

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Tayyar ARI

Keşmir Sorunu Yeni Bir Çatışma Merkezine Dönüşebilir Mi?

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN, İstinye Üniversitesi

Avrasya Güvenlik Sisteminde Türk Cumhuriyetleri'nin Rolü

Prof. Dr. Kamer KASIM, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Ortadoğu'da Soğuk Savaştan Sıcak Savaşa Geçiş

Prof. Dr. Mehmet ŞAHİN, Polis Akademisi

Türkiye'nin Doğu Akdeniz Politikasının Hukuksal Dayanakları

Prof. Dr. Mehmet DALAR, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Keşmir Sorunu Yeni Bir Çatışma Merkezine Dönüşebilir mi?

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN

İstinye Üniversitesi

"Dünya, Hindistan işgali altındaki Keşmir'de Müslümanlara yönelik Srebrenitsa benzeri bir diğer katliam ve etik temizliğe sessizce tanıklık mı edecek? Uluslararası toplumu, buna izin vermesi halinde, gelişmelerin Müslüman dünyasında radikalleşme ve şiddet döngülerine yol açacak sert yankılar ve tepkiler doğuracağı konusunda uyarmak istiyorum"

Pakistan Başbakanı İmran Han

Hindistan, Pakistan ve Çin sınırlarına komşu olan Keşmir, Himalaya hattında yer alması sebebiyle oldukça dağlık bir coğrafyaya sahiptir. Nüfusun çoğunluğunu Müslümanlar oluşturmakla birlikte Budist ve Hindu nüfusu da azımsanamayacak ölçüdedir. Keşmir, bölgede 2016'dan itibaren başlayan olaylarla yeni bir evreye girmiştir. Bu evrenin öncelerle en önemli ortak noktası ise itibarlarını kazanmak için mücadele veren Keşmirlilerin hayatlarını kaybetmeye devam etmeleridir. Bölgenin neredeyse 1846'dan itibaren devam edegelen problemleri Dogra yönetimi, Hindistan-Pakistan ayrışması, iki kutuplu dünya düzeni, Rus-Afgan Savaşı, 11 Eylül gibi uluslararası gelişmelere bağlı olarak derinleşmiştir. Bölge çeşitli gerekçelerle Hindistan tarafından dünyanın en çok militarize edilmiş bölgesi haline gelmiştir. Buradaki insanların hak mücadelesi ise değişen konjonktürler çerçevesinde Hindistan tarafından "terör faaliyetleri" olarak servis edilmektedir. Hindistan açısından Orta Asya siyasetindeki en dikkate değer konulardan birisini Keşmir Meselesi oluşturmaktadır. Pakistan'ın kuzeyinde yer alan Cemnu-Keşmir bölgesi kuzeyde Afganistan'a ve Çin Halk Cumhuriyeti'ne, güney ve batısında Pakistan'a doğu ve güneyinde ise Hindistan'a komşu durumdadır. Keşmir, verimli topraklara sahip bulunmaktadır. Bölge iktisadi açıdan verimliliğine ilaveten jeostratejik ehemmiyet barındırmasından ötürü hem Hindistan hem de Pakistan için vazgeçilmez bir ülke olup her iki ülke tarafından da siyasi bir araç hüviyetindedir. Hindistan ve Pakistan kendi içlerindeki birtakım istikrarsızlık unsurlarını söz konusu bölgeyi "kutsal bir dava" biçiminde ortaya koyarak toplumun dikkatlerini mevzubahis konuya yönelterek gündem değiştirmeye çabalamaktadırlar. Bu bağlamda, Keşmir Meselesi her iki ülkede de yükselen milliyetçilik tarafından bir kaldıraç unsuru olarak kıymetlendirilmektedir. Hindistan ve Pakistan, Keşmir Meselesi'nden ötürü 1947-48 (Birinci Keşmir Savaşı), 1965 (İkinci Keşmir Harbi) ve 1971 senelerinde üç defa savaşmışlardır. Hindistan, Keşmir'i kendisinin ayrılmaz bir parçası olarak görürken, Pakistan ise halkının çoğunluğunu Müslümanların oluşturduğu bölgenin nihai statüsünün kendi kaderini kendi tayin etmesine yönelik

olarak halkoyu ile belirlenmesi tezini savunmaktadır. Bu makalede, Asya-Pasifik bölgesinin iki nükleer gücü Hindistan ve Pakistan arasındaki Keşmir sorunundaki son gelişmeler analiz edilerek, geleceğe yönelik barışçı çözümlerin ve olası boyutları analiz edilmesi amaçlanmıştır.

Avrasya Güvenlik Sisteminde Türk Cumhuriyetleri'nin Rolü

Prof. Dr. Kamer KASIM

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlığı kazanan Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Kırgızistan'ın bölgesel politikada oynadıkları rol giderek artmaktadır. Avrasya'nın uluslararası alanda yeniden ön plana çıkmaya başlamasıyla birlikte, bu ülkelerin izledikleri ve izleyecekleri güvenlik politikaları, diğer bölge ülkeleri ve bölge dışı aktörlerle yapacakları işbirliklerinin etkilerinin tartışılması ve yeni perspektiflerin ortaya konulması gereklidir. Bölge bağlamında ortaya konan birbirine rakip işbirliği ve bölgesel entegrasyon projelerinin ve güvenlik yapılanmalarının uluslararası sistemdeki yeri ve geleceğinde Türk Cumhuriyetleri'nin yapacağı tercihlerin etkisi büyük olacaktır. Türkiye, Rusya, Çin, ABD ve bir ölçüde AB'nin bölgenin güvenliği ve ekonomisindeki ağırlıkları birbirleriyle olan rekabet ve etkileşimin yanı sıra, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlığını kazanan ülkelerle olan ilişkileriyle şekillenecektir. Sahip oldukları doğal kaynaklar, siyasi statüleri ve üyesi oldukları uluslararası kuruluşlar bakımından birbirinden farklı özellikler gösteren ülkelerin bir ölçüde aynı platformlarda buluşmaları siyasi etkilerini de artıracaktır. Soğuk Savaş dönemi sonrasında Türkiye, yeni bağımsızlığını kazanan ülkelerin uluslararası sistemde daha güçlü olarak yer almaları ve Türk Dünyası içinde ilişkilerin gelişmesi için çaba sarf etmiş ve yaşanan bazı zorluklara rağmen ilişkilerde önemli ilerleme kaydedilmiştir. Türk Dünyası içindeki ülkelerin, Türk Keneşi gibi bir kuruluşta bir araya gelmelerinin, yapılan zirvelerde sorunların gündeme getirilip yeni işbirliği alanlarının oluşturulmasının, bölgesel güvenliğe de yansımaları olmaktadır.

Bu çalışmada Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlığını kazanan Türk Cumhuriyetleri'nin Avrasya'nın güvenliğindeki rolleri, bu ülkelerin bölgesel güvenliğe bakışları, güvenlik ve ekonomi odaklı bölgesel projelere yaklaşımları analiz edilecektir. Bu anlamda Türk Cumhuriyetleri'nin Rusya ve Çin ile ilişkilerinin, Ortak Güvenlik Antlaşması Örgütü, Şangay İşbirliği Örgütü ve Avrasya Ekonomik Birliği gibi oluşumlardaki rollerinin Avrasya'da güvenliğe etkileri değerlendirilecektir. Bu ülkelerin birbirinden farklı oluşumlarda yer almalarının yansımaları da incelenecek bir konudur. Türkmenistan'ın sürekli tarafsızlık statüsü ve bu nedenle uluslararası güvenlik örgütlerine mesafeli olmasının, Özbekistan'ın bölgesel güç olma iddiası ve bu anlamda dışarıdan etkilere reaksiyon göstermesinin, Kazakistan'ın Türk Cumhuriyetleri içinde birleştirici ve uzlaştırıcı rol oynayıp, üyesi olduğu kuruluşlardaki etkisini, o kuruluşlara üye olmayan Türk Cumhuriyetleri lehine kullanmaya çalışmasının, Avrasya güvenlik sistemine nasıl yansıdığı ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Cumhuriyetleri, Avrasya, Güvenlik, Rusya, Çin

Ortadoğu'da Soğuk Savaştan Sıcak Savaşa Geçiş

Prof. Dr. Mehmet ŞAHİN

Polis Akademisi

Tarih 20. yüzyılın sonlarını gösterirken dünya siyasetine yaklaşık yarım asırdır damga vuran Soğuk Savaş Düzeni'nin sona yaklaştığının işaretleri ortay çıkmaya başlamıştı. Bu işaretler kimi Huntington ve Fukuyama başta olmak üzere kimi teorisyenler tarafından makale ve kitaplarda yorumlandı. Bazıları barış dolu bir sürecin başlayacağını anlatırken bazıları ise çatışma sürecinin hızlanacağından bahsettiler. Maalesef, ilerleyen süreçte gelişen olaylar, özellikle Ortadoğu merkezli baktığımızda, çatışma kehanetinde bulunanların söylediklerini haklı gösterir nitelikteydi. Dünya'da Soğuk Savaş'ın bitişi olumlu karşılanırken Ortadoğu'da ardı ardına sıcak çatışmaların, müdahalelerin yaşanmasına şahit olduk. Ortadoğu'da bölgesel düzenin altüst olması varlığı/meşruiyeti tartışmalı olan rejimlerin/devletlerin zayıflamasına, iç savaşa sürüklenmesine, dış müdahalelerin artmasına, insan hareketliliğinin kitleselleşmesine ve bölgesel savaşların yaşanmasına neden oldu. Özellikle Arap Halk Hareketleri sonrası süreçte Ortadoğu tam bir siyasi ve toplumsal türbülansa girdi diyebiliriz. Elan, dünya gündemini de meşgul eden sıcak çatışma bölgelerinin neredeyse hepsi Ortadoğu'da bulunmaktadır. Metinde, genel anlamda, Soğuk Savaş sonrası dönemde Ortadoğu'da yaşananların nedenleri, süreçleri ve sonuçları anlatılmaya çalışılacaktır

Türkiye'nin Doğu Akdeniz Politikasının Hukuksal Dayanakları

Prof. Dr. Mehmet DALAR

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Bilindiği gibi sahip olduğu doğal gaz ve petrol rezervleri sebebiyle Doğu Akdeniz'in önemi her geçen gün artmaktadır. Bu öneminden dolayı küresel güçler bu bölgeyi kontrol etmek istemektedirler. Bu sebeple hem kıyı devletleri hem küresel güçler, bölgedeki sondaj faaliyetlerini önemsemektedir. Bundan dolayı kıyı devletlerinin uluslararası hukuk çerçevesinde denizdeki yetki alanlarının belirlenmesi, hem enerji güvenliği ile bölge barışı hem de diğer kullanımlar açısından hassas önem arz etmektedir. Bölge devletleri içinde Doğu Akdeniz'de en uzun kıyılarına sahip olan ve Ortadoğu ile Avrupa arasında önemli enerji koridoru niteliğinde jeopolitik konumda bulunan Türkiye, Kıbrıs sorunu çözülmeden, Türkiye'nin hassasiyetleri dikkate alınmadan ve Kıbrıs Türklerinin onayı olmadan Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin Kıbrıs adasını tek başına temsilen bölge devletleriyle yaptığı münhasır ekonomi bölge antlaşmalarına karşı çıkmaktadır. Türkiye, hakkaniyet ilkeleri çerçevesinde Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanları belirlenmeden ve Kıbrıs sorunu çözülmeden Rum tarafının tek taraflı olarak diğer devletlerle yaptığı antlaşmaların sorunlara yol açabileceğini belirtmektedir. Devletlerin denizlerden yararlanmalarına esas teşkil eden yetki alanlarının belirlenmesi konusunda oluşturulan uluslararası hukuk kurallarının uygulanmasında sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar ya hukuk kurallarının yetersizliğinden veya farklı yorumlanmasından veyahut siyasal anlaşmazlıklardan kaynaklanmaktadır. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Doğu Akdeniz'de yetki alanlarının belirlenmesiyle ilgili uluslararası antlaşma yapma yetkisinin olup olmadığını tartışan bu çalışmada deniz hukukuyla ilgili uluslararası mevzuatı hükümleri de dikkate alınarak Türkiye'nin bu yöndeki politikasının hukuki dayanaklarının neler olduğuna yer verilmekte ve uluslararası hukuktaki yeri ele alınarak değerlendirmeler yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deniz hukuku, Kıta sahanlığı, Münhasır ekonomik bölge, Kıbrıs Sorunu, Sondaj çalışmaları

PANEL 6

14:00 - 15:15

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ömer Göksel İŞYAR

**Impact of China's BRI Project on Foreign Policies of Central Asian States:
Case of Kazakhstan and Turkmenistan**

Prof. Dr. Yaşar SARI, Bolu Abant İzzet Baysal University

**Amerika'nın Stratejik Çapası Akdeniz: ABD Açısından Akdeniz Jeopolitiği ve
Güvenliği**

Doç. Dr. Sezai ÖZÇELİK, Çankırı Karatekin Üniversitesi

**Güvenleştirilmiş Bir Kavram Olarak Enerji Güvenliği ve Avrupa Birliği'nin
Enerji Güvenliği Algısı**

Dr. Öğr. Üyesi İlhan SAĞSEN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

**Rus Dış Enerji Politikasında Doğalgaz Boru Hatları Faktörü: Kuzey Akım-2
Örneği**

Dr. Mevlüt AKÇAPA, Bursa Uludağ Üniversitesi

**Impact of China's BRI Project on Foreign Policies of Central Asian States:
Case of Kazakhstan and Turkmenistan**

Prof. Dr. Yaşar SARI

Bolu Abant İzzet Baysal University

Post-Soviet states, such as Azerbaijan, Kazakhstan, Russia and Turkmenistan having huge natural resources, were attracted by the attention of energy hunger states, such as China. As a result of this attention, these post-Soviet states have utilized their natural resources as the base of their foreign policy to secure their own place in the international system, therefore, they have developed a close relationship with China.

China also sees this situation as an opportunity to both increase its energy security and development its new role in the Central Asia region. The BRI project became the masterpiece of China's economic diplomacy. Furthermore the major achievement for paving way for the global power status. But this initiative has its own political consequences both for China and Central Asian republics too.

Among natural resources rich post-Soviet states, Russia has employed her energy resources to secure its role of a great power in the system, Azerbaijan with the assistance of contracts signed with main international actors, major states and multinational companies, has benefited from her natural resources to secure her independence and developed multi-layer and multi-level foreign relations with different international and regional powerful states and the other international actors.

However, Turkmenistan employed different strategy to link her vast energy resources with her foreign policy. Turkmenistan inquired and insisted to have an official status of United Nations to be a "permanent positive neutrality" status. As result of her neutrality status and rich natural resources, Turkmenistan has stayed away from geopolitics games and secures its neutrality and sovereignty. Having several crises with the Russian government and Gazprom, Turkmenistan had searched for a new and more reliable partner to developing and marketing its own natural resources. China has turned not only the major buyer of the Turkmen's natural gas both also the principal ally of the current regime in Turkmenistan.

The Kazakh leadership has skillfully developed a foreign policy strategy to overcome Kazakhstan's internal (when Kazakhstan became independent, Slavic population in the country was more than Kazakh population) and external (Kazakhstan has more than seven thousand kilometers border with Russia) potential problems. The Kazakh government balances both Russian desire and international attention to its resources. China is playing a major role of this balance act. Because of Chinese-Kazakh economic relations, Kazakhstan's dependency solely on Russia on the economic sphere is curtailed.

This paper will have three sections. The first section will be related with a debate on what kind of relations between massive economic investment projects on foreign policy of those countries planned to invest. The second section will be on the development of Kazakhstan and Turkmenistan foreign policies vis-à-vis the China's BRI project. The last section is on the impact of China's BRI project on foreign policies of Kazakhstan and Turkmenistan.

Key Words BRI, Economic Diplomacy, Foreign Policy, Balance Act, Dependency

Amerika'nın Stratejik Çapası Akdeniz: ABD Açısından Akdeniz Jeopolitiği ve Güvenliği

Doç. Dr. Sezai ÖZÇELİK

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Akdeniz, Avrupa Birliği bütünleşmesine kadar geçen sürede, bölge olarak anılmıştı. Bu çalışmada farklı bir kavramlaştırma yapılarak Akdeniz'i ortak alan olarak tanımlamak yerinde olacaktır. Akdeniz sadece kıyıdaş ülkelerin değil başta Avrupa Birliği gibi ulus-ötesi örgütler yanında ABD, Rusya, Çin gibi bölge dışı aktörlerin de aktif dış ve güvenlik politikası izlediği bir yerdir. Akdeniz ekonomik ve kültürel değişimin yanında şiddet ve çatışmanın da yaşandığı ortak alandır. Akdeniz toplumları arasında birliklilik ve ortak nokta aranması tarihsel, sosyolojik ve antropolojik olarak uzun süredir çalışma konusu olmuştur. Akdeniz ortak alanı, literatürde temelde iki şekilde anlaşılmaktadır. Birinci tanımlama, ortak ilgi alanları ve sorunlar ile paylaşılan çıkarları göz önünde bulunduran ve bir bütün olarak ele alan Batı kurumları tarafından yapılmaktadır. İkinci tanımlama, coğrafi olarak iki temel alt bölgeden oluşan bir bütünlüktür. İlk alt bölge, Güney Avrupa ülkeleri olup Avrupa Birliği'nin güney üye ülkeleri ile 2004 yılından itibaren Malta ve Kıbrıs'ı ve Türkiye'nin bir kısmını içine almaktadır. İkinci alt bölge ise Kuzey Afrika olup Fas, Tunus, Moritanya ve Cezayir ile Levant ülkeleri yani Mısır, İsrail, Filistin Yönetimi, Ürdün, Lübnan ve Suriye'yi içermektedir. Osmanlı Barışı (Pax Ottomona) ve Habsburg-İspanya dönemlerinden sonra Britanya İmparatorluğu, dört ana noktada bir diğer deyişle dört Herkül Sütunlarında (Celebelitarık, Malta, Kıbrıs ve Süveyş) askeri üsleri yanında etkin ve etkili diplomasi, yerel müttefikler, ve ekonomik üstünlüğü ile Akdeniz'de Pax Britannica (İngiliz Barışı) sağlamış ve bölgesel politik hegemonik güç haline gelmiştir. Soğuk Savaşın sona ermesinden bu yana Akdeniz'de, güvenlik ve barış konularında yeni gelişmeler yaşanmış ve Batı Bloku açısından Akdeniz güvenliği yeniden önem kazanmıştır. Yumuşak güvenlik yani ekonomik, sosyal, demografik, göç ve çevresel konuların özellikle Akdeniz özelinde öncelikli konular olmuştur. Akdeniz güvenliği kavramı, insani güvenliği içine alacak şekilde genişlemiş ve koruma sorumluluğu (R2P) uygulamaları özellikle Libya özelinde uygulanmaya çalışılmıştır. İkincisi, Akdeniz güvenliğinde önemli ağırlığı olan ABD, NATO ve AB değişken güvenlik ortamına uygun, yeni işbirliği mekanizmaları kurmak ve Akdeniz güvenliğini yeniden tanımlamak konusunda adımlar atılmıştır. NATO'nun son üç üyesinin, 2017 Karabağ, 2009 Arnavutluk ve Hırvatistan'ın Akdeniz'e kıyası olan Güney Avrupa ülkeleri olması rastlantı değildir.

Post-11 Eylül uluslararası sistemde, Amerikan dış politika yapıcılarını dual rol oynamaya devam etmiştir: Stratejik garantör ve çatışma ve kriz yöneticisi. Akdeniz'deki deniz ulaşım yollarını açık tutmak ve Ortadoğu'dan Avrupa'ya petrol akışının sorunsuz olması, Amerika'nın temel dış politika amaçları olmaya devam etmektedir. 2011 yılında başlayan Arap baharı, Akdeniz ortak alanında güç

dengeğini Arap olmayan ülkeler yani Türkiye, İsrail ve İran lehine değiştirmiştir. Suriye, Mısır, Yemen ve Irak iç siyasi çatışmalarla boğuşurken Suudi Arabistan, Ürdün ve Körfez ülkeleri iç siyasi krizler yaşamamak için dış politika önceliklerini değiştirmişlerdir. Amerika ise bölgedeki etkinliğini ve gücünü özellikle Suriye ve Irak özelinde kaybetmektedir. Arap dünyasında yaşanan istikrarsızlık ve politik belirsizlik ortamı, başta İsrail olmak üzere Amerika açısından Doğu Akdeniz’de dış ve güvenlik politikaları anlamında sorunlar yaratma potansiyeli bulunmaktadır. NATO gibi bölgesel güvenlik örgütler ya da Avrupa Güvenlik İşbirliği Teşkilati (AGİT) gibi bölgesel işbirliği örgütler yoluyla ABD de Akdeniz güvenliği konusunda ana politika yapıcı konuma sahiptir. Soğuk Savaş sonrası dönemde Akdeniz güvenliği, Amerika açısından iki açıdan önemli olmuştur: Avrupa güvenliği ve Körfez ve Ortadoğu ülkelerine stratejik bağlantı sağlama. Özellikle AB Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) sonrası Amerika’nın Akdeniz’e yönelik güvenlik endişeleri “Avrupalılaşmaya” başlamıştır. Amerikalıların Akdeniz güvenliği konusunda özellikle II. Dünya Savaşı’ndan sonra dönemdeki en vazgeçilmez askeri varlığı, NATO’nun Güney Komutası (AFSOUTH) ve Amerikan 6ncı Filosu’dur. ABD dış politikasına baktığımızda, yekpare ve bütüncül bir Akdeniz politikası olmadığı iddia edilebilir. Amerika’nın başkenti Washington’da, Akdeniz odaklı düşünce kuruluşu olmadığı gibi Amerikan Dışışleri Bakanlığı’nda, Akdeniz ile ilgili bölüm bulunmamaktadır. Akdeniz politikası bağlamında, Amerika’da yayınlar az sayıdadır. Bütün bunlara karşılık, Amerika’nın hayati ulusal çıkarları ve güçlü dış politik güdüleri Akdeniz ortak alanında birleşmektedir. Son yıllarda Amerika’nın Akdeniz politikası, özellikle Doğu Akdeniz özelinde maraton koşan atletin son metrelerde dışup bayılmasına benzemektedir. Trump’ın “America First” sloganı ile özetlenen ,2018 ABD Ulusal Savunma Stratejisi, artık dünyanın her köşesine özellikle Ortadoğu ve Kuzey Afrika (MENA) bölgesine yönelik Amerikan müdahalesinin bittiğini dünyaya ilan etmiştir. Bunun en açık göstergesi ise 2014’te yazılmış olan “Dört Yıllık Savunma Değerlendirme Raporu”ndan yüzde 80 daha kısa yani 11 sayfa olmasıdır. 11 Eylül Saldırıları sonrası “Küresel Terörle Mücadele” çerçevesinde 2001’de Afganistan ve 2003’te Irak’a askeri müdahalede bulunan Amerika, artan insan kayıpları, ekonomiye getirdiği ağır yük ve “Vietnam Sendromu”nun Amerikan kamuoyunda tekrar ortaya çıkma ihtimalinin ardından, Doğu Akdeniz gibi çatışma bölgelerine yönelik müdahaleci yaklaşımından vazgeçmiştir. Obama seçim döneminde verdiği Irak ve Afganistan’daki Amerikan Deniz Piyadeleri’ni eve döndürme sözünü yerine getirmek için Amerika’nın Akdeniz politikası yeniden şekillendirmiştir.

Anahtar Kelimeler: ABD, Akdeniz Politikası, Akdeniz Jeopolitiği, Akdeniz Stratejisi, Akdeniz Güvenliği

**Güvenlikleştirilmiş Bir Kavram Olarak Enerji Güvenliği ve
Avrupa Birliği'nin Enerji Güvenliği Algısı**

Dr. Öğr. Üyesi İlhan SAĞSEN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler teorilerinden Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen "Güvenlikleştirme" özellikle soğuk savaş sonrası dönemde disiplin içerisinde yoğun şekilde yer almıştır. Güvenlikleştirme konusunda temel tartışma, bir konunun güvenlikleştirilmesinin, çözümü kolaylaştırıcı mı yoksa zorlaştırıcı bir unsur mu olduğu yönündedir. Bazen güvenlikleştirme konuyu daha karmaşık hale gelirken ve özellikle de askeri bir boyut eklerken, bazen de düşük yoğunluktan yüksek yoğunluğa dönüştürmekte, bu da konuyu, sorunu ya da kavramı uluslararası gündeme taşımaktadır. Uluslararası gündemi daha çok meşgul eden bir konu da daha çok tartışılma ya da müzakere edilme imkanı bulmaktadır. Buradaki temel mesele güvenlikleştirilmiş bir konunun çözümü ile alakalıdır ki iki yol ortaya çıkmaktadır. Çözüm yolu ya askeri temelli olabilir ya da işbirliği temelli olabilir. Burada işbirliği temelli yolun seçilmesi önemi artırılmış konu için önemli bir çözüm fırsatı yaratabilmektedir İşte bu güvenlikleştirilmiş konulardan bir tanesi de bir dış politika unsuru olarak da kullanılmaya başlanan enerji güvenliğidir. Güvenlik kavramı soğuk savaş sonrası yeniden tanımlanmış ve kapsamı genişlemiştir. Uluslararası sistem, bu dönemde, devlet düzeyinden birey düzeyine inerken, güvenlik de ulusal güvenlikten birey güvenliğine doğru yeniden şekillenmiştir. 1994 Birleşmiş Milletler İnsani Kalkınma Raporunda birey güvenliği altında yedi yeni güvenlik kavramı ortaya atılmıştır. Kavramın değişiklik gösterdiği bu dönemde, tanımı değişen ve kapsamı genişleyen güvenlik kavramlarından bir tanesi de enerji güvenliği olmuştur. Soğuk savaş bitimine kadar sadece arz güvenliği olarak tanımlanan terim, günümüzde tasarruftan, uygun fiyatla tedarige kadar, güzergah güvenliğinden, enerji kaynaklarına ulaşılırken çevreye duyarlı olmaya kadar geniş bir yelpazede değerlendirilmektedir. Enerji güvenliği büyük bir sorunsal olan aktörlerden bir tanesi de Avrupa Birliği'dir (AB). Avrupa Birliği, yüksek oranda endüstrileşmiş bir aktördür. Bu durum AB'yi yoğun enerji ihtiyacı olan bir aktör haline getirmektedir. Avrupa Birliği'nin enerji konusunda bakışını değiştiren ve enerji güvenliğini kavramsal olarak daha yoğun bir biçimde tartıştıran olgu Rusya ve Rusya'nın enerjisiyi bir dış politikası aracı olarak kullanmasıdır. AB özellikle 2006 yılındaki Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan gerilim sonucu Rusya'nın kısa süreli de olsa Avrupa'ya giden hattı kapatması ile enerji politikasını ve enerji güvenliği anlayışını değiştirmiştir. Bu çerçevede, AB hem kaynak ülke hem de enerji kaynağı çeşitlendirmesine gitmeye çalışırken, aynı zamanda da depolama, enterkonnekte sistemin kurulması, tam liberal bir enerji piyasasının yaratılması gibi konuları ön planda tutmaya başlayarak enerji güvenliğini sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlikleştirme, Güvenlik Kavramı, Enerji Güvenliği, Avrupa Birliği, Dış Politika

**Rus Dış Enerji Politikasında Doğalgaz Boru Hatları Faktörü:
Kuzey Akım-2 Örneği**

Dr. Mevlüt AKÇAPA

Bursa Uludağ Üniversitesi

Rusya, özellikle Putin döneminde, enerjiyi önemli bir politik kaldıraç olarak kullanmaktadır. Sahip olduğu enerji rezervlerinin yarattığı büyük potansiyel, Rusya'yı önemli bir stratejik güç konumuna getirmiştir. Bir dış politika silahı olarak doğalgaz, Rusya'nın enerji ilişkilerinde kritik bir rol oynamaktadır. Doğalgaz, nihai tüketicilerine ağırlıklı olarak boru hatları aracılığıyla taşınmaktadır. Doğalgaz boru hatları, genellikle farklı politik ve ekonomik sistemleri temsil eden birçok devletten geçiş yapmaktadır. Doğalgazın kaynak ülkesinde çıkarılmasından nihai tüketiciye boru hatları aracılığıyla iletilmesi zinciri boyunca coğrafi, politik ve ekonomik olarak çok sayıda değişken devreye girmektedir. Tüm bu denklem göz önüne alındığında üreticiden -transit ülkeler üzerinden- tüketiciye ulaşana kadar doğalgaz, stratejik ve hassas bir metaya dönüşmektedir. Petrolü de analizin içine dâhil ederek söylenebilir ki; geleneksel askeri dengelerin jeopolitiğinin yerini, enerji ilişkilerinin jeopolitiği almıştır. Bu bağlamda doğalgaz boru hatları, Rus dış enerji politikasının en önemli unsurlarından birisidir. Rus doğalgazının Avrupa'ya transferi, Ukrayna üzerinden gelen eski bir sistem aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu sistem üzerinde yeterli yatırım ve yenilemenin gerçekleştirilmemiş olması, doğalgaz arzının devamlılığı açısından riskler oluşturmaktadır. Bununla birlikte Ukrayna'daki politik kırılmalıklar risk faktörünü artırmaktadır. Kremlin, Ukrayna'yı bu denklemden çıkaracak projelere yoğunlaşmış durumdadır. Güney Akım, Türk Akımı ve Kuzey Akım projeleri gibi dev yatırımlar, Rusya'nın bu amaca yönelik girişimleri olarak değerlendirilebilir. Ukrayna'nın transit ülke konumuna darbe vuracak olan ve 2019'un sonunda tamamlanması planlanan Kuzey Akım-2 Doğal Gaz Boru Hattı projesi, Rus doğalgazının Avrupa'ya sevkıyatı için alternatif bir güzergâh olarak planlanmıştır. Proje kapsamında, Baltık Denizi'nin altından geçerek Rusya'dan Almanya'ya uzanan ve yıllık kapasitesi toplam 55 milyar metreküp olan iki hat inşa edilmesi öngörülmüştür. Gazprom'un yanı sıra projenin ortakları arasında; ENGIE, OMV, Royal Dutch Shell, Uniper ve Wintershall gibi Avrupalı enerji şirketleri de yer almıştır. Bununla birlikte Kuzey Akım-2, Avrupa'nın Rusya'ya enerji bağımlılığını artıracak yönündeki iddialarla, AB içinde eleştirilere hedef olmaktadır. Bu çalışmada Kuzey Akım-2 projesinin Rus dış politikasına ve Rusya-AB enerji ilişkilerine etkisi analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Almanya, Kuzey Akım-2, Doğalgaz, AB.

PANEL 7

14:00 - 15:15

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Halil BEKTAŞ

AKP Hükümet Programları Üzerinden Türk Dış Politikasındaki Süreklilik ve Değişimi Okumak

Dr. Öğr. Üyesi Kemal ÇİFTÇİ, Giresun Üniversitesi

Suriye İç Savaşına Giden Süreçte Türkiye ve İran'ın Politik Yaklaşımlarının Karşılaştırılması

Arş. Gör. Nail ELHAN, Hitit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Emre ÇITAK, Hitit Üniversitesi

Bölgeselcilik Çalışmalarında Yeni Bir Dönüşüm: Bölgeler Ötesicilik

Dr. Öğr. Üyesi Hakan MEHMETCİK, Marmara Üniversitesi

Tehdit Algılarında Yaşanan Değişimin Güvenlik Politikalarına Etkisi: Türkiye'nin Yakın Dönem Güvenlik Stratejilerinin İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Sami KİRAZ, Hitit Üniversitesi

Türk Siyasetinde Kadının Niteliksel Temsili ve Seçim Kırılganlığı

Dr. Öğr. Üyesi Alper Tolga Bulut, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Arş. Gör. Emel İLTER, Karadeniz Teknik Üniversitesi

AKP Hükümet Programları Üzerinden Türk Dış Politikasındaki Süreklilik ve Değişimi Okumak

Dr. Öğr. Üyesi Kemal ÇİFTÇİ

Giresun Üniversitesi

Türkiye’de, İslami gelenekten gelen siyasal kadrolar tarafından kurulan ve 3 Kasım 2002 genel seçimlerinden sonra hükümet kurma olanağı bulan Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) tarafından kurulan hükümetlerin, Türkiye’nin kurucu lideri Mustafa Kemal Atatürk’ün kimliğinde şekillenen “ulus-devlet” inşasını “Millet-Sistemi” anlayışına ve dış politikasını ise yeni-Osmanlıcı/İslamcı bir yöne doğru yönelteceği yönünde kuşku bulunmaktaydı. Samuel Huntington’un “Medeniyetler Çatışması” adlı kitabında dile getirdiği “çekirdek ülke” olabilmesi için Türkiye’nin İslami köklerine dönmesi gerektiği ve bunun için Atatürk kalibresinde bir lidere gereksinmesi olduğu şeklindeki argümanı, esasında ABD’nin İslami fundamentalizmle savaşım içinde bulunduğu bir konjonktürde, AKP’nin “ılımlı İslamcı” bir kimlikle vücut bulmasını ve dikkat çekmesini kolaylaştırmıştır. AKP’nin kurucu liderleri de ABD ve AB üyesi ülkelere destek arayışı içerisinde olmuşlar ve ABD’nin İslami fundamentalizmle savaşımını desteklemişlerdir.

Bununla birlikte, AKP Hükümetlerinin programlarında, Türkiye’nin geleneksel dış politikasındaki süreklilik unsurlarının yanı sıra geleneksel dış politikasından köklü sapmalar anlamına gelen söylemlerin de bulunduğu görülmektedir. Örneğin Abdullah Gül tarafından TBMM’de okunan ilk hükümet programında “...Cumhuriyetimizin kurucusu büyük önder Mustafa Kemal Atatürk’ün bizlere gösterdiği muasır medeniyet seviyesini aşma hedefi atacağımız adımların dayanacağı temel olacaktır.” denilmektedir. TBMM’den 23 Mart 2003 tarihinde güven oyu alan ikinci AKP Hükümeti programını okuyan Recep Tayyip Erdoğan sözlerine “...başta Cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, aziz milletimize hizmet etmiş tüm değerlerimizi şükranla anıyorum.” diyerek başlamıştır. Beşinci AKP hükümetini kuran Ahmet Davutoğlu’nun programında ise Atatürk’e atıf yapılmaması ve “yeni Türkiye” söylemine yapılan vurgu dikkat çekmektedir. “Yeni Türkiye’nin inşa sürecinin başladığı” ifade edilmektedir. Davutoğlu’ndan sonra son AKP Hükümetini kuran Binali Yıldırım “Güzel ülkemiz Türkiyemiz 65. Hükümet döneminde çok daha güzel hizmetleri, geçmiş dönemde yapılan hizmetlere ilave ederek Mustafa Kemal Atatürk’ün 2023 hedeflerine doğru emin adımlarla yürüyecektir.” ifadesini kullanmıştır.

Bu çalışmada 3 Kasım 2002 genel seçimleri sonrasında ilk AKP Hükümetinin Abdullah Gül başkanlığında kurulması ve 28 Kasım 2002’de TBMM’den güven oyu almasıyla başlayan ve sekizinci AKP Hükümetinin Binali Yıldırım başkanlığında kurulması ve 29 Mayıs 2016’da TBMM’den güven oyu almasıyla sona eren AKP Hükümetlerinin programlarında yer alan Türk dış politikasına ilişkin metinler üzerinden Türk dış politikasındaki süreklilik ve değişim, iç dinamikler ve uluslararası konjonktürdeki değişimle bağlantılandırılarak okunmaya çalışılmıştır.

Suriye İç Savaşına Giden Süreçte Türkiye ve İran'ın Politik Yaklaşımlarının Karşılaştırılması

Arş. Gör. Nail ELHAN

Hitit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Emre ÇITAK

Hitit Üniversitesi

“Arap Baharı” olarak adlandırılan ve Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgelerinin derinden sarsan etkiler bırakan olaylar zinciri, ilk olarak 2010 yılında Tunus'ta başlamıştır. Temel hak ve özgürlük konularında iyileşmeler, ekonomik istekler ve demokrasi gibi talepler ile ortaya çıkan halk hareketleri zamanla çatışmaya dönüşerek tüm bölgeyi içerisinde almıştır. Türkiye ve İran'ın bu hareketlere karşı ilk tepkileri beklenmeyen bir kriz algısı üzerinden kısa sürede demokratik taleplerin desteklenmesine dönüşmüştür. Türkiye, halk hareketlerinin demokratik zeminde çözülmesi yönünde iradesini ortaya koyarken tarafları uzlaşmaya davet etmiştir. Diğer taraftan İran, ayaklanmaların 1979 yılındaki İran Devrimi'nden ilham aldığını iddia ederek olayları “İslami Uyanış” hareketleri olarak tanımlamıştır. Domino etkisine sahip halk hareketlerinin kısa bir süre içerisinde Suriye'ye de sıçraması, hâlihazırda bu ülke ile oldukça yakın ilişkileri olan Türkiye ve İran'ın da hem ikili ilişkilere hem de “Arap Baharı” sürecine bakışlarında ciddi bir yoğunlaşma meydana getirmiştir.

Suriye'de iç savaşa evrilen sürecin başında Türkiye, Esad Rejimi'ni halkın demokratik taleplerine cevap vermeye davet etmiş ve arabuluculuk rolünü üstlenmeyi teklif etmiştir. İran ise bölgedeki ayaklanmalara verdiği desteğin aksine Suriye'deki ayaklanmaları Batı ve İsrail destekli girişimler olarak algılamış ve Suriye'deki ayaklanmaların amacının kendisinin liderlik ettiği Direniş Cephesi'ni yıkmayı hedeflediğini iddia etmiştir. Türkiye ve İran'ın Suriye İç Savaşı'na yönelik zaman zaman gerilim yaratacak kadar farklı politikaları olsa da olayların başından günümüze gelen süreçte ortak yaklaşım, Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması ve halk ile devletin demokratik zeminde buluşmasının sağlanması olmuştur.

Bu bildiri, Suriye'yi büyük bir yıkıma götüren iç savaşın başlangıcında Türkiye ve İran'ın duruma yaklaşımlarının analizini karşılaştırmalı olarak yapmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda iki ülkenin Suriye'ye yönelik politikaları üç parametre etrafında incelenecektir. Suriye'ye yaklaşımları farklı olan iki ülkenin ortak yaklaşım parametreleri insani güvenlik (mazlum halklar algısı), ulusal çıkarlar ve politikalar ve bölgesel güvenlik çerçevesinde ele alınacaktır. Çalışma; gün geçtikçe daha bilinmez bir hal alan Suriye İç Savaşı'nın oluşma sürecinde iki bölgesel güç olan Türkiye ve İran'ın yaklaşımlarındaki benzerliklerin ve farklılıkların ortaya konulmasını ve böylece günümüzde oluşan uzlaşma zemininin kökenlerinin irdelenmesini konu edinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriye İç Savaşı, Arap Baharı, Türkiye, İran, Güvenlik

Bölgeselcilik Çalışmalarında Yeni Bir Dönüşüm: Bölgeler Ötesicilik

Dr. Öğr. Üyesi Hakan MEHMETCİK

Marmara Üniversitesi

Bu çalışma bölgeselcilik çalışmaları içerisinde bir uluslararası politik ekonomi alan çalışmasıdır. Özel olarak bölgeler ötesi (cross-regional) tercihli ticaret anlaşmaları ile ilgilenmektedir. Bugünün uluslararası ticaret ilişkilerini şekillendiren iki temel yaklaşım bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) temelli çok taraflılık (multilateralism) ve serbest ticaret ilkelerine dayalı, ekonominin liberalleşmesini amaçlayan yaklaşımdır. Bunun karşısında yer alan ise tek taraflılık ya da az-taraflılık (minilateralism) esaslı ve örtülü korumacı tercihli ticaret anlaşmaları olduğu görülmektedir. Özellikle son dönemde küresel politik ekonomide gözlemlenen güç kaymalarına paralel olarak ikinci tipte ticaret anlayışının giderek yaygınlaştığı gözlenmektedir. Bölgeler ötesi (cross-regional) tercihli ticaret anlaşmaları ise yapısı gereği birinci tip de olabileceği gibi ikinci tipte de olması mümkün olan ticaret anlaşmalarıdır. Bu anlaşmaların son 10-15 yıl içerisinde sayı olarak hızla artıyor oluşu önemli bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. 90'lardan 2000'lerin ortalarına kadar dünya ticaretinde bölgeselleşme yönünde eğilimler baskın olmuştur. Fakat 2005 yılından günümüze bölgeler ötesi ilişkilerin giderek artan oranda baskınlaştığı görülmektedir. Eldeki bu veriye rağmen bu türden tercihli ticaret anlaşmalarının nedenleri, türleri, teorik açıklamaları ve en önemlisi sonuçları ile ilgili literatür hala daha gelişme aşamasındadır. Var olan literatürün oldukça önemli bir kısmı bölgesel nitelikli tercihli ticaret anlaşmaları üzerinedir. Bu alanda bölgeler ötesi tercihli ticaret anlaşmaları gerek başka dillerdeki literatürde gerekse de Türkçe literatürde yeterince ele alınmamıştır. Bu çalışma literatürdeki boşluktan hareketle bölgeselleşme, bölgeselcilik çalışmalarının mevcut durumunu ve gelecek projeksiyonlarını ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bölgeselcilik, Bölgeselleşme, Bölgeler Arasıcılık, Bölgeler Ötesicilik, Tercihli Ticaret Anlaşmaları

**Tehdit Algılarında Yaşanan Değişimin Güvenlik Politikalarına Etkisi:
Türkiye'nin Yakın Dönem Güvenlik Stratejilerinin İncelenmesi**

Dr. Öğr. Üyesi Sami KIRAZ

Hitit Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler disiplininin başlıca çalışma alanlarından birisi olan uluslararası güvenlik, Soğuk Savaş sonrası süreçte önemli bir dönüşüm geçirmiş, hem özne hem de nesne bakımından çeşitlenme yaşamıştır. Bu süreç, güvenliğin genişlemesi olarak tanımlanırken, söz konusu genişlemeye yeni güvenlik sektörleri ile güvenlik çalışmalarına eklenen kavramlar eşlik etmiştir. Disiplin içerisinde ortaya çıkan kuramsal çeşitlenme ve geleneksel paradigmalara sorgulanması süreci de güvenlik çalışmalarında kendisini göstermiştir. Baskın kuram olan yapısal realizmde muğlak bir belirleyicilik atfedilen başta karar alıcıların algıları olmak üzere devletlerin yerel dinamiklerinin, aslında tehdit algısının belirlenmesinde en az uluslararası sistemin yapısı kadar etkili olduğu fikri ön plana çıkmaktadır. Buna göre, karar alıcılar tarafından herhangi bir gelişmenin tehdit olarak tanımlanması, söz konusu gelişmeye yönelik olarak ortaya konacak olan hareket planını da belirlemektedir. “Güvenikleştirme” kavramı ile kuramsal çerçevesi çizilen bu illiyet, devletlerin izlediği stratejilerde sıklıkla görülmektedir.

Türkiye'nin son dönem güvenlik politikaları incelendiğinde de böylesi bir sürecin yaşandığı iddia edilebilir. Suriye'de yaşanan iç savaş süreci, Türkiye'nin son dönemde öncelikli dış politika meselesi olmuştur. Etkilerinden kaçınmanın gerçekçi olmamasıyla birlikte, Türkiye'nin bu gelişmelere aktif biçimde taraf olduğu genellikle kabul edilmektedir. Türkiye, Suriye politikasını yürütürken tehdit algılarına bağlı olarak güvenlik stratejileri belirlemiş, tehdit algısındaki değişime bağlı olarak da stratejilerini değiştirmiştir. Buna göre, 2015 yılına kadar Suriye rejiminin varlığını öncelikli tehdit olarak görürken, politikalarını da bu tehditle başa çıkmak adına yürüten Türkiye, 2015 sonrası süreçte PYD/YPG'nin bölgedeki varlığını daha önemli bir sorun olarak görüp buna yönelik bir güvenlik stratejisi yürütmeye başlamıştır. Hatta bu süreç, Türkiye'nin ABD ve Rusya Federasyonu ile ilişkilerine de etki etmiş ve bölgesel bir politika, Türkiye'nin genel dış politika yönelimlerini dönüştürmeye başlamıştır.

Bu çalışmada, devletlerin tehdit algılarındaki dönüşümlerin güvenlik stratejilerindeki karşılığı incelenecektir. Tehdit olarak tanımlanan durumun, dış unsurlar nedeniyle nasıl zaman içerisinde değişebildiği, Türkiye'nin Suriye iç savaşından kaynaklanan tehdit algıları örneğinde analiz edilerek, örnek olay incelemesi yöntemi izlenecektir. Sonuç olarak da Suriye'de devam eden iç savaş ve savaş sonrası olası yeni düzene yönelik Türkiye'nin mevcut PYD öncelikli tehdit algısının izlenecek politikada etkisini sürdürmeye devam edeceğine dair çıkarımlar ortaya konacaktır. Uluslararası politikanın en önemli gündem maddelerinden birisi

olan İç Savaş'ın güvenlik çalışmaları bağlamında ele alınmasıyla meselenin yalnızca dış politika tercihleri ile açıklanmasının önüne geçilmesinin sağlanması, çalışmanın öncelikli amaçlarındandır. Türkiye'nin Suriye'ye yönelik stratejilerinin yeni güvenlik yaklaşımı bağlamında değerlendirilmesiyle birlikte, tehdit ve çıkar gibi kavramların sabit ve değişmez unsurlar olmadığı, karar alıcıların aynı durumları hangi şartlarda farklı şekillerde tanımlamalarının mümkün olduğunun güvenlik literatürü bağlamında ortaya konması da çalışmanın literatüre getireceği katkı olarak düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler :Uluslararası Güvenlik, Tehdit, Algı, Güvenikleştirme, Türkiye

Türk Siyasetinde Kadının Niteliksel Temsili ve Seçim Kırılğanlığı

Dr. Öğr. Üyesi Alper Tolga Bulut

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Arş. Gör. Emel İLTER

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Kadınların siyasette temsili üzerine yapılan tartışmalar ağırlıklı olarak betimsel ve niteliksel temsil arasındaki ilişki üzerine yoğunlaşmaktadır. Ülkelerin daha kapsayıcı ve demokratik bir temsil sistemine sahip olabilmeleri ancak kadınların o ülkedeki siyasal karar alma organlarına ve sürecine dâhil edilmesiyle gerçekleşebilir. Temsil edilen ile temsil eden arasında cinsiyet, dil, vb. ortak özellikler bulunması ve her grubun o grubun mensubu olduğu kişi veya kişiler tarafından daha etkili temsil edilebileceği düşüncesi 1990'lardan itibaren yaygınlık kazanmıştır. Toplumsal bir kategori olarak değerlendirilen kadınların niceliksel temsili de kadınların temsilinin, en iyi şekilde yine kadınlar tarafından yapılabileceğini iddia etmektedir.

Toplum bireylerinin tecrübelerinin ve deneyimlerinin birbirinden farklılık göstermesi ve bu deneyimsel farklılıkların siyasal alanda giderek daha fazla belirleyici olması, temsil edilen ve temsilci arasında deneyim ortaklığının bulunması gerekliliğini ortaya çıkarmış ve bu bağlamda kadınların çıkarlarının hemcinsleri tarafından daha iyi temsil edilebileceği düşüncesi ağırlık kazanmıştır. Bu noktadan hareketle, cinsiyetin siyasal organlarda ve karar alma süreçlerinde etkili olduğu iddia edilmiştir (Young, 2000). Bahsedilen bu etki hem kadın ve erkeklerin amaç ve önceliklerinin değişiklik göstermesi ve farklı yaşamsal deneyimlere sahip olmaları, hem de toplumdaki konumlarından kaynaklanmaktadır. Kadınların kendi deneyimlerinden ve diğer kadınların deneyimlerinden yola çıkarak kadın çıkarlarını tanımlama, ilgi ve sorunlarını siyasi gündeme taşıma olasılığı erkeklere göre daha yüksektir (Swers, 1998: 435-445; Tam, 2017: 44-70). Bu durumda parlamentolarda kadın milletvekillerinin varlığının, kadınların çıkar ve önceliklerinin temsil edilme olasılığını da arttırması anlamına gelmektedir.

Bu çalışma mevcut literatürden ayrılmakta ve milletvekillerinin seçime dair stratejilerinin ve yeniden seçilme kaygılarının feminist içerikli kanun teklifi davranışını ne şekilde etkilediğini araştırmaktadır. Bu bağlamda çalışma "seçim kırılğanlığı" kavramını sunarak seçim kırılğanlığı ile kadınların nitelikli temsili arasındaki ilişkiyi istatistiksel olarak ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Niteliksel Temsil, Seçim Kırılğanlığı, Türkiye, Kanun Teklifi

PANEL 8

14:00 - 15:15

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ

Arktik Bölgesi'nin Artan Önemi: PESTEL-DEL Analizi Çerçevesinde 9 Boyutlu Bir Değerlendirme

Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU, İzmir Ekonomi Üniversitesi

Altan KAYACAN, İzmir Ekonomi Üniversitesi

21. Yüzyılda Uluslararası Göç: İklim Mültecileri

Arş. Gör. Fatih Bilal GÖKPINAR, Bursa Uludağ Üniversitesi

Kyoto Protokolü'nden Bugüne Türkiye'nin İklim Değişikliği Politikası ve Gelecek Yıllardaki Stratejisi

Berfu SOLAK, İzmir Ekonomi Üniversitesi

Şebnem ALTINCI, İzmir Ekonomi Üniversitesi

Arktik Bölgesi'nin Artan Önemi: PESTEL-DEL Analizi Çerçevesinde 9 Boyutlu Bir Değerlendirme

Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU

İzmir Ekonomi Üniversitesi

Altan KAYACAN

İzmir Ekonomi Üniversitesi

Son yıllarda Arktik Bölgesi ile ilgili araştırmaların ve bilimsel çalışmaların önemi hızla artmıştır. Bu eğilimin arkasındaki ana sebep ise, iklim değişikliğinin yol açmakta olduğu etkiler olarak kabul edilmektedir. Yükselen küresel sıcaklıklar ve buzulların erimesi ile birlikte bölgedeki doğal kaynaklarının (özellikle konvansiyonel petrol ve doğal gaz kaynakları) paylaşımı hususu, kıyıdaş devletler ve diğer devletlerin yanı sıra, ulusal ve uluslararası enerji şirketleri gibi tüm ilgili aktörlerinde dahil olduğu bir uluslararası mücadeleye ve çıkar çatışmasına dönüşmektedir. Bir diğer önemli konu ise hızla eriyen buzulların neticesinde ortaya çıkan yeni rotalardır. İlgili rotalar özellikle ihracat yoğun olarak gelişmekte olan ekonomiler için önemli fırsatlar yaratmaktadır. Ayrıca artan rekabet ortamı ve jeopolitik konumu göz önüne alındığında, bölgeyi ilgilendiren savunma ve güvenlik konuları da hızla önem kazanmaktadır. Bu çalışma, günümüzde her zamankinden daha önemli hale gelen Arktik Bölgesi'nin mevcut durumuyla ilgili PESTEL-DEL analizi çerçevesinde 9 boyutlu bir değerlendirme yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Arktik Bölgesi, PESTEL-DEL Analizi

21. Yüzyılda Uluslararası Göç: İklim Mültecileri

Arş. Gör. Fatih Bilal GÖKPINAR

Bursa Uludağ Üniversitesi

21. yüzyılda insanlığın yüzleşeceği en büyük tehlikelerden biri, değişen iklim koşulları, kuraklık, kasırga, çölleşme gibi sorunlar yüzünden yaşamakta oldukları bölgeleri terk etmek zorunda kalan iklim mültecileri sorunudur. İnsan eli ile bozulan ekolojik dengenin bir sonucu olarak yaşadıkları bölgeleri terk etmek zorunda kalan iklim mültecileri hakkında henüz yeterli farkındalık oluşmamış olsa bile, gelecek 30-40 yılda dünyanın karşılaşabileceği en büyük potansiyel sorun olduğu yapılan araştırmalarda ortaya konmaktadır. Bu araştırmalar, 2050 yılına kadar dünya çapında 100 milyon ile 500 milyon arasından insanın iklim değişikliği yüzünden mülteci konumuna düşeceğini göstermektedir. Sayının, deniz sularının yükselmesiyle 50 yıl içerisinde 1 milyarı dahi bulabileceği tahmin edilmektedir. Son yıllarda iklim mültecileri, hukuksal olarak da mülteci statüsüne sahip olmak için Birleşmiş Milletler'e başvurularında bulunmaya başlamıştır. Ancak BM, 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin getirdiği mülteci tanımına atıfta bulunarak iklim yüzünden göç etmek zorunda kalan insanlara mülteci statüsü vermemektedir. Bu çalışmanın ilk amacı, iklim mültecilerinin tanımını yapmak ve bu konuda dünyayı bekleyen olası tehlikeleri değerlendirmektir. Çalışmanın ikinci amacı ise, iklim mültecilerinin BM tarafından tanınmasının önünde yatan hukuksal ve siyasal sorunlara dikkat çekmektir. Son olarak, sorunun çözümü için devletler ve uluslararası örgütler tarafından atılması gereken adımlar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İklim Mültecileri, Göç, Küresel Isınma, İklim Değişikliği, Birleşmiş Milletler

Kyoto Protokolü'nden Bugüne Türkiye'nin İklim Değişikliği Politikası ve Gelecek Yıllardaki Stratejisi

Berfu SOLAK

İzmir Ekonomi Üniversitesi

Şebnem ALTINCI

İzmir Ekonomi Üniversitesi

İklim değişikliği, sera gazı salınımlarının artan etkisi ile birlikte küresel bir tehdit oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, birçok ülke sera gazı salınımlarını düşürmeye yönelik enerji ve çevre politikaları benimsemektedir. Bu çerçevede, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) ve Kyoto Protokolü ülkelere gelecekteki adımları konusunda yol gösterici niteliktedir. Türkiye'nin iklim politikası göz önüne alındığında, ülkenin sera gazı salınımını azaltmak için doğrudan bir iklim değişikliği politikası bulunmadığı ortaya konmuştur. 1997 yılında Kyoto Protokolü kabul edildiğinde, Türkiye sözleşmeye taraf olmadığından ötürü söz konusu ülke için herhangi bir sera gazı salınımı kotası belirlenmemiştir. Takip eden yıllarda ise, Türkiye tarafından gönüllü olarak ortaya konulan ve bağlayıcı nitelikte olmayan karbon salınımı kotası, Türkiye'nin hali hazırda daha bilinçli iklim değişikliği politikaları ve sera gazı salınımının azaltılmasına yönelik stratejiler benimsediğine işaret etmektedir. Ancak, Türkiye'nin enerji bağımlılığı yüksek bir ülke olmasından dolayı, enerji güvenliği konusu genellikle çevresel konuların üzerinde tutulmuş ve bu konuya daha çok öncelik verilmiştir. Bu araştırmanın iki ana hedefi bulunmaktadır. İlk olarak, Türkiye'nin enerji güvenliği konusuna öncelik verme sebepleri incelemekte ve Kyoto Protokolü'nden bugüne Türkiye'nin iklim değişikliği politikaları analiz edilmektedir. İkinci olarak ise, politika analizi ve söylem analizi yöntemlerine başvurularak Türkiye'nin gelecek yıllardaki iklim değişikliği stratejisi ve Eylem Planı detaylı olarak ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, Kyoto Protokolü, Çevre politikaları, Karbon salınımı, Enerji bağımlılığı.

PANEL 9

15:30 - 16:45

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kamuran REÇBER

Kimlik ve Kişilik: Analizde Farkı İhmal Edilmiş İki Temel Kavram

Prof. Dr. Şaban Halis ÇALIŞ, Selçuk Üniversitesi

Suriyelilerin Türkiye'de Devlete, Yerel Halka ve Ülkelerine Geri Dönme Meselesine Bakışları

Prof. Dr. Hakan SAMUR, Batman Üniversitesi

Dr. Murat CİHANGİR, Batman Üniversitesi

Yeni Güvenlik Yaklaşımları Kapsamında Uluslararası Kuruluşların Rolü ve Uygulamaları: BM ve NATO Örneği

Prj. Asist. Servet TAŞDELEN, Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Filiz GİRAY, Bursa Uludağ Üniversitesi

Osmanlı El Turcos'dan Trump'ın Kudüs Hamlesine Filistin-İsrail Çatışması ve Latin Amerika

Doç. Dr. Sezai ÖZÇELİK, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Uluslararası Karşılaştırma Ölçütü Olarak Hukukun Üstünlüğü Endeksleri

Dr. Öğr. Üyesi Sadullah ÖZEL, Batman Üniversitesi

Kimlik ve Kişilik: Analizde Farklı İhmal Edilmiş İki Temel Kavram

Prof. Dr. Şaban Halis ÇALIŞ

Selçuk Üniversitesi

Kimlik, İnşacı yaklaşımların ortaya çıkışından önce Uluslararası ilişkiler disiplininde ihmal edilmiş önemli konulardan birisiydi. İnşacılar aktörlerin kimliklerinin uluslararası ilişkileri ve yapıyı etkilediğini hem uluslararası yapıların da hem de aktörlerin karşılıklı olarak birbirlerinin kimliklerinin belirlenmesinde önemli birer unsur olduğunu iddia ettiler. Bu tartışmalar özellikle 1990'lı yıllardan sonra disiplinde yapılan çalışmaları da büyük ölçüde etkilemiş; uluslararası ilişkilerdeki olay ve olguların açıklanmasında kimlik en başat kavramlardan biri haline gelmiştir. Fakat kavramı kullananların çoğu kimliğin öznelarası etkileşimlerle inşa edilen sosyal yönüne yoğunlaşırken öznenin sosyal varlığıyla ilgisi olmayan bizatihi kendisine münhasır özelliklerini ve bu bağlamda kişilik özelliklerinin oynadığı rolü analizlerde ihmal etmeye başlamışlardır. Bu özellikle bir aktör olarak liderler veya karar alıcılar konusunda dikkat edilmesi gereken bir konudur. Çünkü genel olarak sosyal ilişki ve etkileşimlerin yani aile, okul, parti, millet gibi sosyolojik birimlere aidiyetle şekillenen kimlikler yanında biyolojik ve psikolojik varlığıyla bireylerin bizatihi varlıklarından kaynaklı özellikler de uluslararası ilişkilerin gerçek dünyasını derin bir biçimde etkilemektedir. Aktör olarak bireyler sadece sosyal olarak inşa edilen kimlikleriyle karar vermiyorlar. Mesela genetik olarak sahip oldukları başta fiziki görünüm olmak üzere, yaşları, cinsiyetleri, anne-babalarından tevarüs eden veya sonradan taşımaya başladıkları güçlü ve zayıf yönleri, kısaca şahsi kişilikleri de onların davranış kalıplarını ciddi bir biçimde etkilemektedir. Bilhassa kritik veya kriz anlarında kimliklerden ziyade kişilikler ön plana çıkmaktadır. Bu yüzden, bu tebliğde öncelikle kimlik ve kişilik nosyonlarının kavramsallaştırılmasının gereği üzerinde durulacak sonra da farklı sosyal ve siyasal kimliğe sahip fakat aynı kişilikteki aktörlerin davranış kalıplarının ortak yönlerini tespit etme hususunda kişilik analizlerinin daha doğru bir yöntem olacağı iddia edilecektir. Kısaca bu tebliğde aktörün kimliği kadar kişiliğinin de önemli olduğunun altı çizilmekte; kimlik ve kişilik analizleri arasında bir ayrım yapmanın analitik açıdan gerekli ve en az kimlikler kadar kişiliklerin de uluslararası ilişkileri etkileyen önemli bir unsur olduğunun altı çizilmektedir. Şahsiyetin (self) kimlik (identity) boyutu kadar kişilik (personality) boyutunun da analizlerde dikkate alınmasının daha doğru bir yöntem olacağı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şahıs, Kimlik, Kişilik, Karakter

**Suriyelilerin Türkiye'de Devlete, Yerel Halka ve Ülkelerine Geri Dönme
Meselesine Bakışları**

Prof. Dr. Hakan SAMUR

Batman Üniversitesi

Dr. Murat CİHANGİR

Batman Üniversitesi

Dışarıdan göç, hem de iç savaş sonrasında milyonlarca Suriyelinin Türkiye'ye gelmeleri türünden bir göç bir sorunun aynı anda hem ulusal hem de uluslararası nitelik kazanmasının en çarpıcı örneklerindedir. Yıllardan beri Türkiye'de bulunan bu komşu ülke insanların bir yandan statülerinden eğitimlerine kadar pek çok konuda ulusal gündemde devamlı olarak yer ediniyor olmaları diğer yandan da ülkelerine geri gönderilmeleri üzerinden Suriye ve Ortadoğu'ya yönelik yeni tartışmaların odağında olmaları söz konusu çift boyutluluğun göstergesidir. 2018 yılının sonları ve 2019 yılının, bu çalışmanın tamamlandığı zamana kadarki ilk yedi aylık dönemi ülkelerindeki savaş nedeniyle Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan Suriyelilerin entegre ya da tam tersine deporte edilmeleri hususundaki tartışmaların yoğunluk kazandığı bir dönemi ifade etmektedir.

Ülkenin genel iklimi bu durumdayken, zorunlu göçle ülkemize gelen Suriyelilerin Türkiye devleti ve halkı hakkında, içinde buldukları sosyo-ekonomik koşullar hakkında ve en nihayetinde bütün bunlarla bağlantılı olarak Suriye'ye dönme hususunda neler düşündüklerinin entegrasyon mu deportasyon mu tartışmalarına ve bunun üzerinden de meselenin ulusal ve uluslararası boyutlarına katkı sağlayacak önemli veriler içereceği kanaatindeyiz. İşte söz konusu öneminden hareketle ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki dört ilde, Suriyeliler arasında gerçekleştirilen kapsamlı bir anketin verilerine dayanarak bu bildiriye bütün bu kritik hususlara ilişkin analizleri paylaşacağız.

Batman, Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa'da 731 kişiye uygulanan 25 soruluk anketin sonuçlarına göre hem maddi hem psikolojik hem de hukuki statü bakımından birçok olumsuzlukları bir arada tecrübe etmelerine rağmen Suriyeliler büyük çoğunlukla, devletin ve yaşadıkları şehirlerdeki halkın kendilerine yönelik tutumlarını olumlu değerlendirmekteler, hatta bu ülkede yerleşmeyi, başka ülkelerle kıyaslandığında tercih etmektedirler. Suriye'ye dönüş meselesinde ise görüş farklılıkları ve kararsızlık durumları daha fazla belli olmakta ve fakat Türkiye'deki maddi koşullarının düzelmesi durumunda, dönüş eğiliminde olanların oranı düşmektedir. Bu sonuçlar entegrasyon-deportasyon tartışmalarının ötesinde, Türkiye'nin bölgedeki rolü ve Suriyeliler üzerindeki etkisi açısından ayrıca önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli göçmenler, entegrasyon, geri dönüş, Türkiye, Ortadoğu

Yeni Güvenlik Yaklaşımları Kapsamında Uluslararası Kuruluşların Rolü ve Uygulamaları: BM ve NATO Örneği

Prj. Asist. Servet Taşdelen

Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Filiz GİRAY

Bursa Uludağ Üniversitesi

Uluslararası ilişkiler disiplininin en temel kavramlarından birisi de güvenlik olmaktadır. Güvenlik, gerek kavramsal olarak gerekse de teorik açıdan oldukça farklı perspektiflerle ele alınıp incelenmektedir. Özellikle küreselleşme sürecinin başlaması ve Soğuk Savaşın sona ermesiyle birlikte birçok alanda olduğu gibi güvenlik alanında da değişim ve dönüşüm yaşanmıştır. Örneğin Soğuk Savaş döneminin “Klasik Güvenlik” paradigmasının yansımaları olan realizm ve neo-realizm güvenlik anlayışından, güvenliğin ekonomik, politik, sosyal, askeri ve çevresel boyutlarını ele alan “Yeni Güvenlik Yaklaşımları” olarak da ifade edilen çok boyutlu bir anlayışa geçilmiştir. Güvenlik anlayışında yaşanan bu çok boyutlu değişim, güvenlik sorunlarının ulusal düzeyden çıkıp uluslararası bir sorun haline gelmesine ve kolektif savunmaya olan gereksinimin artmasına neden olmuştur. Dolayısıyla 21’inci yüzyılda güvenlik anlayışında yaşanan değişimler, güvenlik sorunlarının çözümünde hem uluslararası işbirliğinin önemini hem de uluslararası kuruluşların rolünü artırmıştır.

Uluslararası kuruluşlar (Birleşmiş Milletler ve NATO gibi) da bu bilinçle savunma politikalarını gözden geçirmek ve yeniden yapılandırmak durumunda kalmışlardır. Bu bağlamda gerek Birleşmiş Milletlerin gerekse de NATO’nun hem bölgesel hem de küresel güvenliği sağlamada geliştirdikleri güvenlik politikalarının ve stratejilerinin incelenmesi ve araştırılması büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, “Yeni Güvenlik Yaklaşımları” paradigmasını kavramsal ve kuramsal olarak incelemek ve bu yaklaşımın BM ile NATO’nun güvenlik politikaları ve stratejileri bağlamında uygulamalarını farklılık ve benzerlikler çerçevesinde karşılaştırmalı olarak analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Güvenlik, Yeni Güvenlik Yaklaşımları, Uluslararası Kuruluşların Rolü ve Uygulamaları, BM, NATO

Osmanlı El Turcos'dan Trump'ın Kudüs Hamlesine Filistin-İsrail Çatışması ve Latin Amerika

Doç. Dr. Sezai ÖZÇELİK

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Latin Amerika'daki İsrail algılanması, kurulduğu 1948'den bu yana devletler açısından dengeli ve tarafsız olurken kamuoyu açısından kötüye doğru gidiş göstermiştir. İsrail'in kuruluşunun Birleşmiş Milletler Genel Kurul'unda yapılan oylamasında Latin Amerika ülkelerinin bir kısmı olumlu ve bazıları çekimser kalarak destek vermişlerdir. Latin Amerika ülkeleri izledikleri izolasyonculuk politikaları gereği, Filistin'in 1947 yılında BM planı tarafından bölünmesine düşük seviyede ilgi göstermiştir. Arap devletleri ile iyi ilişkiler kurulmaması halinde Yahudilere ait İsrail devletinin kurulması Arjantin dış işleri bakanlığının politikasıydı. BM yapılan oylamada Latin Amerika'da Arjantin dahil altı ülke çekimser oy kullanmıştır. Aynı şekilde Arap devletlerinin İsrail'i boykot etme kararlarında Latin Amerika ülkeleri ekonomik yaptırımlar lehine oy kullanmıştır. Latin Amerika'da en büyük Arap ve Yahudi diasporaya sahip ülkelerden bölgelerinden biri olması sebebi ile Arap (Filistin) – İsrail çatışmasına iç politik nedenlerden dolayı ilgilenmiştir. Ayrıca Latin Amerika ülkeleri ile Arap ülkelerinin ilişkileri diplomatik, ekonomik, kültürel, dinsel ve propaganda alanlarında özellikle 1947 Savaşı sonrası dört aşamalı gelişim göstermiştir. İlk başlarda İsrail devletine gösterilen iyi niyet göstergesi, Latin Amerika'da sol eğilimli iktidarların başa geçmesi ve anti-Amerikancı söylemin yayılması ile tersine dönmüştür. Latin Amerika'daki bazı ülkelerin İsrail-Filistin çatışmasına verdiği tepkileri bu çalışmada incelenecektir. Son yıllarda Venezuela eski lider Chavez dışında Soğuk Savaş döneminde Küba lideri Castro ile İsrail-Filistin çatışmasında açık ve net şekilde Filistinlilerin yanında yer almıştır. Bunun dışında bölgesel güç olarak Brezilya'nın hem dış hem iç politik çıkarları gereği bu çatışmada izlediği politikanın analiz edilmesi de yerinde olacaktır. Bu çalışmada Latin Amerika ülkelerinin Arap-İsrail çatışmasındaki rolü incelenirken bu ülkede yaşayan Arap kökenli vatandaşları ile Yahudi diasporasının etkisi mercek altına alınmıştır. En çok Arap kökenlinin yaşadığı ve verilen sayıların belki de biraz abartılı ülke Brezilya'da 10 milyon büyük çoğunluğu Lübnan ve ikinci olarak Suriye kökenli Arap-Brezilyalı yaşamaktadır. 20nci yüzyıl başında Brezilya'ya gelen Araplar, Osmanlı İmparatorluğu pasaportu ile geldikleri için birçok Latin Amerika ülkesinde olduğu gibi *turcos* olarak anılmışlardır. Dünyada Ortadoğu'dan sonra en çok Filistinli'nin yaşadığı ülke Şili'dir. Ayrıca Latin Amerika ülkelerinin çatışmaya verdikleri tepkiler 1956, 1967, 1973 ve Soğuk Savaş sonrası dönemlerine göre ele alınmıştır. Filistin-İsrail çatışması ve Latin Amerika denilince Çakal Karlos lakaplı Venezuela asıllı olan Ilich Ramírez Sánchez'den söz etmemek mümkün gözükmemektedir. Son dönemdeki gelişmeler özellikle Brezilya'da Lulu başkanlığı sırasında bu çatışmaya

verilen tepkiler yanında Trump'ın Kudüs'ü başkent ilan etmesinin Latin Amerika'da nasıl karşılandığı da analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İsrail, Filistin, Latin Amerika, Diaspora, Çatışma

Uluslararası Karşılaştırma Ölçütü Olarak Hukukun Üstünlüğü Endeksleri

Dr. Öğr. Üyesi Sadullah ÖZEL

Batman Üniversitesi

Hukukun üstünlüğü, devletlerin anayasal sistemlerine yönünü veren bir dinamik olduğu gibi uluslar arası ilişkiler ve ekonomik etkileşim açısından da önemli bir boyut kazanmıştır. Ulus devletlerin hukukun üstünlüğü konusundaki görünümünün ölçülmesi konusunda çeşitli girişimler olmuştur. Hukukun üstünlüğünün, hesap verilebilirlik, adil kanunlar, şeffaf yönetim, erişilebilir ve tarafsız ihtilaf çözüm mekanizmaları ilkelerini içeren bir çerçevesi bulunmaktadır. Özellikle WJP tarafından yürütülen Hukuk Devleti Endeksi çalışması 126 ülkede 120 binden fazla hane halkının katılımıyla ve 3.800'den fazla uzmanın desteğiyle uluslararası ölçekte gerçekleştirilen bir çalışmadır. Proje kapsamında, ülkelerin "hukukun üstünlüğü" performansı 8 temel faktör açısından değerlendirilmekte/puanlanmakta ve ülkeler 3 temel grupta (Küresel - Bölgesel - Gelir Düzeyi) sınıflandırılmaktadır. Bu 8 temel faktör; hükümetin gücünün sınırlanması, yolsuzluk düzeyi, şeffaf yönetim anlayışı, temel haklar, düzen/güvenlik, düzenleyici uygulama, medeni yargı ve ceza yargısından oluşmaktadır. Hukuk Devleti Endeksi 2019 çalışmasına göre puanlamada en üst sırada yer alan ilk üç ülke sırasıyla Danimarka, Norveç ve Finlandiya'dır. Hukuk Devleti Endeksi 2019 çalışmasına göre puanlamada en alt sırada yer alan son üç ülke sırasıyla Kongo Demokratik Cumhuriyeti (124), Kamboçya (125) ve Venezüella (126)'dır. 2019 Hukuk Devleti Endeksi verilerine göre, Türkiye 126 ülke arasında 109. sırada yer almıştır. Türkiye, Orta-Üst Gelir Düzeyine Sahip 38 ülke arasında 37'nci sırada yer almıştır. Bu raporlama tekniğinin ve karşılaştırma ölçütlerinin devletlerin hukuksal ilerleme düzeyini göstermesi açısından geliştirilmesi gerekse de evrensel kamusal standartların oluşumunda olumlu etkisi olmaktadır. Ancak özellikle yüksek gelir grubunda ve vatandaş sayısı daha az olan devletlerin karşılaştırma ölçütlerine olduğundan daha üst düzeyde standartlara sahip olduğu görünümü ortaya çıkmaktadır. Uluslararası düzeyde savaşlar, terörizm ve göçmen hareketliliğinin otoriterleşme eğilimini güçlendirdiği gözlenmektedir. Batı Avrupa ülkelerinin üst sıralarda yer aldığı hukukun üstünlüğü standartları diğer devletlerin hukuk düzenlerini ulaştırması açısından yegane zirve değildir. Ancak kullanılan ölçütler uluslararası etkileşim ve karşılaştırma düzeylerinin belirlenmesi biçimine hizmet etmektedir. WJP tarafından yürütülen hukukun üstünlüğü endeksindeki alt ölçütlerin geliştirilmesi ve yargı kararlarının karşılaştırılması yöntemiyle zenginleştirilmesi halinde bilimsel açıdan önemli bir analiz kaynağı olma potansiyeli bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hukukun Üstünlüğü, Uluslar arası standartlar, etkileşim, karşılaştırmalı hukuk

PANEL 10

15:30 - 16:45

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ferhat PİRİNÇÇİ

ABD'nin Suriye Politikası, Hedefleri ve Türkiye'ye Etkisi

Doç. Dr. Ergin GÜNEŞ, Munzur Üniversitesi

Radikalleşme Literatüründe Güncel Tartışmalar ve Türkiye'de Radikalleşme Çalışmaları

Doç. Dr. Serhat ERKMEN, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

Yabancı Terörist Savaşçı Tehdidine Karşı Uluslararası Uygulamalar

Doç. Dr. Saadat DEMİRCİ, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Bölgesel İstikrarın Sağlanmasında Türkiye-İran Stratejik İşbirliğinin Önemi

Dr. Engin KOÇ, Dicle Üniversitesi

ABD'nin Suriye Politikası, Hedefleri ve Türkiye'ye Etkisi

Doç. Dr. Ergin GÜNEŞ

Munzur Üniversitesi

Çin, Rusya gibi küresel güçler ile arasındaki güç dengesini koruyarak kendi güdümünde tek kutuplu bir uluslararası sistemi amaçlayan ABD, ihracatının yarısından fazlasını enerji gelirinden elde eden Rusya'nın enerji alanındaki tekeli kırarak, küresel alanda ve bölgede hızla etkisini arttıran Rusya'nın hareket kabiliyetini daraltmayı hedeflemektedir. Bunun için Katar ve Körfezdeki zengin enerji kaynaklarını Suriye ve Türkiye üzerinden Batı piyasasına sunmak istemiştir. 2009'da Esat Rejimin bu öneriyi ret etmesinin ardından ABD, Türkiye ve Sünni Körfez ülkeleri (Kennedy, 2016), 2011'de Suriye'de başlayan rejim karşıtı gösterilerinde Sünnileri destekleyerek rejim değişikliğini ön görmüşlerdir.

Rusya ve İran'ın rejimin yanında yer almasından dolayı rejim varlığını korurken, İran ve Rusya, Suriye ve dünya gaz rezervlerinin üçte birinin bulunduğu tahmin edilen Doğu Akdenizdeki varlıklarını artırarak bölgenin etkili aktörleri olmuşlardır. ABD ise desteklediği Kürtler üzerinden kuzey doğu Suriye'de bir Kürt bölgesi kurarak orada askeri ve siyasi varlığını inşa etmiş ve böylece Suriye'yi zayıflatmış ve İsrail'in güvenliğine de katkıda bulunmuştur. ABD buradaki üsler sayesinde bir yandan Türkiye'ye alternatif yaratırken, diğer yandan da Türkiye'nin ve Kürtlerin çıkarlarını senkronize ederek bölgedeki çıkarları çerçevesinde Rusya ve İran'a karşı bu güç/enerji savaşında bunları bu bölgede konumlandırmak istemektedir. Böylece Tahran ve Moskova'nın hareket kabiliyetini daraltabilecektir.

Rejimin devrilmesinden doğacak boşluğu doldurarak bölgedeki etkisini artırmayı hedefleyen Türkiye ise terörist ve üst düzey bir güvenlik olarak tanımladığı Suriye'nin kuzeyindeki Kürt bölgesiyle yüzleşmek zorunda kalmıştır. Bu tehdidi ortadan kaldırmak için Rusya'ya yaklaşarak Kuzey batı Suriye'ye askeri müdahalede bulunmuştur. Bunun sonucunda bir yandan 4 milyonu aşan bir mülteci akınıyla karşı karşıya kalırken, radikal örgütlerin eylemlerine de maruz kalmaktadır. Kontrol ettiği bölgelerden dolayı ise Rusya'ya bağımlılığı artmakta, Suriye rejimiyle doğrudan çatışma riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bunun yanında, ABD ile ilişkilerini normalleştirmeden Ak Denizdeki enerji paylaşım savaşında etkili olması zor görünmektedir.

Bu çalışmada, ABD'nin Suriye politikası, bu politikanın hedefleri ve Türkiye üzerindeki etkileri ele alınarak, uluslar arası ilişkiler alanına katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Çalışmada devletlerarası ve küresel yapı, analiz düzeyleri olarak ele alınırken, analiz birimi olarak daha çok devletlere odaklanılmıştır. Konun aktörü ABD, Rusya ve Suriye Rejimidir.

Anahtar Kelimeler: İsrail, İran, Enerji ve Doğu Akdeniz, Güç mücadelesi

Radikalleşme Literatüründe Güncel Tartışmalar ve Türkiye'de Radikalleşme Çalışmaları

Doç. Dr. Serhat ERKMEN

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

Radikalleşme, Terörizm Çalışmaları literatüründe özgün bir yer tutan ve üzerinde fikir birliği sağlanamamış bir kavramdır. 2000li yılların başlarından itibaren kavramın farklı yazarlar ve çevreler tarafından Terörizm Çalışmaları'nda özel bir yer tutması için eserler verilerek gündeme getirildiği görülmektedir. Bir kişinin şiddete varan aşırılıkçı bir örgütün/terör örgütünün üyesi haline gelmesi sürecinde “niçin” ve “nasıl” sorularının birbirinin alternatifi olarak tartışıldığı çalışmalar günümüze değin üzerinde ulaşılan kavramlar ortaya koyamadılar. Temelde terör örgütlerine katılımın bir günde olmadığı ve bu dönüşümün bir süreç içinde gerçekleştiği üzerinde fikir birliği bulunmaktadır. Ancak, bu süreci etkileyen faktörlerin niteliği, sürecin işleyişi, çevresel faktörler ile kişisel özellikler arasındaki ilişki başta olmak üzere birey ya da örgüt odaklı açıklamalar, terörizmin doğasında ve terör örgütlerinin örgütlenme biçimlerinde yaşanan değişimler sonucunda güncellenmekte, literatürde yeni tartışmalar doğmaktadır. Ülkemizde ise bu literatüre duyulan ilgi özellikle son 10 yılda artış göstermiştir. Konuyla ilgili kitap, makale ve lisans üstü tezlerin sayısında artış görülmesine rağmen bu çalışmaların genellikle birbirini tekrar eden ve literatürün ilk dönem eserlerini baz alan çalışmalardan ibaret olduğu dikkat çekmektedir. Ancak ülkemizde yeni bir alan olan Terörizm Çalışmaları'nda güncel tartışmaları izlemek ve kavramsallaştırma çabalarına yeni boyutlar eklemek suretiyle ülkemizdeki terörizm sorununun anlaşılmasına akademik katkı sağlamak mümkün olabilir. Bu nedenle, bu çalışmada öncelikle Radikalleşme kavramının gelişim süreci, cevap aradığı sorular ve ele aldığı konular ve literatürdeki en güncel tartışmalar aktarılacaktır. Daha sonra ise konuya ilişkin ülkemizde yayınlanan akademik çalışmalar incelenerek önümüzdeki dönemde yapılabilecek lisans üstü çalışmalar için öneriler sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Radikalleşme, Terörizm, Terör, Şiddete Varan Aşırılıkçılık, Terörizm Çalışmaları.

Yabancı Terörist Savaşçı Tehdidine Karşı Uluslararası Uygulamalar

Doç. Dr. Saadat DEMİRCİ

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Yabancı savaşçı terimi BM'nın 2170(2014) sayılı karar ve 2178 (2014) sayılı kararında kullanılmıştır. Suriye çatışmalar bağlamında literatür ve siyasi açıklamalarda “yabancı terörist savaşçı” (YTS) olarak anılmaktadır. Yabancı terörist savaşçılar çatışmaların önemli güç unsurudur. YTS'lerin bulunduğu terör örgütlerin diğerlerine nazaran daha fazla şiddet içerdikleri ve bölgedeki etkinliklerinin daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bunları bir araya getiren “halifelik kurma”, tüm dünyaya radikal dini değerlerini yayma gibi ideolojidir. 2012 yılından itibaren Suriye'ye akın eden radikal gruplar bölgedeki yerlerini almak için İŞİD ve El-Nusra gibi terör örgütlerine üye olmaktadır. YTS'lar Suriye savaşından önce 1980-1992 yılları arasında Afganistan'da mücahitler safhasında, 1990'lı yıllarda Bosna Hersek Müslümanlar tarafında, Çeçenistan terör örgütleri ile Rusya'ya karşı savaşlarda, 2003 yılı itibarıyla Irak'taki yabancı işgallere karşı çatışmalarda yer almışlardır. 2014 yılında İŞİD lideri El-Bağdadi tarafından Cihat Örgütlerine tüm Müslümanların katılım yapması yönünde yaptığı çağrı üzerine YTS sayısında hızlı bir artış gösterilmiş 2016 yılına geldiğinde sayıları 27 ile 31 000 arasında büyümüştür. 2017 yılı itibarıyla bu sayı 50 000' ulaştığı bilinmektedir . Katılan devlet çeşitliliklerine bakılırsa, Batılı araştırmacıların yayınladıkları raporlara göre Irak ve Suriye dışında toplam 86 devletten yabancı terörist katılmıştır. Sayı olarak en fazla katılım yapılan 12 devletlerden : Tunus 6-7000 arası, Suudi Arabistan 2500'den fazla, Türkiye, Yemen 2-2.5000, Fransa 1.7 000, Cezayir 1.2-1.5000, Endonezya, Mısır, İngiltere, Almanya ve Lübnan 500-1000 arası. Eski Sovyet ve BDT ülkelerinden katılanların 2014 yılı itibarıyla sayıları üç kate kadar bir artış göstererek 2016 yılında 2 000 kişi olarak gösterilmiştir. İŞİD'in dağıtılmasıyla İŞİD mensubu YTS'lerin Irak , Suriye ve Afganistan dışında Libya, Yemen, Pakistan, Somali ve Filipin'de buldukları bilinmektedir. Afganistan'da 6000'den fazla eski İŞİD mensubu YTS olduğu tahmin edilmektedir. Bunlardan 3922 ile 4294 arasında YTS Avrupa'dan gelmiştir. Katılımcıların çoğunlukla Belçika, Fransa, Almanya ve İngiltere'den olduğu bilinmektedir. Çatışma sonrası çatışma bölgelerinden ülkesine dönen teröristler ülkeleri için büyük tehdittir. Bu nedenle Avrupa ülkeleri yanı sıra Türkiye, Rusya ve Amerika'ya geri dönmekte olan terör örgütü mensuplarına karşı, mücadele veya rehabilitasyon programları düzenleyerek tehditleri en aza indirmeye çabaları gösterilmektedir. Avrupa Güvenlik Birimleri 2000 civarında YTS'nin Avrupa'ya geri dönüş yapmasını beklemekte. Bunlara karşı çeşitli ülkelerde farklı uygulamalar yapılmakta. Danimarka, Fransa, Almaya, Hollanda ve İngiltere Suriye'ye giriş-çıkış yapanların pasaportlarını iptal ederken Belçika her türlü sosyal yardım programlarından isimlerinin silinmesini ön görmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı “YTS” için dönüş sonrası ülkelerinde uygulanan programları

incelemek ve çeşitli ülkelerin tecrübelerini yansıtarak hem Avrupa hem Orta-Doğu'ya yakınlığı, olan coğrafik konumu itibarıyla iç savaşın devam ettiği Suriye için bir transfer koridoru olarak kullanılan Türkiye için bir tecrübe kaynağı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı terorist savascılar, uluslararası terorizm, savaş sonrası yapılandırma, aşırıcilık, iç çatışmalar

Bölgesel İstikrarın Sağlanmasında Türkiye-İran Stratejik İşbirliğinin Önemi

Dr. Engin KOÇ

Dicle Üniversitesi

Türkiye ve İran çok güçlü tarihsel, kültürel, toplumsal ve siyasi bağlara sahip iki komşu ülkedir. Hem Türkiye hem de İran Orta Doğu, Kafkasya ve Orta Asya ülkeleri ile olan ilişkilerinde iş birliği ve rekabet alanlarına sahiptir. Mezkur bölgeler jeoekonomik, jeopolitik ve jeoteolojik anlamda dünyanın en stratejik etkileşim alanlarını oluşturmaktadır. Etnik, dini, kültürel ve kimlik çatışmaların yaşandığı bu coğrafyalar hem Türkiye hem de İran'ın doğal nüfuz alanı sayılmaktadır. Türkiye ve İran, bu bölgelerde meydana gelen ekonomik, politik ve siyasi süreçlerden ciddi bir şekilde etkilenen ve bölgeyi etkileyen iki ülkedir.

Türkiye ve İran bölgenin kültürel, ekonomik ve askeri anlamda en güçlü ülkelerinden olmaları bölgesel istikrarın sağlanmasında ve bölge dışı güçlerin müdahalelerinin engellenmesinde bir takım stratejik önceliklere sahip olmalarını gerektirmektedir. Türkiye ve İran yerel ve bölgesel sorunların çözümünde, oryantalist düşünce kalıplarından bağımsız dini, kültürel ve ekonomik ortak paydalarda yoğunlaşmalı ve bu alanlardaki karşılıklı ilişkileri güçlendirmeli ve teferruat niteliğinde olan ihtilafli meselelerde ise diyalog yoluna başvurmalıdır. Bu hem iki ülkenin ulusal çıkarları hem de bölgesel istikrarın sağlanması ve korunması açısından büyük önem arz etmektedir. Bölgemizde kalıcı istikrarın tesis edilememesi ve Sünni-Şii, Türk-Fars-Arap-Kürt, Fars-Beluci, Muhafazakar-Seküler farklılıkların sorunlaştırılarak bölgede mikro milliyetçiliklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Türkiye-İran bölgesel iki güç olarak çok boyutlu stratejik ikili ilişkileri arttırması ve en zor durumlarda dahi diplomatik iletişim kanallarını açık tutması bölgesel istikrarın inşa edilmesi ve güçlendirilmesi açısından hayati öneme sahip olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, İran, Orta Doğu, Bölgesel İstikrar, Bölgesel İşbirliği

PANEL 11

15:30 - 16:45

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇELENK

Arap Baharı Sürecinde Dinin Araçsallaştırılması ve Mezhep Kimliklerinin Geleceği: İran-Suudi Rekabetinde Din ve Mezhep

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇELENK, Bursa Uludağ Üniversitesi

Birleşik Arap Emirlikleri: Ortadoğu'nun Yeniden Dizaynı ve Bölgesel Bir Gücün Doğuşu (mu)?

Dr. Öğr. Üyesi Abdulgani BOZKURT, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Arap Baharı Sonrası İsrail'in Ulusal Güvenlik Stratejisi ve Dış Politikası

Dr. Öğr. Üyesi İskender KARAKAYA, Yozgat Bozok Üniversitesi

Basra Körfezi Alt Güvenlik Sistemi'nin Dönüşümü

Arş. Gör. Ayten MEHMED, Giresun Üniversitesi

Arap Baharı Sürecinde Dinin Araçsallaştırılması ve Mezhep Kimliklerinin Geleceği: İran-Suudi Rekabetinde Din ve Mezhep

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇELENK

Bursa Uludağ Üniversitesi

Arap Baharı, 1979 İran-İslam devrimi istisna edilirse, modern zamanlarda yaşanan en büyük fenomendir. Demokrasi, diktatörlüklerin çöküşü, açık toplum ve dünyaya entegre olma beklentileri odağında başlayan Arap Baharı çok kısa bir süre sonra Ortadoğu coğrafyasının bastırılmış ve sindirilmiş problemlerinin ve ulusal ajandalarının gün yüzüne çıktığı yeni bir sürece doğru evrildi. Süreç içerisinde siyaset, ekonomi, insan hakları, anayasal talepler, özgürlük beklentileri ile beraber gündemi en çok işgal eden başlıklardan birisi de hiç şüphesiz din ve mezhep kimlikleri hususuydu. Ortadoğu söz konusu olduğunda dini dışarıda bırakan pür seküler siyasetler inşa etmek mümkün görünmemektedir. Bu sebeple müesses politik yapılar, kurumlar, cemaatler, ekonomi vs. bir bütün olarak dini referanslar gözetilerek şekillendirilmiştir. Arap Baharının yoğun bir ivme kazandırdığı ulusal ajandalar da söz konusu dini referansı yoğun olarak kullandılar. Bu açıdan bakıldığında İran'ın Suriye politikası iki uçlu bir mahiyet arz etmektedir. İran bir yandan ulusal çıkarları için Suriye rejimini ve buna bağlı olarak Hizbullah örgütünü himaye ederken öte yandan dahilde dini bir motivasyon mesajı vermekte ve Suriye siyasetine Ehli Beyt türbelerini ve mirasını korumak için müdahil olduğunu söylemektedir. Benzer şekilde Suudi Arabistan İran'ın politik olarak bölge Şiiliğini sahiplenmesini, özelde Yemen'deki Zeydi/Şiiliği, kendi ulusal çıkarları açısından büyük bir tehlike olarak görmekte aynı zamanda devlet eliyle bir toplum mühendisliği hassasiyetiyle inşa ettikleri Selefi/Vehhabî toplum yapılanmasının geleceği açısından da endişeyle takip etmektedirler. Ulusal çıkarlarla içiçe geçmiş bu din/mezhep ajandaları Ortadoğu'nun geleceği ve mezhepler arası ilişkiler açısından büyük bir risk unsuru barındırmaktadır. Her iki ülkenin de müdahil olduğu vekâlet savaşları, Suriye ve Yemen, büyük bir çatışma riskini sürekli canlı tutmakta ve bölge ülkeleri ve halklara açısından büyük bir korku dalgasına yol açmaktadır. Söz konusu korkunun bir sebebi de muhtemel bir fiili çatışmanın Batılı güçlerin müdahalesiyle büyük çaplı bölgesel bir krize dönüşme ihtimalidir.

Birleşik Arap Emirlikleri: Ortadoğu'nun Yeniden Dizaynı ve Bölgesel Bir Gücün Doğuşu (mu)?

Dr. Öğr. Üyesi Abdulgani BOZKURT

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Bir devlet, nasıl ve neden bölgesel güç şeklinde tavsif edilir ya da bir devlet bölgesel güç haline nasıl gelebilir? Bu sorunun genel bir cevabını akademik yazında bulmak elbette mümkündür. Ancak son zamanlarda dünya siyasetinde yaşanan gelişmeler, yukarıda zikredilen sorunun cevabını vermeyi zorlaştırmaktadır. Çünkü önceki duruma zıt şekilde muhtelif bazı ülkeler birer bölgesel güç şeklinde anılmaya başlamıştır. Güney Afrika'dan Latin Amerika'ya, Uzak Doğu'dan Ortadoğu'ya birçok bölgede bazı ülkelerin birer bölgesel güç şeklinde anılması yukarıdaki tespite örnek teşkil etmektedir. Bölgesel güç şeklinde anılan çok sayıda ülkenin ortaya çıkması beraberinde farklı farklı bölgesel güç tanımlamalarını getirmektedir. Bu sebeple güncel dünya siyasetinde hangi aktörün küresel, hangi aktörün orta, hangi aktörün bölgesel güç şeklinde tavsif edileceği hususu üzerinde tartışılan bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Üstelik uluslararası ilişkiler teorilerinin, yeni yeni güçlü aktörlerin dünya siyasetinde sahne alıyor olmasından bağımsız, güç kavramının bizatihi kendisine yaklaşım biçimleri de mezkûr sorunun karmaşıklığını arttıran bir unsur olarak konumunu muhafaza etmektedir. Bu çalışma, öncelikle gücün parametrelerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Yanı sıra, bu parametreler üzerinden bölgesel güç olarak ifade edilen devletlerin bu “unvanı” hangi vasıflarından dolayı adlıkları ya da başka bir ifadeyle bu bölgesel güç unvanının kendilerine neden ve nasıl atfedildiği tartışılacaktır. Bu tartışma, özellikle, Ortadoğu'da bölgesel güç şeklinde anılan ülkeler üzerine yoğunlaşacaktır. Çalışmada son olarak, kavramsal tartışmadan ve ortaya konulan güç parametrelerinden hareketle, BAE'nin bölgesel bir güç olup olmadığı sorusu-Ortadoğu'daki isyanlardan sonra izlediği siyasete odaklanmak suretiyle- mercek altına alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Devlet, Güç, Bölgesel Güç, Ortadoğu, Birleşik Arap Emirlikleri

Arap Baharı Sonrası İsrail'in Ulusal Güvenlik Stratejisi ve Dış Politikası

Dr. Öğr. Üyesi İskender KARAKAYA

Yozgat Bozok Üniversitesi

2011’de başlayan ve Arap Baharı olarak isimlendirilen olaylar zinciri Ortadoğu’da bulunan ülkeler açısından birçok gelişmeyi ve değişikliği de beraberinde getirmiştir. Ortadoğu’da bölgesel bir güç olan İsrail de bu süreçten etkilenmiştir. Bağımsızlığını ilan ettiği tarihten günümüze kadar Arap ülkeleri ile çatışma içeren ve zaman zaman da savaş yaşayan bir süreç yaşayan İsrail’in dış politikası ve ulusal güvenlik politikası bu bağlamda şekillenmiştir. Bu bildiride İsrail’in, Arap Baharı sonrası Ortadoğu’daki güvenlik algılamaları ve değişiminin İran ile mücadele ile şekillendiği iddia edilecektir. Bu durumun İsrail’in ulusal güvenlik stratejisindeki temel ilkeleri ve dış politikası bakımından analizi yapılacaktır. İsrail’in bu algılaması, Arap Baharının görüldüğü ülkelerdeki gelişmelerin, İsrail için sonuçları bakımından önemlidir. Arap Baharı sonrası gelişmelere ihtiyatlı yaklaşan İsrail, Mısır’da Hüsnü Mübarek yönetiminin devrilmesi ve Müslüman Kardeşlerin iktidara gelmesine kendi ulusal güvenliği açısından yaklaşmış ve Sisi’nin darbesi ile statükonun devamı açısından rahatlamıştır. Suriye’deki krize temkinli yaklaşan İsrail, İran’ın, Suriye’deki askeri varlığını kendisi açısından tehdit olarak görmüştür. Yemen’de İran yanlısı bir iktidarın, kendi müttefiki Suudi Arabistan’ın çevrelenmesi anlamına geleceğini düşündüğü için tehdit olarak tanımlanmıştır. Bir başka ifadeyle, İsrail, Arap Baharındaki olayları kendi ulusal güvenliği ve dış politikası açısından yorumlamaktadır. Çünkü, İsrail’in ulusal güvenlik stratejisi temelde “caydırıcılık, erken önlem alma, aktif savunma ve ‘kararlık ve savunma’ ” olmak üzere dört faktör üzerinden şekillenmektedir. Buna göre İsrail, Arap Baharı sonrası değişen Ortadoğu politikasında, tarihsel açıdan sürdürdüğü caydırıcılık özelliğini kullanmayı; kendisine ve çıkarlarına yönelik saldırı tehditleri karşısında erken önlem almayı; ülke topraklarına yönelecek tehdit durumunda aktif savunma ilkesine başvurmayı ve son olarak caydırıcılık ile erken uyarının zaafa uğradığı durumlarda hızlı karar alıp başarılı olmayı” amaçlamaktadır. Bu bildiride yukarıda sayılan İsrail’in ulusal güvenlik stratejisindeki ilkeler, Arap Baharı’nda değişen politikasını açıklamak bakımından da ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: İsrail, Arap Baharı, İran, Ortadoğu, Caydırıcılık

Basra Körfezi Alt Güvenlik Sistemi'nin Dönüşümü

Arş. Gör. Ayten MEHMED

Giresun Üniversitesi

Afrika, Avrupa ve Asya arasında bir köprü konumunda olan Basra Körfezi, dünya siyasi tarihinde önemli bir yere sahip olmuştur. Günümüzde de İran, Irak, S. Arabistan, Kuveyt, BAE, Katar, Bahreyn ve Umman devletlerinden oluşan bölge, Ortadoğu'ya bağlı alt bölgesel güvenlik sistemi olarak, uluslararası güvenlik sisteminde önemli yere sahiptir. Bölgede dünya petrol rezervlerinin yaklaşık %50'i ve doğal gaz rezervlerinin yaklaşık %40'ı bulunmakta, bu kaynaklar uluslararası pazarlara tek çıkış noktası olan Hürmüz boğazı vasıtasıyla ulaşmaktadır. Bu nedenlerle 1970'li yıllarda İngiltere'nin çekilmesi ile oluşan Basra Körfezi Güvenlik Sisteminin yapısı bölgesel güç dağılımının yanında küresel güçlerin müdahalesi ile de şekillenmektedir. Ayrıca Ortadoğu'nun toplumsal yapısı ve çakışan kimlikler Körfez Güvenlik Sistemini ve bölge devletleri arasındaki ilişkileri etkileyen diğer bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Çalışmada da belirtilen faktörleri dikkate alan Bölgesel Güvenlik Kompleksi teorisinden faydalanarak, Körfez Güvenlik Sistemi'nin siyasi tarihi ve Arap Baharı sürecinde ortaya çıkan dönüşüm incelenecektir.

Barry Buzan ve Ole Wæver'in geliştirdiği Bölgesel Güvenlik Kompleksi teorisi uluslararası güç dağılımının yanında bölgesel düzeyin önemine vurgu yapmaktadır. Buzan ve Wæver, bir yandan anarşik yapı ve onun güç dengesi, diğer yandan yerel coğrafi yakınlık baskısı arasındaki etkileşimin Bölgesel Güvenlik Kompleksinin oluşmasına yol açtığını ileri sürmüştür. Kenneth Waltz'ın sistem teorisini büyük ölçüde kabul eden Buzan ve Wæver anarşinin devletleri işlevsel olarak aynılaştırdığı fikrine karşı çıkmış, sistemin etkileşim kapasitesine vurgu yapmıştır. Buna göre devletler arasındaki etkileşim süreklidir ve kalıcı olmayan ilişki kalıpları yaratmaktadır. Bu ilişki kalıplarını kapsayan toplumsal yapı ise bölgesel komplekslerini belirleyen değişken olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın temel önermesi Arap Baharı süreci ile beraber genel Ortadoğu Bölgesel Sisteminde ilişki (dostluk/düşmanlık) kalıplarının değiştiği ve bu durumun da Körfez Alt Güvenlik Sistemi'nin dinamiklerini ve dış politika karar verme sürecini yeniden şekillendirdiği olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Basra Körfezi, Göreceli Güç Dağılımı, İlişki Kalıpları, Arap Baharı

PANEL 12

15:30 - 16:45

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Çiğdem AYDIN KOYUNCU

Küresel Enerji Adaletinin Değerlendirilmesi: Analitik bir Bakış Açısı

Berfu SOLAK, İzmir Ekonomi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU, İzmir Ekonomi Üniversitesi

Bir Hegemonik İdeoloji Olarak Küreselleşme ve Akademinin Hegemonik İdeolojinin Yayılmasındaki Rolü

Dr. Arş. Gör. Betül ÖZYILMAZ KİRAZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Cinsiyet Eşitsizliği ve Siyasal Temsil

Dr. Öğr. Üyesi Alper Tolga BULUT, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Arş. Gör. Emel İLTER, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Türk İnsani Sivil Toplum Kuruluşlarının Türk Dış Politikasına Katkıları

Galip YÜKSEL, İstanbul Üniversitesi

Küresel Enerji Adaletinin Değerlendirilmesi: Analitik bir Bakış Açısı

Berfu SOLAK

İzmir Ekonomi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Efe BİRESSELİOĞLU

İzmir Ekonomi Üniversitesi

Literatüre yeni giren bir kavram olan enerji adaleti, tüm bireylerin herhangi bir ayırım gözetmeksizin, güvenli, düşük maliyetli ve sürdürülebilir enerjiye erişiminin olduğu adaletli ve eşitlikçi bir enerji sistemi oluşturmayı hedeflemektedir. Bu çalışma, enerji adaleti kavramı temelinde, sekiz farklı gösterge aracılığıyla çok boyutlu bir analiz kullanılarak, seçilen ülkelerin enerji adaleti performansını ölçmek için bir endeks tasarlamayı amaçlamaktadır. Söz konusu göstergeler; kişi başına düşen GSYİH, elektrikle erişim, karbon yoğunluğu, kişi başına düşen karbon salınımı, yemek pişirmek için temiz yakıtlara ve teknolojilere erişim, kişi başına düşen enerji kullanımı, ile enerji yoğunluğu ve yenilenebilir enerjinin toplam nihai enerji tüketimi içindeki payından oluşmaktadır. Çalışma, 2006 ve 2016 yılları arasında 81 ülkenin Enerji Adalet Endeksi değerlerine ilişkin hesaplamaları ortaya koymaktadır. Sonuçlar iki farklı şekilde analiz edilmiştir. İlk olarak frekans dağılımı metodu kullanılarak sınıflandırma yöntemine başvurulmuştur. Bazı ülkeler, yüksek enerji adaleti performansına sahip ülkeler olarak sınıflandırılırken, bazıları düşük enerji adaleti performansına sahip ülkeler olarak nitelendirilmiştir. Örneklem olarak alınan ülkelerin çoğunluğunun orta düzeyde enerji adaleti puanına sahip olduğu görülmüştür. Bu durum, çevresel sorunlara ve yenilenebilir enerji tüketimine daha fazla önem veren gelişmiş ülkelerin, halen karbon yoğun bir ekonomiye bağımlı olan az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelere enerji adaleti performansı bakımından üstün geldiği önerisini kanıtlamaktadır. İkinci analiz biçimi olarak enerji adaleti performansı, bölgesel bazda karşılaştırmalı bir yöntem kullanılarak ele alınmıştır. Bu bağlamda, Avrupa ülkeleri; Afrika ülkeleri; Asya, Avrasya ve Kafkas ülkeleri; Kuzey Amerika, Güney Amerika ve Okyanusya ülkeleri enerji adaleti performansları açısından değerlendirilmiş ve diğer ülkelere kıyasla Avrupa ülkelerinin daha istikrarlı bir enerji adaleti performans grafiği sergilediği ortaya konulmuştur. Öte yandan araştırma, Latin Amerika ülkelerinin enerjiye erişim konusunda zorluklarla karşılaştığına ve halen daha enerji yoksulluğu ile mücadele etmek zorunda kaldığına dikkat çekmiştir.

Anahtar Kelimeler: Enerji Adaleti, Enerji Eşitliği, Enerji Adaleti Endeksi, Enerji Yoksulluğu, Sürdürülebilirlik

Bir Hegemonik İdeoloji Olarak Küreselleşme ve Akademinin Hegemonik İdeolojinin Yayılmasındaki Rolü

Dr. Arş. Gör. Betül ÖZYILMAZ KİRAZ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle başlayan dönemin en temel gelişmesinin ülkeler arasındaki ekonomik, siyasi ve kültürel karşılıklı bağımlı ilişkilerin yaygınlaşması, derinleşmesi ve hızlanması süreci olarak tanımlanan küreselleşme olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, sıklıkla doğal bir süreç olarak kabul edilen küreselleşmeyi eleştirel bir açıdan analiz etmektir. Çalışmada, Gramsci'nin iktidar analizinden ve analizinin merkezine koyduğu hegemonya kavramından faydalanılmıştır. Gramsci, iktidar analizinin merkezine koyduğu hegemonya kavramını, fizik güç ile ahlaki ve kültürel iknayı birleştiren bir kontrol şekli olarak ele almaktadır. Fiziki gücün yanı sıra rızaya da vurgu yaparak Gramsci, hegemonyanın gerçekleşmesi için egemen gruba ait dünya görüşünün, ahlaki ve kültürel değerlerin ve ilişki kodlarını kapsayan hegemonik ideolojinin merkezden çevreye doğru yayılması gerekliliğine işaret etmektedir. Bu noktada Gramsci'nin organik entelektüeller olarak adlandırdığı, bilginin üretilmesi ve kitlelerin eğitilmesinden sorumlu gruba iş düşmektedir. Organik entelektüeller, hegemonik ideolojinin alt gruplara benimsetilmesini sağlayacak bilgi üretme ve bunları eğitim yoluyla aktarma işlevini görmektedir. Hegemonik grubun organik entelektüellerinin ürettiği bilgi öncelikle alt grupların organik entelektüelleri tarafından öğrenilmekte ve ardından alt grupların organik entelektüelleri bu bilgiyi bu kez kendi grupları ile paylaşmaktadır. Böylelikle hegemonik ideoloji, genel olarak kabul edilebilir bir hale gelmektedir. Gramsci'nin görüşlerinden hareketle bu çalışmada, küreselleşmenin bir süreçten ziyade bir hegemonik ideoloji olduğu savunulmaktadır. Buna göre, hegemonik gücün organik entelektüellerinin ürettiği bilgi, yani küreselleşmenin var olduğu bilgisi, çevre ülkelerdeki organik entelektüellere aktarılmakta ve eğitim yoluyla da yeni kuşaklarla paylaşılmaktadır. Türkiye özelinde düşünüldüğünde, Uluslararası İlişkiler kürsüleri bünyesinde lisans düzeyinde verilen dersler ve bu derslerde kullanılan materyaller incelendiğinde, müfredat çerçevesinde öğrencilere, Uluslararası İlişkiler'in kapsadığı politik ekonomi, güvenlik, tehdit algısı, savaş, barış, terör, silahsızlanma, iklim değişikliği, çevre gibi birçok konuda 1970'li yıllardan itibaren gerçekleştiği söylenen bir değişim olduğunun aktarıldığı görülmektedir. Özellikle savaş, barış, terör ve tehdit algılamaları gibi devletin bekasını doğrudan ilgilendiren konularda tehditlerin, düşmanların ve dolayısıyla savaşların artık küreselleştiği; devletlerin küresel tehditlere küresel cevaplar üretmeleri gerekliliği doğduğu üzerinde durulmaktadır. Ortaya konulacak küresel cevaplar ise ABD'nin değerlerini ve çıkarlarını yansıtacak şekilde olacaktır. Bu bilgi ağırlıklı olarak ABD akademisinden gelmekte, Türkiye de dâhil olmak üzere çevredeki üniversitelerde Uluslararası İlişkiler bünyesindeki derslerde lisans

düzeyindeki öğrencilere aktarılmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu durumun, ABD hegemonyasının rıza kazanma çabasının bir yansıması olduğu savunulmaktadır. Böylelikle ABD, bir yandan fiziksel gücünü sürdürüp geliştirirken diğer yandan da rızaya yatırım yapmaktadır. Çevre ülkeleri küreselleşmenin varlığına ikna ederek, kendi değerleri ve kurumlarının evrenselleşmesini sağlamaya çalışmaktadır. Bu bağlamda, çevre ülkelerdeki organik entelektüellere düşen, küreselleşmeyi verili olarak değil, eleştirel perspektiften ele almak ve aktarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Hegemonya, Hegemonik ideoloji, Gramsci, ABD

Cinsiyet Eşitsizliği ve Siyasal Temsil

Dr. Öğr. Üyesi Alper Tolga BULUT

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Arş. Gör. Emel İLTER

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Siyasal temsil demokrasinin başat unsurlarından biridir. Toplumun dengeli şekilde temsili ülkelerin kalkınması için de önem arz etmektedir. İnsan hakları ve demokrasinin bir gereği olan siyasal temsil, her bireyin eşit düzeyde katılımını öngörmektedir. Bu bağlamda dünya nüfusunun yaklaşık yarısını oluşturan kadınların erkekler ile eşit şekilde karar alma süreçlerine katılması önem taşımaktadır. Toplumsal cinsiyet de kadına biçilen rollerin kadını belirli alan ile sınırlandırması bağlamında kadının eşit temsili engellemektedir. Bu durum siyasal karar mercilerinde de kendini açık şekilde göstermektedir. Oysaki özel alanı daha iyi tanıyan kadınların siyasal katılımları hem özel alanın sorun ve önceliklerini siyasete taşımalarına hem de daha geri planda kaldıkları kamusal alandaki konuları gündeme alıp yorumlamalarına olanak tanıyarak siyaseti nicelik ve işlevsel bakımdan olumlu etkilemektedir.

Türkiye’de kadınlara tanınan siyasal haklar 1930’lu yıllara dayanmasına rağmen günümüzde dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de kadınların yetersiz temsil sorunu aşılammıştır. Bu çalışmada Türkiye’de kadının siyasette niteliksel temsili mikro mekanizmalarını ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır. Bu bağlamda kadınların yerel düzeyde etkinliğinin güçlendirilmesi ile kadınların ulusal düzeydeki niteliksel temsili arasındaki ilişki irdelenmektedir. Söz konusu ilişkinin dinamiklerini görebilmek için Türkiye Ekonomi Politikaları Vakfı (TEPAV) tarafından oluşturulan ve Türkiye’nin 81 ilini içine alan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği karnesi verileri TBMM’deki yasama faaliyetleri ile birleştirilerek yerel düzeydeki cinsiyet eşitliğinin kadının niteliksel temsiline nasıl etki ettiği araştırılmaktadır. Elde edilen veriler kadının siyasette temsili toplumsal cinsiyet eşitliği göstergeleriyle birlikte değerlendirme imkânı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Siyasal Temsil, Cinsiyet Eşitliği, Demokrasi, Türkiye

Türk İnsani Sivil Toplum Kuruluşlarının Türk Dış Politikasına Katkıları

Galip YÜKSEL

İstanbul Üniversitesi

Dünyada var olan temel sorunların artması ile dış politikada önemli araçlardan biri haline gelen dış yardımlar, devlet dışı aktörlerin uluslararası sisteme dâhil olması ile kapsamını genişletmiştir. Bu kapsam genişliğini ve aktör sayısındaki artışı, farklı dinamikler ile harmanlayan ülkeler, geleneksel donörlerin karşısına yükselen donörler olarak çıkmışlardır. Yükselen donör ülkelerden biri olan Türkiye'nin dış politik dönüşüm yaşamasında belirleyici bir etkiye sahip olan Türk İnsani Sivil Toplum Kuruluşları (İSTK), sağladıkları insani yardımlar ile Türk Dış Politikasının diplomasi sürecinin bir parçası haline gelmişlerdir. Komşular ile iyi ilişkiler prensibi ve dış politikada sorunsuz bir ülke imajı çizmek isteyen Türkiye, diğer ülkeler ile diplomasi dilini konuşabileceği araçlar geliştirmiş ve diplomatik süreçteki sivil gücü de STK'lar ile tamamlamıştır. İnsani yardımlardaki niceliksel etkileri ile birlikte Türk Dış Politikasının temsilcilerinden biri haline gelen STK'lar, kuşkusuz Türkiye'nin yumuşak gücüne olumlu katkılarda bulunmuşlardır. Kalkınma yardımlarını temel bir kamu diplomasisi ve tanıtım aracı olarak kullanan Türkiye, 1980'li yıllardan itibaren dış yardım yapsa da son yıllarda kamu diplomasisi ve uluslararası kalkınma alanlarında daha çok etkili ve görünür olmak için insani ve kalkınma yardımlarında önemli bir rol almış ve aktif bir kamu diplomasi oyuncusu olarak faaliyet göstermiştir. Bu bağlamda, Orta ölçekli bir güç olarak tanımlanan Türkiye'nin insani yardım konusundaki hassasiyeti uluslararası alanda diplomatik saygınlığına ve ülke temsiliyetine önemli katkıda bulunmuştur. Bununla birlikte uluslararası ilişkilerde Türk Dış Politikasına katkı sunan tüm diplomatik aktörler kamu diplomasisinin belirleyici unsurları olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle 2000'li yıllardan sonra etki ve kapasite açısından önemli gelişmeler kaydeden Türk İSTK'larının Türk Dış Politikasına katkıları bu çalışmanın cevap aradığı ana sorunsal olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Dış Politikası, Dış Yardımlar, İnsani yardımlar, Devlet Dışı Aktörler, İSTK'lar

15 EKİM 2019 SALI

2. GÜN

PANEL 13

10:00 – 11:15

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ

Challenges of Countering Cyber Terrorism in the Hybrid War Contexts

Prof. Dr. Oktay Fırat TANRISEVER, Middle East Technical University

The Structure of Intra-State Conflicts in the Post Cold War Era

Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ, Bursa Uludağ University

**Locating Turkey among the G20 Rising Powers in the South-South
Development Cooperation**

Assoc. Prof. Dr. Emel Parlar DAL, Marmara University

Dr. Samiratou DIPAMA, Marmara University

**UN Peacekeeping Operations in Central African Republic: The Legality-
Legitimacy Paradox**

Assoc. Prof. Dr. Gonca Oğuz GÖK, Marmara Üniversitesi

Assist. Prof. Dr. Radiye Funda KARADENİZ, Gaziantep Üniversitesi

Challenges of Countering Cyber Terrorism in the Hybrid War Contexts

Prof. Dr. Oktay Fırat TANRISEVER

Middle East Technical University

This conference paper seeks to explore the characteristics of cyber terrorism and challenges of countering cyber terrorism in the hybrid war contexts. This conference paper also intends to highlight the difficulties of coping with the terrorist uses of the cyber space and social media when the perpetrators of cyber terrorist acts remain anonymous and the parties of hybrid warfare adhere to the principle of deniability constantly

The conference paper puts forward the argument that the concept of cyber terrorism should be defined strictly in the narrow sense that emphasizes the illegal politically motivated manipulations of the cyber space and social media rather than the broader sense that emphasizes all unauthorized acts and breaches of cyber norms, which may not necessarily involve any political motivation or intention to serve the hybrid warfare strategies of combatants. Moreover, the conference paper also demonstrates that the sustainability and resilience of cyber security solutions necessitate the readiness to cope with the cyber warfare settings if and when cyber terrorist attacks take place in the hybrid warfare contexts in which various forms of war including cyber warfare and cyber terrorism are utilized in order to achieve political objectives covertly.

The conference paper starts with exploring the conceptual problems in the broader definitions of cyber terrorism as well as clarifying the definition of hybrid warfare concept through a general literature review. Afterwards, the conference paper demonstrates the characteristics of cyber terrorism in the hybrid warfare contexts. Next, the conference paper identifies the challenges of countering cyber terrorism when cyber attacks take the form of cyber warfare as part of a broader hybrid warfare strategy of achieving political objectives covertly. The conference paper concludes with a concise discussion of the theoretical and policy-relevant implications of the trends in cyber terrorism and hybrid warfare for security studies in international relations discipline.

Keywords: Cyber Security, Cyber-Terrorism, Cyber Warfare, Cyber Resilience, Hybrid Warfare

The Structure of Intra-State Conflicts in the Post Cold War Era

Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ

Bursa Uludağ University

This work aims to provide an analytical discussion on the dynamics of intra-state conflicts that seem to have replaced the ideological clashes of the Cold War as the principle sources of current conflicts. As for methodology, the study relies on a large-n case study. By looking through major ethnopolitical conflicts around the globe and trying to find out some main points in common, the study reaches the conclusion that such conflicts are correlated with, but not limited to, the desire to express cultural identity, discrimination, anti-democratic political system, economic underdevelopment and unjust distribution of national wealth, unresolved past traumas, as well as external support. The study also reveals that ethnopolitical conflicts cannot be resolved through force only. Although a certain degree of the use of force would be functional in terms of controlling radical groups and thus would be an integral part of the overall conflict resolution process in intra-state conflicts, it would be quite erroneous to assume that such conflicts can be resolved through force only. The disadvantaged groups whose subordinate status is maintained through force and repression often nurture deep grievances against privileged groups, even if they may be hesitant to act on them in the short run. Yet in the long run, when conditions become suitable, they take action to change the status quo for the better. Hence, in the resolution process, multi-level efforts are stressed to be needed by domestic and international actors to be responsive to the underlying causes of intra-state conflicts.

Keywords: Intra-State Conflicts, Internal Conflicts, Post-Cold War Era, Intra-State Conflict Analysis, Intra-State Conflict Resolution.

**Locating Turkey among the G20 Rising Powers in the South-South
Development Cooperation**

Assoc. Prof. Dr. Emel Parlar DAL

Marmara University

Dr. Samiratou DIPAMA

Marmara University

This study aims to assess how Turkey has been located among the G20's rising donors who have been actively engaged in the South-South Development Cooperation (SSDC). In doing so, it aims to compare Turkey's and the selected G20 rising donors' bilateral, multilateral, geographical and sectoral aid distribution by using OECD ODA Data, UN ECOSOC's Quadrennial Comprehensive Policy Review (QCPR), Aiddata statistics and the relevant countries' domestic development aid data. First, the study will try to explain the actorness of Turkey in the sphere of South-South Development Cooperation and question its role as a Southern donor. Second, it will compare the performance of Turkey's rising donor status in terms of bilateral-multilateral, geographical and sectoral distribution of aid with that of other G20 rising donors. In the final analysis, it will present the weaknesses and the strengths of Turkey in the field of SSDC compared to its G20 peers.

Keywords. Turkey, G20 rising donors, ODA, South-South Development Cooperation, bilateral-multilateral aid.

**UN Peacekeeping Operations in Central African Republic: The Legality-
Legitimacy Paradox**

Assoc. Prof. Dr. Gonca Oğuz GÖK

Marmara Üniversitesi

Assist. Prof. Dr. Radiye Funda KARADENİZ

Gaziantep Üniversitesi

UN Peacekeeping operations have been one of the most criticized missions of the United Nations since 1990's. Blue Helmets' role in humanitarian crises and civil wars have been widely discussed with reference to their structural limitations as well as their ineffectiveness in finding a workable solution to grave humanitarian crises. The questions of UN peacekeepers' legal immunity and thus accountability have always been problematic which further worsens the already problematic legitimacy of UN Peacekeepers in the eyes of the local population as well as global society for their respective missions. This paper attempts to analyze the role of Blue Helmets in Africa with specific reference to the case of the Peacekeeping Operation in the Central African Republic (MINUSCA) in 2000s and questions to the ambiguous relationship between their "legal" status and crises of "legitimacy" in the eyes of regional and global international society.

Keywords: UN Peacekeeping, Legality, Legitimacy, Central African Republic, MINUSCA

PANEL 14

10:00 – 11:15

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Barış ÖZDAL

Avrasya Ekonomi Birliği: Post Sovyet Coğrafyada Entegrasyon Mümkün mü?

Doç. Dr. Vügar İMANBEYLİ, İstanbul Şehir Üniversitesi

Kuzey-Güney Koridoru'nun Avrasya'daki Bölgesel Güç Mücadelesine Muhtemel Etkileri

Doç. Dr. Göktürk TÜYSÜZOĞLU, Giresun Üniversitesi

Neo-Avrasyacılık Çerçevesinde Rusya Federasyonu'nun Türkiye Cumhuriyeti'ne Bakışının Suriye Olayı Özelinde Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Selim KURT, Giresun Üniversitesi

21. Yüzyılda Avrasya Enerji Güvenliği Çerçevesinde Doğalgazın Yükselen Önemini Anlamlandırmak

Dr. Öğr. Üyesi Sina KISACIK, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Avrasya Ekonomi Birliği: Post Sovyet Coğrafyada Entegrasyon Mümkün mü?

Doç. Dr. Vügar İMANBEYLİ

İstanbul Şehir Üniversitesi

Post-Sovyet coğrafyada ekonomik entegrasyon konusu, SSCB'nin yıkılışından beri süregelen tartışma konularından biri olmuştur. Bu süreçte özellikle Rusya'nın inisiyatifi ile çeşitli girişimler yapılmıştır. Fakat gelinen noktada bölgede entegrasyon anlamında pek parlak bir tabloya ulaşamadığı gözlemlenmektedir. Entegrasyon projeleri arasında en gelişmiş sayılan Avrasya Ekonomi Birliği'nin (AEB) dahi resmi kuruluşundan geçen beş senelik sürede beklenen performansı ortaya koyamadığı söylenebilir. Bu bildiriye post-Sovyet coğrafyada entegrasyonun neden mümkün olamadığı sorusu sorulmakta ve AEB misalinde buna engel olan yapısal (üye devletlerin ekonomi-politiği ve örtük siyasi uyumsuzlukları gibi), konjonktürel (AB-Rusya ihtilafı ve AEB-içi "ticaret savaşları" gibi) ve örgütsel (AEB'teki kurumlar ve karar alma gibi) faktörler tartışılmaktadır. Bildiri, sözkonusu faktörlerin (özellikle de yapısal olanların) etkisinin devam ettiği sürece post-Sovyet coğrafyada entegrasyon girişimlerinin akamete uğrayacağını ileri sürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Entegrasyon, post-Sovyet ülkelerin ekonomi-politiği, post-Sovyet coğrafyada entegrasyon, Avrasya Ekonomi Birliği.

**Kuzey-Güney Koridoru'nun Avrasya'daki Bölgesel Güç Mücadelesine
Muhtemel Etkileri**

Doç. Dr. Göktürk TÜYSÜZOĞLU

Giresun Üniversitesi

Hindistan, Rusya ve İran'ın ortak inisiyatifiyle, bu üç ülkeyi birbirine bağlaması planlanan bir ulaştırma alternatifi oluşturulması yönünde harekete geçilmiştir. Hindistan'da Mumbai'den başlayarak, deniz yoluyla önce İran'da Çabahar'a oradan da kara ve demiryolu bağlantısı özelinde Hazar kıyılarına ulaşması planlanan ulaştırma rotası, buradan da Azerbaycan üzerinden kara ve deniz yoluyla ve/veya Hazar özelinde deniz yoluyla Rusya'ya bağlanacaktır. Saint Petersburg'a kadar uzatılması ve böylece Avrupa pazarına ulaşması beklenen bu rota, aynı zamanda Rusya aracılığıyla Orta Asya'ya da bağlantı kurulmasını sağlayacaktır. Güney Asya ile Avrupa arasındaki ticari ilişkiler bağlamında Süveyş Kanalı'na alternatif yaratması beklenen bu proje, aynı zamanda Çin'in Tek Kuşak, Tek Yol inisiyatifine de bölgesel bazda bir rakip olabileme potansiyeli taşımaktadır. Hindistan'ın özelde Orta Asya, genelde ise Avrasya denklemine aktif bir biçimde dahil olmasını sağlayacak bu inisiyatif, aynı zamanda İran'ı ticari bir köprüye dönüştürecek, Rusya ile İran'ın ve Azerbaycan'ın da Hindistan ile bir enerji köprüsü kurmalarını da sağlayabilecektir. Hindistan'ın ticari ve ekonomik anlamda Orta Asya'ya açılması anlamına gelen bu proje, Çin ile Hindistan arasındaki rekabetin, uzun vadede, bu bölgeye de yansımaya da neden olabilecektir. Hiç kuşkusuz, böyle bir rekabet anlamında üzerinde durulması gereken en önemli faktör ise, Rusya'nın pozisyonu olacaktır. Zira uluslararası sistemin yapısına ve işleyişine ilişkin itiraz hususunda birleşen bu üç ülkenin, bölgesel hegemonya beklentileri hususunda birbirleriyle çatışan anlayış ve projeler geliştiriyor olması, gerek Avrasya'da yer alan aktörlerin, gerekse de bölgeyle çok yakından ilgili olan ABD gibi bölge dışı unsurların dış politika stratejilerini dramatik bir bağlamda etkileyebilecektir. Çalışma, Kuzey-Güney Koridoru'nun içeriği, bu koridor özelinde beliren alternatifler, projeye ilgili bölgesel aktörlerin pozisyonu ve son olarak da koridorun hayata geçirilmesi halinde Avrasya'da nasıl bir stratejik denklemin oluşabileceği üzerinde duracaktır.

Anahtar Kelimeler: Hazar, Avrasya Ekonomik Birliği, Hindistan, Tek Kuşak, Tek Yol, Çabahar Limanı.

Neo-Avrasyacılık Çerçevesinde Rusya Federasyonu'nun Türkiye Cumhuriyeti'ne Bakışının Suriye Olayı Özelinde Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Selim KURT

Giresun Üniversitesi

Rusların kriz dönemlerinde ortaya çıkan fikrîsel arayışlarının bir ürünü olan Avrasyacılık akımının ilk olarak Rus Çarlığı'nın dağılmasının ardından 1920'li yıllarda ikinci olarak ise Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılma emareleri verdiği 1980'li yılların sonlarında olmak üzere iki kez Rus siyasal yaşamında ön plana çıktığı görülmektedir. Neo-Avrasyacılık olarak adlandırılan ikinci dalganın en önemli ideoloğu olan Aleksandr Dugin'in Avrasyacılık anlayışı büyük ölçüde ünlü İngiliz coğrafyacı Mackinder'den ödünç aldığı "kara" ve "deniz" medeniyetleri arasındaki kadim zıtlığa dayanmaktadır. Bu zıtlığın günümüzde Amerika Birleşik Devletleri (ABD)-Rusya Federasyonu (RF) rekabetinde vücut bulduğuna işaret eden Dugin, RF'nin amacının ABD'nin başını çektiği Atlantikçi Blok'u çökertmek olduğunu iddia etmiştir. Bu amaçla Atlantik Bloğu'nun karşısına RF'nin liderliğinde bir Avrasya İmparatorluğu'nun çıkartılmasının gerekliliğine dikkat çeken Dugin, bu imparatorluğa yönelik tehdit olarak gördüğü ülkeler arasında Türkiye'yi de saymaktadır. Türkiye'nin tehdit olarak gösterilmesinin gerekçesi olarak ise Avrasya İmparatorluğu'nun önemli bir kısmını oluşturan sahada yer alan Türk unsurlar üzerinde Atlantikçi olarak tabir ettiği Türkiye'nin uygulayacağı Pan-Türkizm politikalarıyla söz konusu imparatorluğu parçalama kabiliyetine sahip olmasını göstermektedir. Bu nedenle de Dugin, Türkiye'nin Kafkaslar ile Orta Asya bölgesine yönelik taleplerinin hiçbir surette kabul edilmemesini ve güneye itilmesini önermektedir. 2011 yılında Tunus'ta ortaya çıkan Arap Baharı ayaklanmalarının Suriye'ye de sıçraması üzerine ülkede patlak veren iç savaş, başta ABD ve RF olmak üzere pek çok bölge-dışı ve bölge-içi aktörün Suriye'ye müdahalesine neden olmuştur. Bu kapsamda Suriye'deki mücadelenin ilk yıllarında Esad'ın yönetimden uzaklaştırılması ortak hedefi çerçevesinde işbirliği yapan Türkiye ile ABD'nin ilişkileri özellikle ülkedeki Irak Şam İslam Devleti (DAEŞ) örgütüyle mücadelede ABD'nin kendisine partner olarak PKK uzantısı YPG-PYD terör örgütünü seçmesi nedeniyle bozulmuştur. Bu çerçevede ABD destekli YPG-PYD güçlerinin Suriye'nin kuzeyinde alan kazanması ve bu bölgeden Türkiye'ye gerçekleştirdiği saldırıların ülkenin güvenliğine tehdit oluşturmaya başlaması gibi gerekçeler, Türkiye'nin Suriye politikasında, Kasım 2015'te Suriye sınırında bir Rus uçağını düşürmesine karşın, özellikle 2016 yılının ortasından itibaren RF ile yakınlaşma yönünde bir değişiklik görülmesine neden olmuştur. Bu çerçevede ABD'nin Suriye'de attığı tek taraflı adımlara karşı RF, Türkiye'nin en önemli destekçisi haline gelmiş ve sorunun çözümünde de Ocak 2017'de başlayan Astana Görüşmeleri çerçevesinde iki ülke işbirliğine gitmişlerdir. Neo-Avrasyacı bakış açısından RF'nin Türkiye'ye Suriye özelinde verdiği destek, ABD ile Türkiye'nin Suriye'de düştüğü

anlaşmazlık da göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'nin bölgedeki çıkarlarının dikkate alındığının gösterilmesi yoluyla onu yanına çekme ve söz konusu ülkenin ilgisinin bu bölgede tutulması arzularıyla da bağdaştırılabilir. Böylelikle Türkiye'nin RF'ye Suriye politikası özelinde bağımlı kalmasının sağlanması yoluyla, Türkiye'nin Orta Asya bölgesine yönelik Batı (özellikle ABD) destekli girişimlerinin de önlenmeye çalışıldığı söylenebilir. Bu çerçevede iki ülkenin Suriye politikasında yan yana gelmelerinde konjonktürel faktörler kadar, özellikle Putin'in iktidara gelmesinden itibaren Rus siyasi hayatında hakim olduğu iddia edilen Avrasyacı bakış açısının da etkili olduğu söylenebilir ki, bu çalışmayla söz konusu etkinin Suriye özelinde ortaya konması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Neo-Avrasyacılık, Aleksandr Dugin, Rusya Federasyonu, Türkiye Cumhuriyeti, Suriye Krizi.

21. Yüzyılda Avrasya Enerji Güvenliği Çerçevesinde Doğalgazın Yükselen Önemini Anlamlandırmak

Dr. Öğr. Üyesi Sina KISACIK

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Avrasya, dünya siyasetinde, ekonomisinde ve sosyal ilişkilerinde ön plana çıkan bölgelerden birisidir. Dünya nüfusunun dikkat çekici bir bölümünü barındırmasına ilaveten dünya ekonomik, politik, askeri ve güvenlik değerler dizisinde elzem konuma sahip ülkelerin birçoğu mevzubahis coğrafyada konumlanmaktadır. 21. yüzyılda Avrasya coğrafyasını dünya jeopolitiğinde ve jeostratejisinde başat bir yer haline dönüştüren unsurlardan en önemlilerinden birisi burada konuşlanmış olan zengin petrol ve doğalgaz rezervleridir. Enerji üreticisi ülkeler talep güvenliğini öncelemekleyen, yüksek oranda enerji kaynak ithalatına bağımlı durumdaki devletler açısından arz güvenliği yani kaynak çeşitlendirmesi meselesi gittikçe elzem bir hale gelmektedir. İlgili durum Yeni Enerji Düzeni şeklinde nitelendirilen bir ilişkiler dizisini gündeme getirmektedir. Bu ilişkiler seti; devletler (üretici, tüketici), şirketlere (kamu ve özel) ilaveten çevre gibi yeni unsurları da kapsayabilmektedir. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünya ölçeğinde fazlaca bulunmasına ek olarak yakıldığında çok düşük düzeyde karbon monoksit salımında bulunmasından dolayı en çevre dostu fosil yakıt olarak görülen doğalgazın tüketimine bulunduğumuz zamanda ve gelecek on yıllarda birçok ülke tarafından daha fazla önem atfedileceği öngörülmektedir. İlgili meta üretici ülkelerce, büyük alıcı durumundaki nihai tüketicilere boru hatları veya sıvılaştırılmış halde arz edilmektedir. Yeni Enerji Düzeni'nin elzem bir boyutunu içeren mevzubahis unsur bağlamında sadece doğalgaz üreticisi devletler, enerji şirketleri değil aynı esnada ilgili metaya yüksek oranda bağımlılığı bulunan tüketici ülkeler (Türkiye, Avrupa Birliği ülkeleri ve Çin vb.) arasındaki ilişkiler, işbirliği-çatışma ekseninde cereyan edebilmektedir. Son dönemlerde mevcut durumda dünya doğalgaz rezervlerinin hatırı sayılır bir kısmını mülkiyetinde bulduran devletlere ve bölgelere (Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Orta Asya, Orta Doğu), Doğu Akdeniz gibi yeni olası tedarikçilerin dâhil olmasına ek olarak Katar, ABD (2010'lu yıllarda özellikle kaya gazının keşfinin ertesinde) gibi dikkat çekici sıvılaştırılmış doğalgaz üreticilerinin pazarda yer almaya başlaması, bol miktarda oyuncunun Avrasya bölgesi doğalgaz ticaretinde konumlandığı sıfır kilometre bir enerji denklemini kurmuştur. Gelecek senelerde adı geçen denklem çerçevesinde dikkatle izlenmesi gereken jeostratejik, jeopolitik ve jeoiktisadi gelişmeler vuku bulabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Doğalgaz, Rusya, Türkiye, Avrupa Birliği, Çin.

PANEL 15

10:00 – 11:15

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Magdalena KUMELSKA-KONIECKO

Poland's Foreign Policy Towards Middle East After 1989

Dr. Magdalena KUMELSKA-KONIECKO, University of Warmia and Mazury in
Olsztyn

"Human Security" From Liberal Perspective: Is It a Comprehensive Model?

Res. Assist. Dr. Cansu Güleç ARAS, MEF University

Security, Immunity and The Issue of Immigration

Res. Assist. Dr. Ali Fuat BİROL, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

**A Critical Analysis on Approaches to Water Conflict and Cooperation: The
Hydropolitics of the Euphrates and Tigris Basin As a Case Study**

Res. Assist. Dr. Ahmet CONKER, Yıldız Technical University

Poland's Foreign Policy Towards Middle East After 1989

Dr. Magdalena KUMELSKA-KONIECKO

University of Warmia and Mazury in Olsztyn

Middle East in Polish foreign policy, after 1989, addressed secondary significance. The first priority of Poland's diplomacy was to pursue *the return to Europe conception* established by Polish prime minister - Tadeusz Mazowiecki and minister of foreign affairs - Krzysztof Skubiszewski. The main objective of *the return to Europe conception* was membership in the North Atlantic Treaty Organization as well as in the European Union. Before the democratic transformation period, which was the effect of bipolar system dismantlement, Polish Middle East policy was conditioned ideological premises connected with affiliation to Eastern Block. Typical for Eastern approach to Middle East was isolation of Israel, advocacy for Palestinian in their aspiration to build an independent state, favouring and developing cooperation with Arab countries of the region. In reality the relation with Arab countries limited to political support and scarce trade cooperation.

End of the cold war has brought some changes in Poland's Middle East policy. First significant move was the normalization of Polish relations with Israel. The next step was to establish relations with Arab countries especially with those which Poland didn't have yet. Among other goals of Polish foreign policy in the Middle East we can mention: promotion of democracy and human rights, reinforcing economic relations, humanitarian aid and institutionalization of cooperation in the broad sense. Important area of Polish activity in the Middle East, after 1989, was participation in American intervention in Iraq in 2003, as well as UN peacekeeping missions in Lebanon and in the Golan Heights.

Noticeable element of contemporary Polish Middle East policy is its convergence with the United States of America security strategy. These are: fight against terrorism, countering proliferation of weapon of massive destruction, promotion of democracy and human rights. Moreover, Poland as a member of European Union is also obliged to pursue common foreign and security policy. Unfortunately, Poland did not develop coherent, independent Middle East policy, which confirms the assumption that the Middle East is a region of low Polish interests.

Keywords: Foreign policy, Middle East, Poland, security, diplomacy

"Human Security" From Liberal Perspective: Is It a Comprehensive Model?

Res. Assist. Dr. Cansu Güleç ARAS

MEF University

Classical liberal ideas were built on the concepts of equality, rationality, freedom and property. In the 18th century, Locke from England, David Hume and Adam Smith in Scotland, Montesque and Voltaire from France and Kant from Germany were the leading liberal thinkers. As an international theory that explained international politics and foreign policy, Liberalism emerged after the First World War. Names like Woodrow Wilson, Hobson, David Mitrany Karl W. Deutsch, Michael Doyle, Francis Fukuyama, Stanley Hoffmann, Robert O. Keohane are among the most important representatives of liberal thought in international relations. According to Liberalism, world peace might occur with the residence of political and economic liberal norms at both national and international levels; the increase of interdependence and interaction; the international cooperation that carried out under the leadership of intergovernmental organizations; and the protection of human rights and governance. In security studies, the concept of human security is one of the most important concepts of the post-Cold War era that has been scholarly disputed. Indeed, the ethnic and religious-based conflicts after the Cold War led to evolution of the concept “national security” and the increase of the concerns about individual security in international relations. Since then, there have been attempts to “deepen and widen” the concept of security from the level of states to individuals. In that sense, the concept of “human security” considers human being as the reference object of security as well as it places the threats against human beings on the agenda. On the other hand, the mentioned concept objects the monopoly of the state in ensuring security through featuring the actors like international organizations and civil society. Accordingly, the concept of security will be discussed within the scope of liberal theory in this paper. Following the historical evolution, the conceptualizations about human security will be put forward. In addition, the criticisms toward the concept of human security will be analyzed. Finally, the evaluations regarding implementation and execution of human security will be discussed.

Keywords: Security Studies, Liberalism, Liberal Peace, Human Security, Globalization

Security, Immunity and The Issue of Immigration

Res. Assist. Dr. Ali Fuat BİROL

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

The literature of international relations, from the beginning, has presumed the complicated relationship between the inside and the outside. As early post-structuralist approaches show, this relationship is central to the literature, and plays an important role in constructing the inside's identity i.e. "State Identity". However, this interpretation has some important deficiencies and problems that have to be reconsidered. This hegemonic mentality in IR, based on the absolute distinction between inside and outside of borders, has been challenged and the deficiencies of this mentality has become more visible especially after the increase in immigration movements around the world. This challenge also brings the question of security which is designed by secure inside from unsecure outsides. In this sense, if the concept of security plays an important role in identifying where the outside starts and the inside ends, do we need to reconsider the concept of security when there have been some global changes that weaken state borderlines and territorial inside and outside dichotomies? The term "immunity" has the potential to reimagine the different functions of the modern security understanding through its logic that proposes the possibility of utilizing the presence of limited internal threats in order to provide security. In other words, the concept of "immunity" shows that the modern mentality of security functions more complicatedly than territorial-based conceptualization of international relations discourse. By taking account of the notion of immunity, in this paper, I will try to explore how modern security understanding utilize biological defense mechanism of immunity as an essence of the mentality of being inside and outside in state borders.

Keywords: International Relations Theory, Political Theory, Security, Immunity and Immigration

**A Critical Analysis on Approaches to Water Conflict and Cooperation: The
Hydropolitics of the Euphrates and Tigris Basin As a Case Study**

Res. Assist. Dr. Ahmet CONKER

Yıldız Technical University

Does water lead to inter-state conflicts or even wars in some cases? Or Can it be considered as a catalyst for regional peace? Since hydropolitics has emerged as a sub-field in the International Relations discipline, these two questions have become the main aims of the many academic studies in the literature. Whether water leads to conflict or even wars or cooperation have also attracted media outlets. Regarding water leads to conflict or cooperation, the hydropolitics of the Euphrates and Tigris basin is one of the primary case studies to provide explanations for both questions. The main aims of this study are two-fold. First, the study will explain the main standpoints of both water wars and water peace arguments by giving examples from the Euphrates and Tigris basin as a case study. Second, this study aims to shed light the weak spots of both water conflict and water cooperation approaches. Drawing upon empirical evidence derived from the Euphrates and Tigris basin, this study argues that the following problems can be identified. First, both approaches mainly focus on inter-state conflict or cooperation between riparian states and they often disregard other levels of interactions and actors. Second, both approaches tend to portray water conflict and water cooperation as opposing ends. Furthermore, these studies consider there is a linear shift from water conflict to water cooperation. However, as the empirical evidence derived from the Euphrates and Tigris basin suggests patterns of conflict and cooperation occur iteratively, and they often co-exist at different levels. Finally, these approaches often neglect power dynamics embedded in patterns of conflict and cooperation.

Anahtar Kelimeler: Water Conflict, Water Cooperation, Hydropolitics

PANEL 16

10:00 – 11:15

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Sezgin KAYA

Xi Jinping'in Tayvan Politikasındaki Dönüşüm: Çin ve Tayvan'ın 'Diplomatik Tanınma' Rekabeti

Dr. Öğr. Üyesi Cemre PEKCAN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

ABD'nin Hint-Pasifik Stratejisi Işığında Yeni Küresel Güvenlik Yapısının İnşası

Dr. Tolga BİLENER, Galatasaray Üniversitesi

Uluslararası Rekabet Ortamında Doğu Asya Ülkeleri

Dr. İlker Salih EBREM, Siirt Üniversitesi

Dilruba KURUT, İstanbul Üniversitesi

Xi Jinping'in Tayvan Politikasındaki Dönüşüm: Çin ve Tayvan'ın 'Diplomatik Tanınma' Rekabeti

Dr. Öğr. Üyesi Cemre PEKCAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Mao Zedong'dan sonra Çin'in en güçlü lideri olarak anılan Xi Jinping, 2013'de iktidara geldiğinden bu yana hem ülke içinde hem uluslararası alanda sert ve aktif politikalarına devam etmekte ve ortaya attığı Çin Rüyası ya da Çin halkının yeniden canlanması kavramıyla Çin'de bir dönüşüm gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Xi'nin bu politikaları 'Tek Ülke İki Sistem' modeli altında birleşmeye çalıştığı Tayvan'ı da etkilemektedir. Tayvan'da 2016 seçimlerinde Cumhurbaşkanı seçilen Demokratik İlerleme Partisi lideri Tsai Ing-wen'in kendinden önceki liderlerin aksine Tayvan'ın bağımsızlık isteğini ısrarla vurgulaması ve ABD'nin Tayvan'la ilgili çıkardığı yasalar ve artan silah satışı, Xi'nin de konuyla ilgili daha aktif önlemler almasına yol açmıştır. Bu bağlamda uluslararası sistemde diplomatik olarak tanınma konusu Çin ve Tayvan arasındaki rekabette öncelikli sırada yer almaktadır. Dolar ya da para diplomasisi olarak da anılan bu rekabette Tayvan ve Çin, Tayvan'ı diplomatik olarak tanıyan ülkelere bol miktarda ekonomik yardım ve yatırım yapmaktadırlar. Ancak 2016 seçimlerinden sonra Xi'nin attığı adımlarla Tayvan'ı tanıyan beş ülke -Sao Tome ve Principe, Panama, Dominik Cumhuriyeti, Burkina Faso ve El Salvador-Tayvan yerine Çin'i tanımayı tercih etmiş ve Tayvan'ı tanıyan BM'ye üye ülke sayısı 17'ye inmiştir. Bu çerçevede bu bildiri Xi Jinping'in Tayvan'a yönelik dış politikasındaki dönüşüm incelenecek ve diplomatik tanınma rekabetinde geline son durum hakkında değerlendirmede bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Xi Jinping, Çin Rüyası, Tayvan, diplomatik tanınma, Tsai Ing-wen

**ABD'nin Hint-Pasifik Stratejisi Işığında Yeni Küresel
Güvenlik Yapısının İnşası**

Dr. Tolga BİLENER

Galatasaray Üniversitesi

İkinci Dünya Savaşı ertesinde Avro-Atlantik havzasını merkeze alarak kurgulanan ABD'nin küresel güvenlik stratejisi, Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte dönüşüm geçirmiş ve özellikle Çin'in yükselişi ile birlikte giderek Asya-Pasifik havzası ön plana çıkmıştır. Ancak zamanla Hint Okyanusu'nun da bu havzanın temel bileşenlerinden biri olduğu düşüncesi ağır basmış, özellikle Çin'i dengeleyebileceği varsayılan Hindistan'ın da bu stratejinin bir parçası haline getirilmesi arayışı ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede Trump yönetimi ABD tarihindeki ilk Hint-Pasifik Strateji Raporu'nu (Indo-Pacific Strategy Report) Haziran 2019'da yayınlamış ve yeni küresel dengenin hangi temeller üzerine inşa edilmek istendiğine dair önemli ipuçlarını resmen ilan etmiştir. Afrika'nın doğu sahilleriyle ABD'nin batı kıyısı arasındaki geniş coğrafi sahanın jeopolitik bir bütün oluşturduğu fikrinden yola çıkan Hint-Pasifik stratejisi, bir yandan ekonomik, diğer yandan siyasi pek çok aracın eşgüdüm içinde harekete geçirilmesini hedeflemektedir. Mayıs 2018'de ABD'nin bu coğrafyadan sorumlu askeri komutanlığının adının da ABD Hint-Pasifik Komutanlığı (US Indo-Pacific Command) olarak değiştirilmiş olması, konunun askerî boyutlarının da olduğunu hatırlatmıştır. ABD'li yetkililerin "Hint-Pasifik havzası ABD için öncelikli stratejik sahadır" açıklamalarının esas muhatabının, aynı sahada etkinliğini giderek arttıran Çin olduğu ortadadır. Nitekim ABD'nin bu stratejisinin, Çin'in Doğu Afrika ülkesi Cibuti'de bir askerî üs açmasının hemen ertesine denk gelmesi dikkat çekicidir. Aynı çerçevede ABD, bu coğrafyada bulunan geleneksel müttefikleriyle bağlarını pekiştirme yoluna gitmiş, Japonya, Avustralya, Yeni Zelanda ve şimdi de Hindistan'ı bu yeni güvenlik yapısının yapı taşları olarak ilan etmiştir. Esasen "Hint-Pasifik" kavramlaştırmasını 2007 yılında ilk ortaya atan da Japonya olmuştur. Hint-Pasifik'in "özgür ve açık" bir alan olması isteğini vurgulayan Japonya, ABD'nin başını çektiği QUAD, yani Dörtlü Güvenlik Diyalogunun da oluşturulmasında başı çekmiştir. Bu sunum kapsamında, bu verilerden yola çıkılarak, 21. yüzyılda ABD ile Çin arasındaki ilişkilerin seyrinden doğrudan etkilenecek olan küresel jeopolitik dengelerin dönüşümü değerlendirilecektir. Bu okuma için önemli bir zemin oluşturan Hint-Pasifik kavramsallaştırması bu çerçevede tartışılacak ve Soğuk Savaş'tan sonra ortaya çıkan yeni dünya düzeni, muhtemel gelecek senaryoları üzerinden ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Hint-Pasifik, Uluslararası Güvenlik, Jeopolitika

Uluslararası Rekabet Ortamında Doğu Asya Ülkeleri

Dr. İlker Salih EBREM

Siirt Üniversitesi

Dilruba KURUT

İstanbul Üniversitesi

Uluslararası politik ekonomi; siyaset ve ekonomi arasındaki ilişkileri uluslararası sistem bazında inceleyen bir alandır. Küresel etkileri, devletlerarası etkileri, devlet-toplum çerçevesinde etkileri ve bireysel etkileri olan bu alan, uluslararası rekabetin oluşmasına farklı açılardan zemin hazırlamaktadır. Ekonomik ve siyasal gelişimin birbiriyle yadsınamaz bir ilişkisi vardır. 1990'lı yılların başına kadar, dünyada iki kutuplu bir uluslararası sistem mevcuttu. Berlin duvarının yıkılmasıyla birlikte bu sistemde bazı değişiklikler yaşanmıştır. Yeni düzende ABD'nin ekonomik ve politik başat güç olduğu bir yapı ortaya çıkmıştır. 2008 küresel ekonomik krizine kadar devam eden tek kutupluluk, sonrasında küresel ekonomik-politik sistemde etkili olacak bir radikal dönüşüme zemin hazırlamış ve ABD'nin başat gücünü dengeleyen birçok alternatif aktör ortaya çıkmıştır. Bu duruma bağlı olarak, uluslararası sistemde çok kutuplu bir dönem başlamıştır.

Küreselleşme ile birlikte, uluslararası politik ekonomi konuları ülkelerin ilişkilerinde belirleyici rol oynamaya başladığı gibi güç dengelerinin de değişmesine zemin hazırlamıştır. Bu süreçte Doğu Asya ülkelerinin artan GSMH, AR-GE yatırımları, inavasyon kapasiteleri, teknoloji yoğun üretimde katettikleri aşama, ekonomik büyümelerine olumlu etki yapmıştır. Buna bağlı olarak da, Doğu Asya ülkeleri politik ve ekonomik gücünü arttırarak güç dengelerini değişimine zemin hazırlanmıştır. Küreselleşme kadar, endüstrileşme de uluslararası sistemin dönüşümünde önemli etkilere sahiptir. Günümüzde sıkça karşılaştığımız Endüstri 4.0'ın beraberinde getirdiği modern teknoloji, ekonomi ve politikanın birbirine bağımlılığını arttırmıştır, ilişkilerin karşılıklı ve sürdürülebilir olmasını zorunlu kılmıştır. Özellikle Doğu Asya ülkeleri, modern teknolojileri kullanarak ekonomik ve politik yeni roller üstelenmiştir. ABD ve Çin arasında yaşanan ticaret anlaşmazlıkları, ekonomik alanda yaşanan rekabetin politik alana yansımalarının en önemli örneklerinden biridir.

Bu çalışmanın amacı; uluslararası sistemde ekonomik ve politik rekabetin yeni yükselen aktörleri olarak, Doğu Asya ülkelerinin, 2008 küresel krizi sonrasındaki gelişimleri ve geleceğe ilişkin değişebilecek konumlarının analizinin yapılmasıdır. Bildiride, son on yılda yayınlanan bazı rapor ve istatistiklerden hareketle, Doğu Asya ülkelerinin bağımlılık teorisine bağlı yeni konumları irdelenecektir. Böylelikle uluslararası sistemde görünürlüğü her geçen gün artmakta olan ekonomik ve politik rekabetin yeni aktörlerinin önemi ve politik ekonomideki etkilerinin ortaya konulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Rekabet, Politik Rekabet, Küreselleşme, Endüstrileşme, Doğu Asya Ülkeleri

PANEL 17

11:30 – 12:45

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Barış ÖZDAL

Orta Ölçekli Güçlerin Statü Politikalarını Anlamak: G20'de Türkiye Örneği

Doç. Dr. Emel PARLAR DAL, Marmara Üniversitesi

Küresel Politik Ekonomi'de Yükselen Orta Ölçekli Güçler: MIKTA Örneği

Doç. Dr. Gonca Oğuz GÖK, Marmara Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Radiye Funda KARADENİZ, Gaziantep Üniversitesi

Soğuk Savaş Sonrası Uluslararası İlişkilerde Büyük Güçlerin Bir Değerlendirmesi

Dr. Öğr. Üyesi Murat DEMİREL, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Geçmişin Gölgesinde: Rotasyon Prensibi Amerikan Dış Politikasına Nasıl Zarar Veriyor?

Dr. Öğr. Üyesi Murat ÜLGÜL, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Orta Ölçekli Güçlerin Statü Politikalarını Anlamak: G20'de Türkiye Örneği

Doç. Dr. Emel PARLAR DAL

Marmara Üniversitesi

Bu çalışma Sosyal Kimlik Teorisini kullanarak Türkiye'nin G20 içerisindeki diğer orta ölçekli devletlerle birlikte nasıl bir statü artırma politikası izlediğini anlamaya çalışacaktır. Çalışma, ayrıca Sosyal Kimlik Teorisinin üç ana stratejisi olan, sosyal hareketlilik, sosyal rekabet ve sosyal yaratıcılıktan hangisinin Türkiye'nin statü artırımı için daha ağırlıklı olarak G20 içerisinde kullandığını araştırmayı hedeflemektedir. Bu çalışma ayrıca mukayeseli bir perspektiften Türkiye'nin Kanada, Avustralya, Kore, Brezilya, Meksika ve Güney Afrika gibi G20'deki diğer orta ölçekli devletlerin statü politikalarına benzer bir statü politikası izleyip izlemediğini de araştırmaktadır. Çalışmanın ampirik bulgularına bakıldığında Türkiye'nin sosyal hareketlilik ve sosyal yaratıcılık stratejilerine daha yatkın bir statü politikası izlediği gözlenmektedir. Sosyal rekabet stratejisini ise Türkiye'nin daha nadiren kullanmakta olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, Türkiye'nin G20 orta ölçekli devletlerin içerisinde izlenen statü politikaları söz konusu olduğunda göreceli olarak zayıf bir performans göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Statü, Statü politikaları, Sosyal Kimlik Teorisi, Statü Stratejileri, G20, Orta Ölçekli Devletler, Türkiye.

Küresel Politik Ekonomi’de Yükselen Orta Ölçekli Güçler: MIKTA Örneği

Doç. Dr. Gonca Oğuz GÖK

Marmara Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Radiye Funda KARADENİZ

Gaziantep Üniversitesi

Günümüz değişen dünya düzeni küresel politik ekonomide yerleşik batılı liberal normlara yönelik bir meydan okumayla karşı karşıya olduğu görülmektedir. Bu anlamda özellikle kalkınma konusunda liberal ve demokratik model, Çin merkezli “Pekin Konsensüsü” olarak da tanımlanan bir yeni alternative norm ile mücadele içerisine girmiş görünmektedir. Bu çalışma, değişen dünya düzeninde önemli aktörler haline gelen ve yükselen orta ölçekli güçler olarak adlandırılan MIKTA ülkelerinin (Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avustralya) 2000’li yıllarda uluslararası politik ekonomide material güçlerinde, fikinsel tercihlerde ve MIKTA oluşumuna yaklaşımlarında nasıl bir değişim olduğu sorusunu odağına alacaktır. Çalışma, MIKTA gruplaşması içerisinde özellikle “sürdürülebilir kalkınma” konusunun ortak bir işbirliği alanı olarak ön plana çıktığını tespit etmektedir. Bununla birlikte MIKTA en azından şu zaman diliminde üye ülkelerin kendi iç sorunlarıyla mücadele ediyor olmaları dolayısıyla küresel politik ekonomide etkin bir uluslararası işbirliği platformu olmaktan uzak bir görüntü ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yükselen Orta Ölçekli Güçler, MIKTA, Materyal Yetkinlik, Fikinsel Tercihler, Küresel Politik Ekonomi

Soğuk Savaş Sonrası Uluslararası İlişkilerde Büyük Güçlerin Bir Değerlendirmesi

Dr. Öğr Üyesi Murat DEMİREL

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Güç kavramı, uluslararası ilişkilerde karşı taraftaki aktörün kararını şekillendirebilme kapasitesine işaret etmektedir. Bu kapsamda, uluslararası sistemdeki büyük güçler ise bu şekillendirme kapasitesine büyük oranda sahip olan devletler olarak ele alınmaktadır. Bu gücün unsurları arasında, diğer muadillerine oranla askeri kapasitelerde belirgin üstünlük başı çekmektedir. Bu başat faktörün yanında, ekonomik, demografik, teknolojik, psikolojik birçok unsurun da büyük gücün oluşmasına zemin hazırlayan etmenler olduğu söylenebilir.

Tarih boyunca büyük güç statüsündeki devletler, uluslararası ilişkilerin işleyişine yön tayin etmiş, uluslararası sistemde meydana gelen başlıca değişimlerin ya da mevcut devamlılıkların temel nedeni olarak varolan düzenin şekillendiricileri olmuşlardır. 1815 Viyana Kongresinde, “Avrupa Uyumu” olarak adlandırılan büyük güçler yönetimi bunun bir örneğini teşkil ederken, Birinci Dünya Savaşına kadar süren düzenin büyük oranda temelini tesis etmiştir. Aynı şekilde, iki büyük kırılmayı meydana getirerek uluslararası sistemi şekillendiren Birinci ve İkinci Dünya Savaşları da büyük güçlerin çatışması ve uzlaşması çerçevesinde süregelen pratikleri yansıtmıştır.

Soğuk Savaş döneminin sona ermesiyle birlikte Amerika Birleşik Devletleri (ABD) uluslararası sistem içerisinde öne çıkan büyük güç olarak sistemi kökten etkileyen bir duruma yükselmiştir. ABD ile birlikte, 1970’lerden beri büyük güç olma yolunda ilerleyen Çin ve Soğuk Savaş Dönemindeki büyük güç statüsünü geri kazanma isteğinde olan Rusya, uluslararası ilişkiler sistemindeki etkileşimlerde göreceli olarak etkin olan devletler olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, uluslararası ilişkiler sistemi içerisinde var olan bu devletlerin büyük güç kavramsallaştırmalarına uygunluğunu inceleyecek ve uluslararası ilişkilerin pratikte işleyişine ana bir yön tayin etmedeki rollerini tartışacaktır. Çalışma “Büyük Güç” ve “Büyük Güçler Yönetimi” kavramsallaştırmalarını üç devletin Soğuk Savaş sonrası dönemdeki politikaları üzerinden inceleyerek ilgili literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyük Güçler – Büyük Güçler Yönetimi – ABD – Rusya – Çin

Geçmişin Gölgesinde: Rotasyon Prensibi Amerikan Dış Politikasına Nasıl Zarar Veriyor?

Dr. Öğr. Üyesi Murat ÜLGÜL

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Her ulus kendi bağımsızlık mücadelesine özel bir önem verir ve bu olağanüstü durum döneminde yaşanan gelişmeler uzun yıllar boyunca devletlerin kurumsallaşmasını ve icraatlarını etkiler. Bu durum Amerika Birleşik Devletleri (ABD) için de söz konusudur. Kendilerini seçilmiş bir ulus olarak gören ve güçlü İngiltere'ye karşı bağımsızlık zaferini de Tanrı'nın armağanı olarak değerlendiren Amerika'nın kurucu babalarının belirlediği bazı kurallar bu olağanüstü döneme duyulan saygı ile paralel olarak aradan 250 yıl geçmesine rağmen hala geçerlidir. Örneğin, Amerikalılar tüm rasyonel itirazlara rağmen siyasi seçimleri Salı günü düzenlemekten vazgeçmemiş, devlet ile dini ayıran ayrılık duvarı ise dini grupların artan gücüne rağmen ayakta kalmayı başarabilmiştir. Bu bağlamda, siyaset bilimi literatüründe yer alan yol bağımlılığı (*path dependency*) kavramının en güçlü örneklerinin görüldüğü ülkelerden biri ABD'dir.

Amerikan siyasetinde geçmişten gelen güçlü bir ilke de rotasyon prensibidir. Rotasyon prensibi bir ABD başkanının iki dönemden fazla art arda başkan seçilememesi ilkesini ifade eder. İngiliz monarşine karşı savaştan ve güçlü bir yürütme gücünü hürriyete ve özgürlüğe tehdit olarak gören Amerikalılar için kutsallık seviyesinde olan bu prensip, tarihte sadece bir defa, İkinci Dünya Savaşı sırasında Franklin Delano Roosevelt'in 3. ve 4. defa başkan seçilmesi sırasında gözardı edilmiştir. Rotasyon prensibi her ne kadar ilkesel olarak bir Amerikan diktatörlüğünü önlemeyi hedeflemişse de, bu çalışma son otuz yılda söz konusu prensibin Amerikan dış politikasına ciddi zararlar verdiğini iddia etmektedir. Çalışmada öncelikle rotasyon prensibinin dış politika için faydalı sonuçlar yaratabileceği şartlar analiz edilecek daha sonra da son otuz yılda yaşanan iç ve dış gelişmelerin bu prensibin olumlu sonuçlarını nasıl erozyona uğrattığı ortaya konulacaktır. Ardından ABD başkanlık sistemi Türkiye'de dahil diğer başkanlık sistemini takip eden ülkelerle karşılaştırılacak ve başkanlık sisteminin sağlıklı dış politika yürütmesi için izlenmesi gereken ilkeler ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: rotasyon prensibi, başkanlık sistemi, Amerikan dış politikası, tarihsel kurumsalcılık, Soğuk Savaş sonrası dönem

PANEL 18

11:30 – 12:45

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Sevinç RUİNTAN

1990'larda Güney Kafkasya'da Etnik Temizlik Politikası

Doç. Dr. Sevinç RUİNTAN, Bakü Devlet Üniversitesi

Avrupa Birliği'nin Doğu Ortaklığı Kapsamında Kamu Diplomasisi: Güney Kafkasya Özelinde Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ŞAHİN, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Jeopolitik ve Güç Muamması: Temel Kavramların Dönüşümü ve Çağdaş Siyasi Coğrafya

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Evren EKEN, Süleyman Demirel Üniversitesi

1990'larda Güney Kafkasya'da Etnik Temizlik Politikası

Doç. Dr. Sevinç RUİNTAN

Bakü Devlet Üniversitesi

1980'lerin sonunda SSCB'de merkezi otoritenin zayıflaması ve çöküşü sürecinde tüm postsovyet mekanda meydana çıkmış konfliktler, iç savaşlar etnik temizlik politikasıyla müşaiyet olunmuştur. Güney Kafkasya devletlerinden iç savaşın yaşandığı Gürcistan'da abhazlara, osetinlere, hatta bir kadar inanılmaz gibi görünse bele, azerbaycanlılara; Gürcistan bünyesinde özerk cumhuriyetler olan Abhazy'a da ve Güney Osetya'da gürcilere; Ermenistan'da ve Azerbaycan'ın özerk bölgesi olan Dağlık Karabağ'da azerbaycanlılara, buna cevap olarak, Azerbaycan'da ermenilere karşı etnik temizlik politikası uygulanmıştır. Aynı zamanda, Rusya'nın mevcut konfliktlerde bu veya diğer formada iştiraki nedeniyle, tüm postsovyet mekanda olduğu gibi, Güney Kafkasya'da da konfliktlerin baş verdiyi bölgelerde yaşayan rus ahali güvenliğine tehdit ola bileceyi korkusundan göç etmeyi tercih etmiştir. Burada, bazı durumlarda konflikt taraflarından birinin kendi amacına ulaşma bilmesi için provokasyonlar yaptığını da belirtmek gerekir. Genel olarak, 1990'lı yıllarda tüm postsovyet mekanda bu veya diğer sebeplerden, çeşitli formalarda etnik temizlik politikalarının şahidi oluruk. İlginç olan o ki, bu politika bağımsızlıklarını yeni ilan etmiş, demokratik devlet kuruculuğu yolunu seçtiklerini beyan eden cumhuriyetler zamanında da devam etdirilmiştir.

“Etnik temizlik” nedir sorularsa, ona birmenali yaklaşım olmadığını söylemek lazım gelecek. Bele ki, bu suçun uluslararası hukukta bağımsız bir suç olarak kabul edilmemesi ile beraber, onun “insanlık aleyhine suç” anlamına geldiğini ve Uluslararası Mahkemenin yargı yetkisine tabi olduğunu söyleyenler de vardır. Hatta, “etnik temizlik” politikasının insanlığa karşı işlenen suç türlerinden sadece biri değil, aynı zamanda soykırımın bir forması olduğunu ve ona “Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi” hükümünün uygulanmasının lazım geldiği de bildirilmektedir.

Kavram olarak, 1990'larda, eski Yugoslavya'nın dağılmasından sonra meydana çıkan çatışmalar sırasında belirli etnik grupların uğradığı muameleyi tanımlamak için geniş bir kullanım alanına girmiş, etnik olarak homojen bir coğrafi alan oluşturmak için istenmeyen etnik grubun üyelerinden sınır dışı edilmesi, yerinden edilmesi veya hatta toplu katliam yoluyla kurtulma çabası olarak tanımlanmıştır. Etnik veya dini ayrımcılık; politik, stratejik veya ideolojik düşünceler veya bunların bir kombinasyonu olarak, siyasi güçlerin, bir çok hallarda ise hatta devlet veya herhangi devlet kurumlarının iştiraki ile gerçekleştirilir.

Uluslararası hukukta bağımsız bir suç olarak kabul edilmediğinden, bu politikayı gerçekleştirenler bir çok hallarda cezasız kalırlar. Ve burada, yeri gelmişken,

“demokrasinin karanlık tarafı” ve “bölünmüş halklar” anlayışlarına da aydınlık getirmeyin doğru olacağını hesap edirik.

Bunları esas götürerek, meruzede 1990'lı yıllarda Güney Kafkasya'da hayata geçirilmiş etnik temizlikler hakta konuşulacak, meselelere “demokrasinin karanlık tarafı”, aynı zamanda “bölünmüş halklar” teorileri açısından aydınlık getirilmeye cehd edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Postsovyet Güney Kafkasya regionu, Güney Kafkasya'da mevcut konfliktler, Etnik temizlik, “Demokrasinin karanlık tarafı”, “Bölünmüş halklar/uluslar”

**AB'nin Doğu Ortaklığı Kapsamında Kamu Diplomasisi: Güney Kafkasya
Özeline Bir Değerlendirme**

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ŞAHİN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Bir uluslararası aktörün çevresindeki diğer aktörleri onların kamuoyları üzerinden etkileme girişimlerinden oluşan kamu diplomasisi, yüzyılımızda güç kavramı hakkındaki tartışmalarda yumuşak güç yaklaşımıyla birlikte ele alınan gözde bir diplomasi türü olarak karşımıza çıkmaktadır. İnşa edilen dış politikasında yumuşak güç kaynaklarıyla harekete geçirilmeye çalışılan bir yaklaşım sergileyen ve normatif dış politika anlayışı/davranışlarıyla tanımlanıp tanımlanmaması tartışılan en önem önemli aktörlerden biri Avrupa Birliği'dir. Özellikle sınır komşu bölgelerine yönelik dış politikalarında normatif söylem-eylem tutarsızlığı tartışmaları, Komşuluk Politikası'nın on beş yıllık tecrübesi dahilinde eleştirel çalışmalara konu olmaktadır. Birliğin dış dünyaya yönelik bölgesel politikalarında normatif düzeyde en tartışmaya açık olanlarından bu Avrupa Komşuluk Politikası'nın özel bir boyutu olarak Doğu Ortaklığı, 2009 yılında oluşturulmuştur. Doğu Ortaklığı'na dahil edilen altı ülkeden üçü (Azerbaycan, Gürcistan ve Ermenistan) güney Kafkasya alt bölgesini oluşturmaktadır; aralarında uzun süreli, bölgesel niteliğe kavuşmuş, sıcak çatışmaya yatkın sorunları olan, askeri ve siyasi güvenlik açısından Avrupa Birliği'nin sınır bölgesinde önem arz eden ülkelerdir. Bunun yanı sıra bölge, Birliğin hayati konularından biri olan enerji kaynaklarına erişim ve enerji taşımacılığı dolayısıyla enerji güvenliği konusunda da stratejik bir öneme sahiptir. Ancak Birliğin bölgedeki sorunlara yönelik dış politika yaklaşımında beklenenden pasif/sessiz bir tavır sergilediğine yönelik eleştiriler mevcuttur. Kısacası Birliğin bu bölgeye gerek bir bütün olarak gerekse ikili temelde yönelttiği dış politikası, tartışmaya açık konulardan biri olmaya devam etmektedir.

Bu çalışmada, AB'nin güney Kafkasya'daki dış aktör etkinliği, normatiflik tartışmaları çerçevesinde çözümlenecektir. Bu kapsamda geniş perspektiften bir değerlendirme yapmak için, öncelikle Avrupa Birliği'nin bir kimlik ve yapı olarak kendini dış politikasında ifade edişi ve bu doğrultuda elverişli tür olan kamu diplomasisi çerçevesi ve işleyişi kısaca incelenecektir. Normatiflik düzeyinde Komşuluk Politikası ve özelde Doğu Politikası değerlendirilecek, Birliğin normatif söylem-davranış dengesi ele alınacak, özellikle normatif Avrupa imparatorluğu yaklaşımının sunduğu çerçevede bir davranış değerlendirmesi yapılacaktır. Çalışmanın çözümleme örneğini oluşturan güney Kafkasya'ya yönelik kamu diplomasisi uygulamaları ilan edilen politika belgeleri, gerçekleştirilen programlar ve ilerleme raporlarının verileriyle birlikte ele alınacak, tüm bu faaliyetlerin Doğu Politikası'nın ilk on yıllık döneminde güney Kafkasya'daki bölgesel meselelerde bir dönüştürücü etki yaratıp yaratmadığı analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Normatif Avrupa, Güney Kafkasya, Doğu Politikası, kamu diplomasisi

**Jeopolitik ve Güç Muamması: Temel Kavramların Dönüşümü ve
Çağdaş Siyasi Coğrafya**

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Evren EKEN

Süleyman Demirel Üniversitesi

Dünyanın ve dünya siyasetinin yeniden biçimlendiği bir çağda yaşıyoruz. Dahası, dünya ve dünya siyasetinin işleme biçimlerine dair bilgilerimizin de güncellendiği bir dönem bu. Ancak Türkiye’deki Uluslararası İlişkiler disiplini bu değişimin ve güncellenmenin neresinde kalıyor? Bu çalışma, Uluslararası İlişkiler alanındaki tartışmalarda sıklıkla kullanılan “güç” ve “jeopolitik” kavramlarının içeriğine dair bir tartışma üzerinden, hem toplumsal, hem de yönetsel olarak dünya siyasetinin ülkedeki algılanış biçimlerine dair güncel eksiklikleri dile getirme çabasıdır. Bu anlamda Türkiye’deki Uluslararası İlişkiler’in çağdaş dönem Siyâsî Coğrafya çalışmalarına dair eksiklikleri vurgulanarak, mutlak ve değişmez olarak kabul edilen belirli kavramların değişen dünya siyasetinin algılanma ve ele alınma biçimlerini nasıl zayıflattığı açıklanmaya çalışılacaktır.

Gündelik hayatımızda sıklıkla kullanılan “jeopolitik” ve “güç” kavramları, Uluslararası İlişkiler’in Türkiye’deki algılanış ve ele alınış biçimlerini etkileyen vazgeçilmezler arasında olmaya devam ediyor. Özellikle medyadaki tartışma programlarının artmasıyla 1990’lardan beri sıklıkla karşımıza çıkan ve “güç” kavramı ile ilintili şekilde kullanılan “jeopolitik” atıflar Uluslararası İlişkiler’e dair her meselenin dolgu malzemesi olmayı böylelikle sürdürüyor. Bilimsel yayınlarda ise kavram daha çok enerji geçiş hatlarını ve askerî konuları tartışmakta kullanılıyor. Bu popüler kullanımlarsa her zaman doğru ya da yanlış olmamakla beraber, genellikle tanımları meçhul, herkesçe üzerinde fikir birliği sağlanmamış haldeki bu kavramları, mutlak ve değişmez denklemler gibi ele alarak, aslında sınırlı ve müphem bir kavramsal yorumlama ile iki gelişmeye neden oluyor: Bunlardan ilki, realizmin “gerçekçilik” adı altında Uluslararası İlişkiler disiplininin hayâli olmayan tek kuramı olduğu yanılgısı, ikincisi ise, “güç” ve “jeopolitik” kavramlarının özellikle Siyâsî Coğrafya alanındaki muhtevasına dair yeni dönem tartışmalardaki gelişmelerden sıyrılması. Zira jeopolitik kavramının ortaya çıkışını sağlayan Siyâsî Coğrafya disiplininindeki çağdaş çalışmaları soyutlayarak yapılan popüler tartışmalar kısır bir döngünün içinden çıkmakta zorlanıyor.

Bu amaç altında iki ana başlık hâlinde ilerleyecek olan bu çalışmada ilkin, Çağdaş Siyâsî Coğrafya disiplini ve Eleştirel Jeopolitik alanındaki güncel tartışmaların bir özeti üzerinden, klasik güç mantığının içeriğine dair tartışmalar sunulacaktır. Zira analiz birimine dair yapılan eleştiriler, disiplini farklı güç tanımları ve etkileşimleriyle tanıştırmıştır. Bu tanımların görmezden gelinmesininse, disiplinin ülkedeki kuramsal gelişimi açısından ciddi etkileri bulunmaktadır. İkinci olaraksa, “reelpolitik” kavramıyla eşleştirilen “jeopolitik” kavramının Türkiye’deki kullanım

biçimlerindeki eksikliklerine odaklanılarak, klasik güç kavramsallaştırmasının bu yolla nasıl devam ettiği ve dünya siyasetinin nasıl ya mutlak bir realizm ya da muğlak bir liberalizm üzerinden anlaşıldığı tartışılacaktır. Sonuç olarak bu çalışma, hem çağdaş Siyâsî Coğrafya literatürünün ülkedeki göz ardı edilişi, hem de fiziksel coğrafyanın olanak ve kısıtları üzerinden algılandığı için objektif olduğu varsayılan “güç” ve “jeopolitik” kavramlarının, dünyayı algılama biçimlerimizi nasıl etkilediğini analiz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Feminizm, Güç Kavramı, İktidar, Jeopolitik, Reelpolitik

PANEL 19

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

11:30 – 12:45

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Halil BEKTAŞ

Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanımı ve İnsani Müdahale

Arş. Gör. Semra AKSU, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Yapıdan İnşaya Uluslararası İlişkilerde Küreselleşme Kavramı

Arş. Gör. Burak BINARCI, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

İsrail'in Duvar İnşasının Uluslararası Hukuku İhlali Yönünde Alınan Kararlar

Prj. Asist. Damla KADERLİ, Bursa Uludağ Üniversitesi

Uluslararası Hukuk Açısından Türkiye'nin İslam İşbirliği Teşkilatı'na Yönelik Politikaları

Mustafa GÖK, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanımı ve İnsani Müdahale

Arş. Gör. Semra AKSU

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

1945'te San Francisco'da 'insanlığa tarif olunmaz acılar getiren savaş felaketinden gelecek kuşakları koruma' amacıyla kurulan Birleşmiş Milletler Örgütü ile 'uluslararası barış ve güvenliğin muhafazası için müşterek menfaat haricinde kuvvet kullanımını yasaklayan ilkeleri kabul ederek' devletler arasında savaşa başvurmayı düzenleme çabalarından vazgeçildiği ve artık savaşı tamamen yasaklayan düzenlemeler için devletler arasında işbirliğinin kurulması ve geliştirilmesi gerektiği açıkça ortaya konulmuştur. Böylece uluslararası ilişkilerde BM'in kuruluşu ile devletler arasındaki savaş tamamen yasaklanmış ve kuvvet kullanma devletlerin egemenliklerinden kaynaklanan doğal bir hak olmaktan çıkarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin yetkisine bırakılmıştır. Fakat 1990'lardan itibaren savaşların yön değiştirecek, egemen devletler arasında olmaktan ziyade daha çok uluslararası nitelikte olmayan iç çatışmalar şeklinde olduğu ve devletlerin toprak bütünlüğünün dışarıdan gelecek tehditlere karşı korunmasının yanında halkın içerden gelen tehditlere karşı korunmasına yönelik yeni bir güvenlik anlayışının gelişmekte olduğu görülmektedir. Devletin kendi vatandaşlarına karşı gerçekleştirdiği kitlesel ölümleri ve insan hakkı ihlallerini durdurmak için insani müdahale kapsamında devletlerin birlikte veya tek başlarına askeri müdahalede bulunarak söz konusu devlete karşı kuvvet kullanmaları yeni güvenlik anlayışının insan odaklı olduğuna işaret etmekteyse de müdahale doktrinini normatif yapısı itibariyle uluslararası hukuk tartışmalarının merkezine taşımıştır. Bu normatiflik/hukukilik tartışmalarında müdahale kavramının bir hak ya da sorumluluk olduğu sorgulanırken, uluslararası toplumun kitlesel ölüm ve ihaller karşısında harekete geçme yükümlülüğü olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca iç çatışmaların yaşandığı devletlerde insan haklarının korunması ve geliştirilmesi bağlamında daha etkili politikaların oluşturulması için BM kendi kurumları aracılığıyla örgüt bünyesinde üye devletleri birlik olmaya davet ederek müdahale kavramını normatif yapıya kavuşturabilmek için çalışmalarda bulunmaktadır. Güvenlik Konseyi daimi üyelerinin barış ve güvenliğin korunması ve muhafazası için müdahale doktrini çerçevesinde kuvvet kullanılması hususunda bir uzlaşa sağlayamamaları, aralarında süregelen rekabet ve çatışma olgusundan kaynaklanmaktadır. Zira devletler kendi ulusal çıkarlarını uluslararası toplumun çıkarlarından üstün görmekte ve parçası olmayı kabul ettikleri işbirliğinin ulusal çıkarlarına hizmet ettiği ölçüde sürdürülebileceğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle de devletlerin siyasi eğilimleri, dış politika gelenekleri BM'nin karar alma sürecinde ve alınan kararların uygulanmasında ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler, Güvenlik Konseyi, Kuvvet Kullanma, İnsani Müdahale, İnsan Hakları

Yapıdan İnşaya Uluslararası İlişkilerde Küreselleşme Kavramı

Arş. Gör. Burak BINARCI

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler Disiplini, tarihi boyunca belirli kavramların etkisi altında gelişimini sürdürmüştür. Temel önermesi savaşa son vermek olan disiplin her bir yeni dönemi (Birinci / İkinci Dünya Savaşı sonrası, Soğuk Savaş sonrası, 11 Eylül sonrası, Arap Baharı sonrası vb...) ya da yeni düzeni “Küreselleşme” kavramı ile birlikte açıklamaya çalışmıştır. İlk olarak dünya savaşları sonrası kurulan ulus üstü yapılar ve davranış mekanizmalarında kendini gösteren Küreselleşme kavramı, Soğuk Savaş sonrasında “The End of History” yaklaşımı ile yeni düzenin küreyi tamamen kontrol edeceği yaklaşımı ile farklı bir boyutta kendini göstermiştir. 11 Eylül sonrasında, teröre küre genelinde ortak ilkeleri üzerinden tepki verme çabaları ve tüm bu bahsedilen süreçlerin sonunda kimliklerin ötesinde ortak normların yaratıldığı her bir dönem ve her bir değerlendirme “Küreselleşme”yi o günkü boyutları ile önemli bir Uluslararası Politika Gerçekliği olarak kabul etmiştir.

Uluslararası İlişkileri değerlendiren her analizde sık sık kullanılan bir kavram haline gelen Küreselleşme, özellikle Uluslararası İlişkiler Disiplini içerisinde yer alan teoriler ya da ekoller tarafından kendi varsayımları üzerinden formüle edilerek kendi bakış açıları doğrultusunda anlamlandırmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla Uluslararası İlişkiler Literatüründe, Küreselleşme denildiğinde birçok tanımlama ve açıklama ile karşılaşılmaktadır.

Söz konusu bakış açılarından Rasyonel ve Yapısal Yaklaşımların disiplinde fazlasıyla tercih edildiği görülmektedir. Bu yaklaşımda, küreselleşme diğer uluslararası ilişkiler birimleri üzerinde belirleyici etkiye sahip yapısal bir pozisyona konumlandırılmıştır. Özellikle, neo-Realist teorisyen Kenneth Waltz yapıyı adeta bir merkez güç olarak başköşeye koymuştur. Bir diğer ifade ile Rasyonel bir Teori olan neo-Realizmde, Küreselleşme uluslararası siyasetin belirleyici bir yapısı olarak adlandırılmaktadır.

Reflektif bir Teori olarak Sosyal İnşacı (Konstruktivist) Uluslararası İlişkiler Teorisi, uluslararası gerçekliklerin ya da birimlerin sosyal inşa sürecini içeren bir etkileşimden sonra ortaya çıktığını öne sürmektedir. Küreselleşme kavramı üzerinde, sadece yapısal ya da aktör merkezli bir yaklaşım önermemektedir. Sosyal İnşacı Uluslararası İlişkiler Teorisinin önde gelen isimlerinden Alexandr Wendt’in aktör-yapı formülasyonu bu süreci daha net ortaya koymaktadır. Uluslararası politikada hem yapı hem de aktör ortak bir inşa sürecinin (etkileşimin) sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Küreselleşme, uluslararası politikanın tek başına “verili” bir yapısı ya da belirleyici gerçekliği değil, aynı zamanda diğer gerçekliklerle etkileşime açık ve yine onlar tarafından dönüştürülebilene bir kavramdır.

Bu çalışmada, Uluslararası İlişkiler Disiplinine farklı boyutları ile adeta damgasını vurmuş Küreselleşme kavramı, hakim Rasyonel Teorilerden neo-Realizm ve ona meydan okuyan Reflektif İnşacı Teori üzerinden karşılaştırmalı olarak analiz edilecektir. Sosyal İnşacı Teorinin ortaya çıkış noktasın neo-Realizm ve eleştirisi olduğu göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu karşılaştırmalı analiz ile bütüncül bir değerlendirme yapılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Uluslararası İlişkiler Teorileri, neo-Realist Teori, Sosyal İnşacı (Konstruktivist) Teori, Yapı-Eden Etkileşimi

İsrail'in Duvar İnşasının Uluslararası Hukuku İhlali Yönünde Alınan Kararlar

Prj. Asist. Damla KADERLİ

Bursa Uludağ Üniversitesi

İsrail Filistinlilerin eylemlerinden korunma ihtiyacı gerekçesiyle, 11 Eylül 2001 saldırılarının ardından yaşanan siyasal ve hukuksal belirsizlik ortamından da yararlanarak Haziran 2002'den itibaren "Güvenlik Duvarı" inşasına başlamıştır. %85'lik kısmı Filistin topraklarından geçen duvarın yapımı 2005 yılında Kudüs'e doğru uzatılmıştır. İsrail duvar sayesinde Doğu Kudüs'ü çevrelemeyi ve Batı Şeria'dan ayırmayı planlamıştır. Yeşil Hat ile duvar arasında kalan Filistinli aileler mülteci durumuna düşmüş, mülkiyet haklarına el konulmuş, çalışma, eğitim, sağlık, seyahat hakları sınırlanmış ve uygun standartlarda yaşama hakları ihlal edilmiştir. Hakları gasp edilen Filistinli köylülerin İsrail Yüksek Mahkemesi'ne başvurularının neticesinde mahkemeden çıkan duvarın bir kısmının yönünün değiştirilmesi kararı Filistinlileri hukuki adımlar atma konusunda cesaretlendirmiştir. Duvar inşasının başlamasından itibaren Birleşmiş Milletler (BM) ve Uluslararası Adalet Divanı (UAD) konuya pek çok kez müdahil olmuştur. BM Güvenlik Konseyi'nin Ekim 2003 tarihli toplantısında duvarın illegal ve uluslararası hukuka aykırı olduğu kararı alınmış, fakat ABD'nin vetosu nedeniyle karar onaylanamamıştır. Sorunun Güvenlik Konseyi'nde gerekli şekilde ele alınamaması nedeniyle, her üyenin eşit şekilde temsil edildiği Genel Kurul'a taşınmıştır. Genel Kurul'un kararı İsrail'in işgal ettiği Filistin topraklarındaki duvar inşasının durdurulması ve inşa edilen kısımların yıkılması yönünde olmuştur. Ardından BM Genel Kurulu konunun danışma görüşü isteme çerçevesinde UAD'na götürülmesine karar vermiştir. Aralık 2003'te ulaştırılan başvuruyla başlayan dava süreci Temmuz 2004'te tamamlanmıştır. Divan'ın kararı duvar inşasının uluslararası hukuka aykırı olduğu, güvenlik gerekçesiyle meşruiyet sağlanamayacağı, Filistinlilerin self-determinasyon hakkının ihlal edildiği yönünde olmuş, duvarı bir oldu-bitti rejimi (fait accompli) yaratma ve "de facto ilhak" olarak nitelendirmiştir. Duvarın inşasının durdurulması, inşası biten kısmın yıkılması, İsrail'in zarar verdiği yerleri eski haline getirmesi, bu mümkün değil ise tazminat ödemesi, uluslararası insani hukuk ve insan hakları hukuku alanındaki sorumluluklarına riayet etmesi istenmiştir. Üçüncü tarafların hiçbir şekilde duvar inşası konusunda İsrail'e yardımcı veya destek olmaması, İsrail'in insani hukuk kurallarına uyması konusunda teşvik edilmesi, sorunun çözümü için BM'nin daha fazla çaba sarf etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ancak İsrail tüm bu kararları ve taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri ihlal ederek sorunun büyümesine neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Duvar, Güvenlik, De Facto, BM, UAD

**Uluslararası Hukuk Açısından Türkiye'nin İslam İşbirliği Teşkilatı'na
Yönelik Politikaları**

Mustafa GÖK

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

İslam tarihi boyunca Hz. Muhammed ve dört halifeden sonra parçalanmış olan Müslümanlar bir araya gelerek birlik kurması çok ender görülmüş olan bir olaydır. Müslümanlar Selahaddin Eyyubi'nin Kudüs'ü fethi, Moğol ve Haçlı istilaları sırasında bir araya gelmeye çalışmışlarsa da tam bir birliktelik kurumamışlardır. Son olarak Müslümanların hilafet sancağını taşıyan Osmanlı Devleti'nin yıkılması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin 3 Mart 1924 tarihinde hilafeti kaldırması ile birlikte Müslümanları sembolik olarak bir arada tutan "Halifelik" kurumu fesh edildi. Bunun üzerine 1969 yılına kadar İslam Ülkelerini temsil eden hiçbir kurum veya yapı bulunmamıştır. Ama 1969 yılında fanatik bir Yahudi'nin Müslümanların ilk kibleşi ve en önemli üç mescidinden biri olan Mescid-i Aksa'yı yakması üzerine Fas'ın başkenti Rabat'ta bir araya gelen İslam ülkeleri İslam birliğini temsil edecek olan bir uluslararası örgütün kurulmasına karar verdiler.

Türkiye'nin de aralarında bulunduğu Müslüman ülkeler 1969 yılında düzenledikleri İslam Konferansı'nda aldıkları karar ile ilk ismi İslam Konferansı Örgütü (İKÖ) ve güncel ismi ile İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)'ni kurdular. Bu makalede Türkiye'nin İİT ile olan ilişkilerini uluslararası hukuk bağlamında Türkiye'nin perspektifinden analizini yapılarak değerlendirmeyi hedeflemektedir. Türkiye'nin İİT'ye yaklaşımı 1969-1975, 1975-2002 ve son olarak 2002 sonrası AKP dönemi olmak üzere üç farklı aşamadan söz edilebilir

İlk aşama olarak konu edineceğimiz 1969 ve 1975 yılları arasında geçen sürede Türkiye'nin İİT'ye yaklaşımı laiklik tartışmaları nedeniyle ideolojik boyutta olmuştur. Bu dönemde Türkiye temkinli bir şekilde yaklaşım sergilemiş ve de facto bir üyelik profili çizmiştir. Fas'ın başkenti Rabat'a düzenlenen İslam Zirvesi'ne Türkiye ideolojik boyutlu olan laiklik tartışmaları nedeniyle daha düşük bir profil ile katılım sağlamıştır.

1975 ve 2002 yılları arası ikinci aşama olarak ele alacağımız period Türkiye'nin ideolojik bakıştan sıyrılarak daha çok dış politikasında gerçekleşen nedenlerden dolayı İdeolojiden çok dış politika yaklaşımını bir tutum sergilemiştir. Bu dönemde Türkiye'nin İİT'de daha çok aktif bir politika izlemesinin temel iki nedeni bulunmaktadır. İlk olarak 1973 yılında yaşanan petrol krizini ve 1974 yılında gerçekleşen Kıbrıs Müdahalesi'nde Türkiye'nin batılı devletler tarafından yalnızlaştırılması ve ABD'nin silah ambargosu Türkiye'nin İİT'de daha aktif bir rol oynamasına neden olmuştur.

Son aşama olarak 2002 sonrası iktidara gelen AK Parti dönemi ile başlayıp günümüze kadar gelen süreci ifade etmektedir. 2004 yılında Ekmeleddin İhsanoğlu'nun yeni hükümet tarafından desteklenerek İİT Genel Sekreteri seçilmesi ile birlikte Türkiye artık örgütte doğrudan daha aktif bir aktör haline geldi. AK Parti hükümetinin Türkiye dış politikasındaki temel hedeflerinden biri bölgede ve uluslararası düzende “ Düzen kurucu bir aktör” haline gelerek problemlerin çözümünde öncü bir aktör olarak doğrudan müdahil olabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, İTT, Kudüs. İslam, Müslümanlar

PANEL 20

11:30 – 12:45

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Kader ÖZLEM

İran'ın Tehdit ve Risk Halkaları Ekseninde Güvenlik Yaklaşımları: Teorik Bir Değerlendirme

Cansu ÇELENK JAHANGİRİ, İstanbul Üniversitesi

İran'da Uzmanlar Konseyi'nin Devlet Yapısındaki Yeri ve Demokrasiye Olan Etkileri

Prj. Asist. Durdu Mehmet ÖZDEMİR, Bursa Uludağ Üniversitesi

İran Jeopolitiğinin Önemi ve İran'ın Dış Politikasına Etkisi

Tuba ÇAKMAK, Bursa Uludağ Üniversitesi

Devrim Sonrası İran'ın Körfez Bölgesine Yönelik Dış Politikası

Esmatullah SUROSH, İRAM

**İran'ın Tehdit ve Risk Halkaları Ekseninde Güvenlik Yaklaşımları:
Teorik Bir Değerlendirme**

Cansu ÇELENK JAHANGİRİ

İstanbul Üniversitesi

Soğuk Savaş Dönemi'nden sonra değişen güvenlik anlayışı, küresel ölçekte beklenti ve talepleri artan devletleri çevreleyen *iç güvenliği*, *yakın çevresi/periferi* ve *periferi ötesi* olmak üzere Beril Dedeoğlu'nun ifadesi ile tehdit ve risk alanları yaratmış ve devletler güvenlik faaliyetlerini bu alanlar ekseninde şekillendirmeye başlamışlardır. Bölgesinde etkili ve köklü bir devlet geleneğine sahip olan İran, bu alanlar ekseninde, risk ve sorunlar karşısında iç politikada dengeyi sağlamak, dış politikada davranışlarına meşruluk kazandırmak için güvenlikleştirme pratikleriyle hareket ederken, gerçek bir varoluşsal tehdit karşısında saldırgan ya da savunma odaklı olarak değerlendirilebilecek yaklaşımlarla hareket etmektedir. Nitekim, bu çalışmanın temel amacı, herhangi bir ülkenin güvenlik faaliyetlerinin tek boyuttan ziyade, çok boyutlu düzlem çerçevesinde analiz edilmesi gerekliliğini, İran'ın farklı eylemler üzerindeki yaklaşımlarını ele alarak ortaya koymaktır. Dolayısıyla, İran'ın güvenlik faaliyetlerinin, neo-realist yaklaşımlar "*savunmacı-saldırgan realizm*" ve Kopenhag Okulu'nun geliştirdiği "*güvenlikleştirme teorisi*" çerçevesinde çok boyutlu bir şekilde nasıl analiz edilmesi gerektiği sorgulanmaktadır. Bu kapsamda, teoriler kavramsal açıdan tartışılacağı gibi İran'ın iç güvenlikten periferi ötesine kadarki güvenlik boyutu analiz edilecektir.

İran'ın, kırılgan yapılı *iç güvenlik alanında*, tehdiye dönüşebilecek risk ve sorunlar karşısında, söylemsel olarak suni tehditler inşa ederek ya da var olan tehditleri abartarak iç karışıkları önleme çabası, güvenlikleştirme pratikleriyle açıklanabilirken; *periferinde* yaşanan Karabağ Sorununda ve Türkiye ile yaşadığı gerginliklerde Ermenistan'ı desteklemesi, "*güç dengesi*" bağlamında savunma stratejisi olarak görülebilir. Diğer taraftan, *periferinde* yer alan Azerbaycan, Irak, Kuveyt, Afganistan, Türkiye, Kırgızistan ve Özbekistan'daki ABD üsleriyle güvenlik ablukasında kalması ve dolayısıyla *periferi ötesinde* bulunan Çin ve Rusya'nın içinde yer aldığı Şangay İşbirliği Örgütü'ne tam üyelik sıfatıyla girme çabası, savunmacı realistlerin "*işbirliği*" argümanı dikkate alındığında, dengeleyici bir stratejisidir. Fakat, güvenlik ablukasını yürütmeye çalıştığı nükleer çalışmalar, saldırgan bir tutum olarak değerlendirilebilir. Çünkü, saldırgan realistlere göre; devletler, eğer ortada bir risk varsa, herhangi bir tehdit söz konusu olmasa bile güçlerini artırma yolunu tercih etmelidirler. Ancak, ABD'nin, nükleer programın sınırlandırılması anlaşmasını fes etmesi, körfez limanlarına takviye savaş gemilerini ve Katar'a bombardıman uçaklarını konuşlandırması, bir risk ya da sorundan ziyade varoluşsal bir tehdit yaratmıştır. Dolayısıyla, İran'ın söylemlerinde saldırgan bir tutum gözlemlense de savunma stratejileri çerçevesinde, ABD, *periferinde* yer alan İsrail ve Arap Ülkelerine karşı caydırıcılık unsurlarına başvurduğu ifade edilebilir.

Fakat, İran, Suriye’de yürüttüğü faaliyetlere, mezhep temelli olmasına rağmen, terörizmle mücadele ve varoluşsal tehdit söylemleri ile meşruiyet kazandırmaya çalışmıştır. Nitekim, olayları ABD ve İsrail’in alevlendirdiği söylemi güvenlikleştirme teorisi çerçevesinde değerlendirilebilir.

Sonuç olarak; İran, çıkarlarını gözeterek, risk ve sorunların, varoluşsal tehdit unsurlarına dönüşmesini engelleyebilmek için güvenlikleştirme pratiklerini kullanırken, var olan tehditler karşısında daha çok savunma stratejisi ekseninde politikalarını geliştirme eğilimdedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Strateji, Savunmacı Realizm, Saldırgan Realizm, Güvenlikleştirme

**İran'da Uzmanlar Konseyi'nin Devlet Yapısındaki Yeri ve
Demokrasiye Olan Etkileri**

Prj. Asist. Durdu Mehmet ÖZDEMİR

Bursa Uludağ Üniversitesi

İran sahip olduğu zengin doğal kaynakları, jeostratejik konumu, güçlü devlet geleneği, kendine özgü siyasi yapısı ve yürütmüş olduğu nükleer program sebebiyle Ortadoğu bölgesindeki en önemli aktörlerden biri olarak kabul edilmektedir. Özellikle 1979 İran İslam Devriminden sonra devrim ihraç söylemi ile tüm dikkatleri üstüne toplayan İran'ın bölgesel ve küresel anlamda yürütmüş olduğu politikaların anlaşılması özellikle de Türkiye gibi komşu ülkeleri için oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Ancak bu noktada İran dış politikasının daha iyi anlaşılabilmesi için İran'ın kendine özgü devlet yapısının iyi anlaşılması gerekmektedir. Bilindiği gibi 1979'da gerçekleşen devrim ile İran'da Monarşi yönetimi yıkılmış ve devrim lideri Ayetullah Humeyni tarafından "İran İslam Cumhuriyeti" kurulduğu ilan edilmiştir. Ancak her ne kadar devletin resmi adında en basit tanımıyla "halkın egemenliği kendi elinde tutması" anlamına gelen Cumhuriyet kelimesi kullanılsa da uygulama da İran'ın gerçek bir cumhuriyet yönetimine sahip olmadığı, İran'da demokrasinin oldukça zayıf olduğu ve hatta hiç olmadığı yönünde kabul gören büyük bir algı vardır. Bu anlamda bu çalışmada, tarafımızca bu algının oluşmasındaki haklı gerekçelerden biri olarak görülen ve İran siyasi yapısı içindeki en önemli aktörlerden birisi olan Uzmanlar Konseyi'nin, İran siyasi hayatına ve demokrasisine etkisi analiz edilmeye çalışılmıştır. Yapılan analizin sonucunda ise Uzmanlar Konseyi'nin İran iç/dış politikasında ve karar verme sürecinde İran'daki en önemli aktörlerden birisi olduğu ve ayrıca İran demokrasisine de büyük zararlar verdiği sonucuna ulaşılmış ayrıca demokrasiye hangi açıdan zarar verdiği ayrıntıları ile açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İran, Uzmanlar Konseyi, Demokrasi, İran Siyasi Yapısı, Dış Politika

İran Jeopolitiğinin Önemi ve İran'ın Dış Politikasına Etkisi

Tuba ÇAKMAK

Bursa Uludağ Üniversitesi

Coğrafi açıdan daha iyi konumlanmış olan ülkelerden biri olan İran, her zaman büyük sömürgeci güçlerin hedefi olmuştur. Güneyinde Basra Körfezi ve Umman Körfezi, kuzeyde ise Hazar Denizi ile çevrili olan İran'ın bu konumu ülkenin eşsiz bir ticari pazar haline gelmesini sağlamıştır. Ortadoğu'nun en stratejik noktalarından biri olarak kabul edilen Basra Körfezinin petrol ve enerji kaynaklarının önemli transit yollarından biri olması da İran'ın jeopolitik önemini artırmaktadır. Tüm bunlar İran'ın ve Ortadoğu'nun avantajını artırıcı unsurlar olarak görülebilecekse de hem tarih boyunca bölgede yaşanan çıkar mücadeleleri hem de son dönemde Ortadoğu da yaşanan gelişmeler bu bölgenin coğrafi konumunun bölgenin güvenliği açısından dezavantaj da olabildiği görülmektedir. İran dış politikasını belirleyen coğrafi jeopolitiğin yanı sıra Şii inancı üzerinden yürütülen bir jeopolitikte söz konusudur. Bir yandan bulunduğu coğrafi konum bir yandan da dini unsurlar üzerinden yürütülen iç politikanın dış politikaya yansımaları İran'ın dış politikasında belirleyici olan jeopolitik unsurlardır. Bu çalışmada da İran jeopolitiğinin köklü bir tarihe sahip olan İran'a sağladığı avantaj ve dezavantajları, Ortadoğu siyasetini belirleyen en önemli aktörlerden biri olmasındaki rolü jeopolitik açıdan incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: İran, Jeopolitik, Ortadoğu, Şii jeopolitiği, Dış Politika

Devrim Sonrası İran'ın Körfez Bölgesine Yönelik Dış Politikası

Esmatullah SUROSH

İRAN

İran'ın Orta Doğu gibi son derece hassas bir bölgede yer alması zengin bir kültüre, uzun bir devlet geleneğine ve oldukça zengin doğal kaynaklara sahip olması bu ülkeyi önemli bölgesel aktörlerden biri haline getirmiştir. İran'ın yakın tarihine bakıldığında günümüzde Batı'yla yaşadığı anlaşmazlıkların aksine Pehlevi döneminde Batı'yla oldukça iyi ilişkileri olan bir ülke konumundaydı. Ancak İran'ın İslam Devrimi'yle birlikte köklü bir yapısal değişikliğe gitmesi Batı'yla ters düşmesine neden olmuştur.

Devrim sonrası İran yapısal olarak uluslararası sisteme hakim düzene ters düşmektedir. Dolayısıyla dönemin iki kutuplu sisteminden farklı kendine has bir alternatif ortaya koymuştur (*Ne Şarki Ne Garbi Cumhuriyet-i İslami*). İran İslam Cumhuriyeti'nin bu tür söylemleri bir yandan komşu ülkeleri diğer yandan uluslararası sisteme hâkim güçleri tedirgin etmiştir. Bu nedenle İran, başta ABD ve İsrail olmak üzere tehdit algılayan ülkeler tarafından baskıya tabi tutulmuştur. İran'ın gizli nükleer programının 2002'de açığa çıkmasıyla birlikte bu baskılar daha da artmıştır. İran nükleer programının ifşa edilmesi sadece İsrail'i değil aynı zamanda diğer Körfez Arap ülkelerini de tedirgin etmiştir. Bu nedenle Başta Suudi Arabistan olmak üzere Körfez ülkeleri İran nükleer programının önlenmesini amaçlamıştır. Suudi Arabistan ve BAE gibi Körfez ülkeleri hemen yanı başında nükleer faaliyetlerini sürdüren İran'a karşı caydırıcı güç oluşturabilmek adına her yıl yüklü miktarda sofistike silahlar satın almaktadır. Öyle ki bu iki Körfez ülkesi dünyanın en çok silah satın alan ülkeler arasında yer almaktadır. Diğer yandan Suudi Arabistan ve BAE geçmişten beri bazı sınır sorunları da bulunmaktadır. Bütün bunların yanı sıra söz konusu ülkeler arasında zaman zaman işbirliği de söz konusu olmuştur.

Bu çalışmada İran'ın bu iki birbirinden farklı dönemdeki dış politika ilkeleri incelendikten sonra ikinci bölümde İran'ın Körfez bölgesi ülkeleriyle olan ilişkileri ele alınmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümde ise İran'ın bölgesine yönelik dış politikası genel bir perspektiften incelenmiştir. Çalışmanın niteliği açısından söz ülkelerden gelen göçmenlerin yanı sıra Irak ve İran'da saha çalışması yapılmıştır. Kaynakların özgün olması açısından genellikle Farsça ve İngilizce kaynaklar kullanılmıştır. Ancak istatistik veriler çoğunluk olarak Türkiye Dışişleri Bakanlığı websitesi veya Türkiye Ticaret Bakanlığı websitesi gibi güvenilir kaynaklardan alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: İran, Pehlevi Dönemi, İran'ın Dış Politikası, Dış politika ilkeleri, İslam Devrimi, Körfez Ülkeleri

PANEL 21

14:00 – 15:15

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Veysel AYHAN

Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı Verilmesi: Sorunlar ve Tespitler

Prof. Dr. Veysel AYHAN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Mültecilere Yönelik İnsani Yaklaşımlardaki Temel İlkeler ve Sektörel Müdahaleler

Erdem AYÇİÇEK, MSYD Başkanı

Uluslararası Göç Bağlamında Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Güvenli Bölge (Suriye) Oluşturma Sürecine Türk ve Amerikan Basınının Bakışı: Sabah ve New York Times Gazeteleri Örneği

Dr. Esra TÜYLÜOĞLU, MSYD Yönetim Kurulu Üyesi

Türkiye'nin Göç ve Uyum Politikasının İnşacı Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi: Suriyeli Mülteciler Örneği

Ömer Çağrı TECER, MSYD Kıdemli Gözlem ve Değerlendirme Sorumlusu

Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı Verilmesi: Sorunlar ve Tespitler

Prof. Dr. Veysel AYHAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığının kazanılması genel olarak doğumla (Nesep) veya sonradan kazanma üzere iki şekilde gerçekleşmektedir. Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Türk Vatandaşlığını kazanması, Türk vatandaşlığının istisnai olarak ve/ya soy bağı ile kazanılması yöntemleriyle gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla Suriyeli sığınmacıların Türk vatandaşlığına geçişlerinde, daha çok istisnai vatandaşlık çerçevesine başvurulduğu tespit edilmiştir. İstisnai vatandaşlık kazanılması durumu, diğer tüm şartlara bakılmaksızın İçişleri Bakanlığı'nın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile verilmektedir.

İşbu çalışmada, yapılan saha görüşmeleri çerçevesinde vatandaşlık verilmesinde hangi kriterlerin rol oynadığı ve vatandaşlığa geçiş sürecinde saptanan eksiklikler ve yapılması önerilen başlıklar tartışılacaktır. Bu doğrultuda halihazırda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı kazanmış 650 aile, ve vatandaşlık başvurusu süren ve vatandaşlık başvurusu reddedilen 50 aile ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Nitekim yapılan görüşmelerde katılımcıların yüzde 95'si, herhangi bir oryantasyon eğitimi almadıkları belirtmiştir. Oysa ki, vatandaşlık hakkının kazanılması konusundaki Avrupa'daki muadil örnekler incelendiğinde, Almanya ve benzeri ülkelerde vatandaşlık kazanılmasını takiben 660 saatlik bir oryantasyon eğitimi öngörüldüğü tespit edilmiştir. Özellikle vatandaşlık hakkını kazanmışlar ve vatandaşlık başvurusunda bulunanlara yönelik temel hak ve sorumluluklar konusunda neler yapılması gerektiği farklı ülke örnekleri ile çalışmada irdelenmiştir.

Mültecilere Yönelik İnsani Yaklaşımlardaki Temel İlkeler ve Sektörel Müdahaleler

Erdem AYÇİÇEK

MSYD Başkanı

2011 yılının Nisan ayında başlayan Suriye insanî krizi ve onun bir neticesi olarak mülteci meselesi son dönemde Türkiye ve dünya kamuoyunun önemli gündem maddelerinden birisini oluşturmaktadır. Dünyanın bu talihsiz coğrafyasında hemen yanı başımızda meydana gelen bu iç savaş daha önce görülmemiş şekilde Türkiye'yi etkilemiştir. Uluslararası kamuoyunun uzun süre bu insanî krize duyarsız kalması, ulusal kamuoyundaki negatif temsiller toplumsal bilgi üretimine katkı sağlayan üniversitelerin bu konudaki çalışmaları ve üretimlerinin önemini artırmıştır. Bu bağlamda insanî ilkelere ve sektörel müdahalelere dair derin teferruatlı bilgi üretiminin ve aktarımının başta Türkiye'deki üniversiteler tarafından olduğu kadar, bu alanda uygulayıcı olarak çalışan sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumlar ile birlikte yapılması önem taşımaktadır. İnsanî yardım faaliyetlerinde gözetilmesi gereken kurucu ilkeler ve insanî yardımın profesyonel niteliği, kapasite güçlendirme çalışmaları ile birlikte desteklenmelidir.

**Uluslararası Göç Bağlamında Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nin
Güvenli Bölge (Suriye) Oluşturma Sürecine Türk ve Amerikan Basınının
Bakışı: Sabah ve New York Times Gazeteleri Örneği**

Dr. Esra TÜYLÜOĞLU

MSYD Yönetim Kurulu Üyesi

Günümüzde uluslararası göçün bir çok boyutu bulunmaktadır. Farklı kültürlerden ve farklı coğrafyalarda gelen bir çok insan farklı nedenlerden dolayı gönüllü ve/veya zorunlu göç olgusu ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu kapsamda 2011 yılında Suriye iç savaşının başlamasının ardından 4 milyona yakın Suriyeli ülke içi karışıklık ve çatışmalar nedeniyle Türkiye'ye sığındı. Suriye'den Türkiye'ye yaşanan zorunlu göç, Türkiye'nin iç politik ve sosyolojik dinamikleri bağlamında kültürel uyum sorunlarını da beraberinde getirmiştir. İnsanı destek ve sosyal uyum programlarının birçok alanda uygulanmasına rağmen göçmenlerin geri gönderilmesine dönük kamuoyunda oluşan baskının her geçen gün hükümet üzerinde ciddi sorunlara yol açtığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, Suriyelilerin geri gönderilmesiyle tekrar gündeme gelen Güvenli Bölge Oluşturulması tartışmaları dikkat çekmektedir. 2019 yılı Ocak ayında Türkiye ile ABD arasında Suriye'nin Kuzeyinde Güvenli Bölge Oluşturulmasına Yönelik görüşmelerde önemli adımların atıldığı basınla paylaşılmıştır. Güvenli Bölge Oluşturma Süreci kapsamında Türkiye'nin Güvenli Bölgeye insani alan, ABD'nin de askeri alan perspektifiyle baktığı anlaşılmaktadır. Bu çalışma, 1 Ocak 2019-1 Ekim 2019 tarihleri arasında Türk ve ABD basınından belirlenen gazetelerin websitelerinin arşiv bölümleri taranarak, 'Güvenli Bölgeyi' kapsayan haberler üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı, sözü edilen gazetelerdeki 'Güvenli Bölge' anahtar kelimesiyle taranan haberlerin ülkelerin medya kuruluşlarının Güvenli Bölgeye askeri mi insani mi baktıklarına dair bir çıkarımda bulunmaktadır.

**Türkiye'nin Göç ve Uyum Politikasının İnşacı Yaklaşım Bağlamında
Değerlendirilmesi: Suriyeli Mülteciler Örneği**

Ömer Çağrı TECER

MSYD Kıdemli Gözlem ve Değerlendirme Sorumlusu

Bu çalışmada, göç kavramı ve göçmen ilişkisi, 2011 yılı itibariyle Türkiye'nin karşı karşıya gelmiş olduğu mülteci krizi ve ilerleyen süreçte ise uyum sorunu tartışma konusu haline getirilecektir. Bu yapılırken disiplinler arası bir tutum benimsenerek, göçün Türkiye'nin yasal ve kurumsal yapısına yönelik doğurduğu sonuçlar inşacı yaklaşım bağlamında ele alınacaktır. Bunu gerçekleştirirken, 2011 yılına kadar uluslararası göç yolları çerçevesinde transit ülke konumundan, hedef ülke konuma hızlı bir geçiş yapan Türkiye'nin içinde bulunduğu mevcut mülteci krizinden kaynaklı benimsemiş olduğu sosyal uyum ve özelde yabancılara yönelik kurumsal politikalar incelenecektir. Bu yol ile, disiplinler arası bir tutum olarak, inşacı yaklaşımın benimsemiş olduğu sosyal yapılar ve onun oluşturmuş olduğu sistemlerin, göç/göçmen kuramları üzerinden sınanması ve mevcut mülteci krizinin ve özellikle sonrasındaki uyum sürecinin daha açık bir şekilde analiz edilme imkânı kazanacağı iddia edilmektedir. Buna ek olarak, hedef ülke olarak Türkiye'nin dışarıdan göç alma sürecine ek olarak, dışardan göç edenlerin ülke içindeki iç göç akımları ise yine her iki kuram üzerinden açıklanmaya çalışılacaktır. Türkiye'nin göç üzerinden kurumsallaşma ve politik tutumlarının uygulama aşamasındaki etkileri analiz edilirken, yine inşacı yaklaşımın benimsemiş olduğu sosyal yapılar ve bunları oluşturan kimlik-kültür olgularının iki yönlü etkileşimi göz önünde bulundurulacaktır.

PANEL 22

14:00 – 15:15

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Burç AKA

Brexit ve Türkiye'nin Avrupa Birliği Hedefi

Doç. Dr. Burç AKA, Namık Kemal Üniversitesi

Akdeniz'de Düzensiz Göç ile Mücadele Kapsamında Avrupa Birliği'nin Sınır Güvenliği Politikaları

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Gülce UYGUN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Avrupa Birliği'nin Siber Güvenlik Stratejisinde Rol Oynayan Kurumsal Yapılanmaların Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak DARICILI, Bursa Teknik Üniversitesi

Tuğba YOKUŞ

Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Avrupa'da Yükselen Milliyetçilik ve İslamofobi

Dr. Öğr. Üyesi Fatma SARIASLAN, Bursa Teknik Üniversitesi

Lome'dan Cotonou'ya Avrupa Birliği'nin Afrika'ya Yönelik Koşulluluk Politikası

Dr. Arş. Gör. Gönül TEZCAN, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Yaşar ALDIRMAZ, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Brexit ve Türkiye'nin Avrupa Birliği Hedefi

Doç. Dr. Burç AKA

Namık Kemal Üniversitesi

Bu bildirinin amacı, Brexit'i nedensellik ilişkisi çerçevesinde ortaya koymak ve Brexit'e yol açan gerekçeler ışığında Türkiye'nin AB hedefini tartışmaktır. Uluslararası İlişkiler yazınında Brexit'i –doğal olarak- siyasi parametrelerle açıklama eğilimi gözlenmiştir. Bu eğilim Brexit'in ana nedenini, Birleşik Krallık'ta güçlenen milliyetçilik, yabancı düşmanlığı ve göçmen karşıtlığı üzerine bina edilen popülist siyasal söylemler olarak görmektedir. Bu eğilim aynı zamanda Brexit'in Birleşik Krallık için ikame edilemeyecek kayıplara yol açacağını iddia etmektedir. Örneğin ekonomik ve parasal birlik düzeyindeki bütünleşmeden ayrılan Birleşik Krallık'ın ağır ekonomik ve ticari kayıplara katlanmak zorunda kalacağı, AB'nin dış ve güvenlik politikalarının dışında kalarak ulusal güvenliğini kırılganlaştıracığı öngörülmektedir.

O halde, şu basit soru ve ona verilecek tatminkar bir cevap arayışı zihinleri meşgul ediyor: Dış politikada rasyonel düşünme ve stratejik hareket etme kabiliyeti yüksek bir devlet olan Birleşik Krallık neden Brexit nedeniyle telafisi zor olan olumsuzluklarla yüzleşmeyi göze alıyor? Bu bildirinin önemi, bu basit soruya cevap verme çabasından kaynaklanmaktadır.

Bildiri Brex'in siyasi gerekçelerden ziyade Birleşik Krallık'ın ekonomik ve ticari tercihlerinden kaynakladığını, bu tercihlerin de siyasal yansımalarından birinin Brexit olduğu varsayımını merkeze alarak geliştirecektir. Bu varsayım, Birleşik Krallık'ın kendisine pranga olarak gördüğü Avrupa Birliği yerine Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) ile yeni bir derin işbirliği planladığı varsayımı eşlik edecektir.

2008 ekonomik krizi ve sonrasındaki öğretici gelişmeler, Birleşik Krallık dış politikada yeni bir yol haritası izlemeye mecbur bırakmıştır. Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) 2008 krizi sonrasında neredeyse tüm dünyayı finanse ederek, uluslararası sistemin büyük bir ekonomik ve ticari gücü olduğunu kanıtlamıştır. Buna mukabil Avrupa Birliği 2008 krizinden sonra ekonomik ve ticari anlamda üyelerini, komşularını ve ticari ortaklarını cezbedecek model geliştirememiştir. AB ortalamasından daha iyi verilere sahip makro ekonomik verileriyle (büyüme, işsizlik, enflasyon ve ödemeler bilançosu) Birleşik Krallık AB üyeliğinin kendisine pranga olduğunu düşünmektedir. Bu çerçevede Birleşik Krallık, ÇHC'nin şekillendireceği yeni küreselleşme dalgasından iktisadi ve siyasi payını almayı planlamaktadır.

Öte yandan, Birleşik Krallık karar alıcıları, Avrupa bütünleşmesinin sürekli ve artan biçimde Almanya'nın güç kapasitesini artırdığını görmektedirler. Nitekim, Almanya, 2018 itibarıyla 294 milyar dolar ile art arda üçüncü kez dünyada en yüksek ödemeler dengesi fazlası veren ülke oldu. Birleşik Krallık, büyük güç olarak,

Almanya'nın Avrupa'nın ekonomik hegemonu olmasına izin vermesi mümkün değildir.

Özetle, Birleşik Krallık yeni küreselleşmenin öncülüğünü yapacak ÇHC'ni dikkate alan bir dış politika ve uluslararası ekonomi anlayışı geliştirme arzusu nedeniyle AB'den ayrılma kararı rasyonel ve stratejik görünmektedir. Birleşik Krallık böylece siyasi ve ekonomik bakımdan gücünü tahkim ederek, uluslararası sistemin başat aktörü olabilmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda Türkiye AB hedefi yerine veya ona paralel olarak ÇHC ve Birleşik Krallık ile yeni işbirliği modeli geliştirmeye gayret göstermelidir. Zira dünya güç dengesi AB'yi dışlayan bir güç değişimine doğru evriliyor.

Anahtar Kelimeler: Brexit, Birleşik Krallık, Türkiye, Çin, AB

**Akdeniz'de Düzensiz Göç ile Mücadele Kapsamında
Avrupa Birliği'nin Sınır Güvenliği Politikaları**

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Gülce UYGUN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Sınır güvenliği ve düzensiz göç ile mücadele özellikle son yıllarda Avrupa Birliği'nin ana gündem maddelerinden birini teşkil etmektedir. Resmi veriler, 2015 yılında Avrupa Birliği (AB)'ne yönelen düzensiz göçmenlerin sayısının 1.8 milyona ulaştığını ve bu düzensiz göçmenlerin 1 milyondan fazlasının deniz yolunu kullandığını ortaya koymaktadır. II. Dünya Savaşı'ndan beri Avrupa'ya yönelen bu en büyük göç dalgasının ana rotasını Akdeniz oluşturmaktadır. Avrupa'yı hedefleyen düzensiz göçmenler çoğunlukla Batı Akdeniz'de İspanya, Orta Akdeniz'de İtalya ve Doğu Akdeniz'de Türkiye'den transit geçerek Yunanistan üzerinden AB sınırlarına ulaşmaya çalışmaktadır. Akdeniz'de düzensiz göç ile mücadele, kıyıdaş devletleri olduğu kadar uluslararası aktörleri de ilgilendirmekte, kaynak, transit ve hedef ülkelerin yetki, yükümlülük ve sorumlulukları kapsamında uluslararası işbirliğini gerekli kılmaktadır. AB'nin sınır güvenliği politikalarında düzensiz göç ile mücadelenin yanı sıra göçmen kaçakçılığı, terörizm ve sınır ötesi suçlar ile mücadele de önemli bir yer teşkil etmektedir. Özellikle 2015'de yaşanan göçmen krizinin akabinde, AB bir taraftan sınır güvenliği tedbirlerini arttırırken diğer bir taraftan kaynak ve transit ülkelerle; bölgesel ve uluslararası aktörlerle işbirliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. AB'nin sınır güvenliğinde temel kurumsal mekanizmayı 2004 yılında Frontex adıyla kurulmuş olan Avrupa Sahil ve Sınır Güvenlik Ajansı teşkil etmektedir. Son dönemde sıkılaştırılan tedbir ve uygulamalar kapsamında Ajans'a ayrılan bütçenin arttırılması ve personel sayısının 2020'ye kadar iki katına çıkarılması hedeflemektedir. Ayrıca AB, Geri Kabul Anlaşmaları çerçevesinde göçmenleri sınırlarından uzak tutmaya çalışmaktadır. Tüm bu sınır güvenliği tedbirlerine karşın, göçün nedenleri ve göç yollarında hayatını kaybeden göçmenler göz önünde bulundurulduğunda AB politikalarında konunun insani boyutunun yeterince ele alınmadığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada, göçmenleri sınırlarına yöneldiklerinde bir sorun olarak görmenin ötesinde, AB'nin göçün nedenlerine de odaklanarak sorunu kaynağında çözmede daha kapsayıcı ve sürdürülebilir politikalara ihtiyaç olduğu savunulmaktadır. Bu kapsamda, çalışmanın amacı AB'ye Akdeniz üzerinden yönelen düzensiz göçün genel profilini ortaya koymak; ve AB'nin güvenliğine tehdit olarak gördüğü göç hareketliliğini engellemede sınır güvenliği politikalarının ve uygulamalarının etkinliğini incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Düzensiz Göç, Akdeniz, Sınır Güvenliği, Frontex

Avrupa Birliği'nin Siber Güvenlik Stratejisinde Rol Oynayan Kurumsal Yapılanmaların Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak DARICILI

Bursa Teknik Üniversitesi

Tuğba YOKUŞ

Avrupa Birliği (AB)'nin kuruluşunun temelleri, 1965 yılında imzalan Füzyon Antlaşması (Birleşme Anlaşması) ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT), Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (AAET) isimli uluslararası örgütlerin tek bir Konsey ve tek bir Komisyon oluşturulmak suretiyle birleştirilmesi kapsamında atılmıştır. Birliğin nihai kuruluş amacı ekonomik entegrasyon temelinde Avrupa'nın siyasi birliğinin sağlanmasıdır. Öte yandan 1965 sonrası dönemde AB üyesi ülkeler Avrupa'nın kolektif güvenliğini sağlamaya yönelik girişimlerde bulunarak, bu alanda kurumsal yapılanma stratejileri de tesis etmişlerdir.

AB'nin güvenlik stratejilerinin belirlenmesi noktasında, teknolojik alanda meydana gelen yeni gelişmelere de bağlı olarak, özellikle siber uzay kaynaklı tehditlere yönelik de bazı adımlar atılmıştır. Birliğin siber güvenlik alanındaki inisiyatiflerinden en önemlisini Avrupa Komisyonu (AK)'nun Ağ ve Bilgi Güvenliği (Network and Information Security / NIS) ile ilgili çalışmaları oluşturmaktadır. AB'nin siber güvenlik alanındaki temel kurumsal yapılanmasının ise 2004 yılında kurulan Avrupa Birliği Ağ ve Bilgi Güvenliği Kurumu (European Network and Information Security Agency / ENISA)'dır. Daha sonra ise 2012 yılında birlik üyesi ülkelere yönelik siber saldırı karşı müdahale edebilecek AB Bilgisayar Acil Müdahale Ekibi (CERT-EU) kurulmuş, akabinde ise 2013 yılında Avrupa Siber Güvenlik Stratejisi belgesi yayınlanmıştır.

Sonuç olarak yukarıda özetlenen temel gelişmeler çerçevesinde bu çalışmada AB'nin siber güvenlik stratejisinin tesis edilmesinde rol oynayan kurumsal yapılar analiz edilmek suretiyle, AB'nin söz konusu siber güvenlik alanına dair resmi kurumsal yapılanmasının henüz istenilen işlevsellikte olmadığı iddiası savunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Siber Güvenlik, Siber Uzay

Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Avrupa'da Yükselen Milliyetçilik ve İslamofobi

Dr. Öğr. Üyesi Fatma SARIASLAN

Bursa Teknik Üniversitesi

Her geçen gün yaygınlaşan ve giderek derinleşen İslamofobi, tüm dünyada olduğu gibi Avrupa'da da en önemli sorunlardan biri olarak öne çıkmaktadır. İslamofobi'ye yol açan nedenler genellikle Müslümanların bizzat kendilerine dayandırılma da, Avrupa'da ortaya çıkan İslamofobi esasında Avrupa devletlerinin uygulamalarından ve Avrupa toplumlarının Müslümanlara yönelik tutumlarından kaynaklanmaktadır. Bu bildiride, önce İslamofobi'nin nasıl tanımlandığına değinilecek, daha sonra da İslamofobi'nin Avrupa toplumlarındaki nedenlerinin entelektüeller, kitle iletişim araçları, siyasi figürler ile siyasi partiler gibi muhtelif unsurlar bağlamında açıklanmasına çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa, Müslümanlar, İslamofobi, göçmen, milliyetçilik

**Lome'dan Cotonou'ya Avrupa Birliği'nin Afrika'ya Yönelik
Koşulluluk Politikası**

Dr. Arş. Gör. Gönül TEZCAN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Yaşar ALDIRMAZ

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Avrupa Birliği literatüründeki birçok çalışma, Birliğin küresel siyasetteki rolü ve kimliğine odaklanmış, bu bağlamda Avrupa Birliği'nin uluslararası sistemde ne tür bir güç (askeri, sivil, normatif) olarak konumlandığı tartışma konusu olmuştur. Ian Manners'ın 1990'lı yıllarda ortaya koyduğu görüşler ışığında Avrupa Birliği'nin uluslararası politikada normatif bir aktör olduğunu savunan çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Buna göre Avrupa Birliği maddeye dayalı bir güç olmaktan ziyade değerler ve normlarla temellendirilen düşünsel bir güçtür. Normatif bir güç olarak anılan Birlik, Lizbon Antlaşması'nın 2. Maddesinde yer alan demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi temel ilkeleri bir yandan kendi içerisinde güçlendirmeyi diğer yandan ilişki kurduğu bölgelere yaymayı hedeflemiştir.

Avrupa Birliği, Soğuk Savaş'ın bitişiyle birlikte üçüncü ülkelerle ilişkilerinde demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları, azınlık hakları gibi normları belirgin biçimde vurgulamaya başlamıştır. Dış politikasının temel bir unsuru olan “koşulluluk” çerçevesinde ilgili ülkelerin söz konusu ilkelere uygun davranmasını beklemiş, bu ilkelerin yerine getirilmesi için çeşitli araçları teşvik ya da baskı aracı olarak kullanmıştır. Bu bağlamda üçüncü ülkelerle imzalanan ticaret ve iş birliği anlaşmalarına insan haklarına saygı maddesi eklenmiş, ekonomik yardım, kalkınma yardımları, vize serbestisi gibi teşviklerin sunulması bu koşulun sağlanmasına bağlanmıştır. Söz konusu siyasi koşulluluğu Avrupa Birliği'nin Afrika ülkeleri ile ilişkilerinde de gözlemlemek mümkündür.

O dönemki adıyla Avrupa Topluluğu çok sayıda AKP (Afrika-Karayip-Pasifik) ülkesiyle ilki 1975 yılında olmak üzere Lomé Sözleşmeleri olarak anılan toplam dört çok taraflı ticaret ve kalkınma işbirliği anlaşması imzalamıştır. 1989 tarihli IV. Lomé Sözleşmesi'nde önceki Lomé sözleşmelerinden farklı olarak insan haklarına referans yapılması Birliğin bölgeyle ilişkilerini siyasi koşulluluk kapsamında düzenlemeye başladığını göstermiştir. Lomé Sözleşmelerinin yerini alan 2000 tarihli Cotonou Anlaşması ise insan haklarına saygı unsuruna iyi yönetim koşulunu da ekleyerek siyasi koşulluluğun kapsamını genişletmiştir.

Bu çalışmanın amacı, AB'nin Afrika ülkeleriyle ilişkilerinde uyguladığı koşulluluk politikasının başarısını ve tutarlılığını değerlendirmektir. Çalışmada, AB-Afrika ilişkileri tarihsel bir perspektiften geçirildikten sonra, günümüze uzanan süreçte bu

ilişkilerin nasıl evrildiği özellikle yapılmış olan ticari anlaşmalar üzerinden ele alınacak ve örnek olaylardan hareketle Birliğin koşulluluk politikası eleştirel bir analize tabi tutulacaktır. Çalışma, AB'nin Afrika ülkeleriyle ilişkilerinde uyguladığı koşulluluk politikasında kimi zaman ekonomik çıkar ya da güvenlik odaklı davranarak demokrasiyi geri plana atmasından kaynaklanan tutarsızlıklar olduğunu ve bu tutarsız uygulamaların Birliğin normatif gücüne zarar verdiğini savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Afrika, Normatif Güç, Koşulluluk, Uluslararası Ticaret

PANEL 23

14:00 – 15:15

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Kader ÖZLEM

Bariş İnşa Sürecinde Bir Çatışma Çözüm Stratejisi Olarak Uluslararası Arabulculuk: Bosna Hersek Örneği

Arş. Gör. Büşra ÖĞÜTÇÜ, Bursa Uludağ Üniversitesi

Balkanlarda Çözülenemeyen Sınır Sorunları

Arş. Gör. Mehmet Ali AK, Bursa Uludağ Üniversitesi

Avrupa Birliği'nin Genişleme Politikası ve Balkanlarda Güvenlik Perspektifi: Hırvatistan Örneği

Prj. Asist. Onur GÜREL, Bursa Uludağ Üniversitesi

Soğuk Savaş Sonrası Bosna Hersek, Kosova ve Makedonya Krizleri Bağlamında ABD'nin Balkanlar Politikası

Bejtula ZİBEROVSKİ, Bursa Uludağ Üniversitesi

Barış İnşa Sürecinde Bir Çatışma Çözüm Stratejisi Olarak Uluslararası Arabuluculuk: Bosna Hersek Örneği

Arş. Gör. Büşra ÖĞÜTÇÜ

Bursa Uludağ Üniversitesi

Uluslararası arabuluculuk günümüzde temellerini Birleşmiş Milletler Şartı'ndan alsa da tarihsel olarak da bir çatışma çözüm yöntemi olarak kullanılmıştır. MÖ 4000'li yıllarda Çin'de Antik Yunan ve Roma uygarlıklarında uyuşmazlıkların çözümünde arabuluculuk yönteminin kullanıldığı bilinmektedir. Bu çalışmada kullanıldığı anlam itibarıyla arabuluculuk, temel olarak bir uyuşmazlığa, üçüncü tarafın gönüllülük temelinde müdahalesi olarak tanımlanabilmektedir. Bu çalışmanın amacı genel olarak arabuluculuk ve Bosna –Hersek krizinde arabuluculuk sürecinin işleyişinin analiz edilmesidir. Çalışmada örnek olay olarak Bosna – Hersek krizinin seçilmesinin sebebi ise söz konusu krizin Soğuk Savaş sonrasında en önemli çatışmalarından biri olmasıdır. Bosna- Hersek krizi ayrıca Avrupa bölgesel güvenliğini tehdit etmesi açısından da önemlidir. Çalışma kapsamında ilk önce arabuluculuk süreci, kapsamı ve işleyişi incelenmeye çalışılacaktır. Bu noktada tarafların ve arabulucunun sürece dahi olmasına neden olan faktörler, arabulucunun sahip olması gereken özellikler, arabuluculukta zamanlama ve süre sürecin başarılı olması için yapılması gerekenler ele alınacaktır. Daha sonra ise Bosna – Hersek krizi hakkında kısaca bilgi verilecek ve arabuluculuk sürecinin Bosna – Hersek krizinde nasıl işlediği incelenecektir. Son olarak söz konusu süreçte arabuluculuğun etkin bir çözüm yöntemi olarak kullanılıp kullanılmadığı tartışılacaktır

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Arabuluculuk, Arabuluculuk, Bosna-Hersek Krizi, Barışın İnşası, Çatışma Çözümü,

Balkanlarda Çözümlemeyen Sınır Sorunları

Arş. Gör. Mehmet Ali AK

Bursa Uludağ Üniversitesi

Sovyetler Birliğinin dağılması ile sosyalist yönetim şekillerinin bulunduğu bölgelerdeki geçiş dönemleri farklı çatışma süreçlerine neden olmuştur. Bu çatışma bölgelerinden biri ise birçok milletin ve kültürün kavşak noktasını teşkil eden ve farklı dil, din ve geleneğin bir arada yaşamaya çalıştığı sürekli bir gerilim hattının bulunduğu Balkan bölgesidir. Özellikle, Yugoslavya Sosyalist Cumhuriyeti içerisinde bulunan devletlerin bağımsızlık mücadeleleri sonucu 1990'lı yıllarda savaşlar, müdahaleler ve sınır anlaşmazlıkları olmuş, bu durum Balkan bölgesinin en sorunlu süreci haline gelmiştir. Akabinde, Uluslararası kamuoyunun katkılarıyla, çatışmaların ve anlaşmazlıkların sona erdirilmesi için başlayan çözüm görüşmeleri Balkan devletleri için geçici bir yöntem olarak kalmıştır. Toplumların içerisindeki aşırı milliyetçi yapılanmaların tansiyonu arttırması ile etnik sınırların tekrar gündeme gelmesi ile birlikte Balkan devletlerinin birbiri toprağında hak iddia etmesi, sınır problemlerinin sürekli hale gelmesine sebebiyet vermiştir. Balkan devletlerinin tarihi sınır iddialarının bir amaç olarak devlet siyasetinde kullanılması Balkanların daha şiddetli bir çatışma alanı olabileceği algısını güçlendirmektedir. Özellikle, Sırbistan-Kosova sınır hatları egemenlik ve tanınma usullerine göre hak iddiası uluslararası aktörler tarafından güç mücadelesine dönüşmüştür. Bunun yanında, Sırbistan-Hırvatistan sınır anlaşmazlıkları ortasında kalan liberland bölgesi hala gündem konusu olmuştur. Bosna Hersek-Sırbistan ve Hırvatistan-Bosna Hersek arasındaki sınır problemleri tam anlamıyla çözülebilmemiş değil, Yunanistan-Makedonya sınır hattında tarihten bu yana devam eden aitlik sorunu devam etmektedir. Sınırlar hangi koşullar gözetilerek oluşturulmuş? Devletlerin sınır hatları üzerindeki iddiaları nelerdir? ve sorunların çözüm aşamaları nasıl ortaya konmuştur? Bu çerçevede, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından bu yana Balkanlarda sınırların değişimi, hukuki ve politik yansımaları ile analiz edilerek sınır problemlerinin nedenleri ve çözüm yolları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Balkan, Sınır, Etnik Milliyetçilik, Toplum, Çatışma

**Avrupa Birliği'nin Genişleme Politikası ve Balkanlarda Güvenlik Perspektifi:
Hırvatistan Örneği**

Prj. Asist. Onur GÜREL

Bursa Uludağ Üniversitesi

2. Dünya Savaşı'nın bitmesi sonrası planlanan Avrupa Birliği (AB) fikrinin ilk adımları 1952 yılında Paris Antlaşması'nın yükümlülükleri gereğince Fransa, Belçika, Hollanda, İtalya, Federal Almanya ve Lüksemburg devletlerinden oluşan "Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu"nun kurulması ve ortak güvenlik politikalarına yoğunlaşılması ile atılmıştır. Soğuk Savaş'ın bitmesi sonrasında oluşan düzene bağlı tehdit edici durum ise yeni güvenlik politikalarının geliştirilmesine olanak vermiştir. Bu dönem itibariyle AB'nin yaşadığı ilk önemli kriz Yugoslavya'nın parçalanma sürecindeki gelişmeler olmuştur. AB, Yugoslavya'nın parçalanması süreci içerisinde devletlerinin işbirliği ilkesine istinat eden "ortak güvenlik politikası" risk ve tehdit algılamalarının baştan sona değerlendirilmesini mecbur kılmıştır. AB'nin konu ile ilgili başarısız yaklaşımı açıkça anlaşılır olsa da 1992 yılında Bosna-Hersek, Hırvatistan ve Slovenya'nın bağımsızlığı AB üyesi devletlerce tanınmıştır. Balkanlar'daki teşevvüş sonrası kurumsallık adına atılan ilk adım 1993 yılında yürürlüğe giren, AB kurucu Antlaşması yani "Maastricht Antlaşması" olmuştur. Bu süreçte uluslararası sistemdeki aktörlerin AB'ye aşıladığı yaklaşım "bir şeyler yapılması gerektiği (something must be done)" olmuştur. AB, 2000'li yılların başından itibaren yaşadığı ekonomik, kültürel ve politik sıkıntılara rağmen genişleme sürecini sürdürmüş ve 2013 yılı itibariyle Hırvatistan'ın tam üye olarak kabulü sonrasında üye sayısı 28'e yükseltmiştir. AB'ye son dönemde kabul edilenler göz önünde bulundurulduğunda öncelikli olarak Balkan devletleri tercih edildiği ancak son olarak AB üyeliğine kabul edilen Hırvatistan'ın kıstasları tam olarak yerine getirmeden katılımının sağlandığı saptanmaktadır.

Genel ve soyut olarak aktardığımız bu bilgiler kapsamında çalışmada AB'nin genişleme politikası bağlamında güvenlik perspektifi açısından Balkanlar'da etkinliğini arttırması ile bu politikanın işleyişi analiz edilecektir. Zira uluslararası sistem içerisinde yer alan büyük aktörlerin bölgede nüfuz kazanmasını önlemek için Bulgaristan ve Romanya'nın üyeliğe alınmalarının bir benzeri olarak Hırvatistan'ın katılım sürecinin hızlandırıldığı, devam eden süreçte ise Hırvatistan örneği kapsamında Balkanlar'ın geleceği ile ilgili somut gelişmelerin yaşanabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler Avrupa Birliği, Balkanlar, Genişleme, Güvenlik, Hırvatistan.

**Soğuk Savaş Sonrası Bosna Hersek, Kosova ve Makedonya Krizleri
Bağlamında ABD'nin Balkanlar Politikası**

Bejtula ZİBEROVSKI

Bursa Uludağ Üniversitesi

Soğuk Savaş dönemi son bulmasıyla ve Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nin dağılması sonucunda Soğuk Savaş döneminde olan iki kutuplu sistem doğal olarak ortadan kalkmış ve ABD galip devlet olarak çıkmıştır. Soğuk Savaş dönemin sonrası iki kutuplu sistemden ABD liderliğinde tek kutuplu sisteme geçmeye çelişmiş ve buna yönelik dünyada üstünlük politika izleme yoluna girmiştir. Soğuk Savaş döneminin ardından düzenin bozulmasıyla uluslararası sistemde güvenlik sorunları ortaya çıkmaya başlamıştır. Ayrıca Orta Doğu, Orta Asya ve Balkanlar bölgeleri istikrarsız bir sürecin içerisinde girmişlerdir. Böyle bir ortamda Amerika bir küresel güç olarak kendi çıkarların doğrultusunda bu bölgelere yönelik bir politika izlemiştir. Bu bölgelerden biri olan Balkan bölgesi bulunduğu coğrafik konumu itibarıyla her zaman uluslararası arenada dikkat çekmiştir. Balkan bölgenin sınırları Karadeniz, Ege Denizi, Akdediniz, İyon Denizi ve Adriyatik denizlere ile çevrili olması bölgeyi jeopolitik açısından önemli bir konuma sahip getirmektedir. Balkanlar tarih boyunca büyük güçlerin çıkarların doğrultusunda bulunduğu ve mücadele etikleri bir yer olmuştur. Soğuk Savaş sonrası SSCB'nin ve Yugoslavya Federal Cumhuriyet'inin dağılması sonucunda ABD Bosna-Hersek, Kosova ve Makedonya'da meydana gelen savaşlarda çeşitli politikalar izleyerek bölgede oluşan güç boşluğunu doldurmak istemiştir. Amerika gerek Bosna- Hersek gerekse Kosova ve Makedonya'da yaptığı müdahalelerle Avrupa, Rusya ve diğer ülkelere kendisi olmadan uluslararası alanda yaşanan sorunları çözemeyeceklerini gösterme fırsatı bulmuştur. Aynı zamanda belki en önemli olarak NATO'nun varlığını devam etmesini sağlamıştır. Bu çalışmada da ABD'nin Balkanlarda izlediği politikaların değerlendirilmesi, bugüne etkilerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Soğuk Savaş, Balkanlar, Amerika'nın Balkan Politikası, Bosna-Hersek, Makedonya, Kosova

PANEL 24

14:00 – 15:15

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ

Soft Power as a Conflict Resolution Tool: The Role of Turkey in Somalia

Fiona Nzingo Anyango ODWAR, United States International University of Africa

Revisiting the Civil-Military Relations in Yemen from 1978-2019

Omar MUNASSAR, Sanaa University

Geopolitics in the 21st Century: The Triumph of Geography and the Return of Thucydides's World

Djallel KHECHIB, University of Algiers

China's Man-Made Islands in the Spratly's and Why It's Rising Concern Throughout the Region

Sümeyra Betül COŞKUN, Bursa Uludağ University

Soft Power as a Conflict Resolution Tool: The Role of Turkey in Somalia

Fiona Nzingo Anyango ODWAR

United States International University of Africa

How does soft power come in the picture of peacebuilding and conflict prevention? In the current times, soft power is seen as the more attractive avenue when it comes to peace. Why? Hard power has demonstrated to be costly in peacekeeping ventures. Soft power, on the other hand, funds spent is close to nothing because its resources are easily obtainable, and if there are costs, it is minimal. Soft power is preferred because it influences public opinion. Public opinion could be diverted to peacebuilding and conflict prevention because it can determine the main cause of unresolved conflict, which is structural violence. When not dealt with, this may develop into actual violence.

Resources of soft power such as culture and institutions have cut across boundaries to enable the influence of attitude, and actions of people in the name of peace. Globally, regionally or even nationally, these resources are adaptable and can be incorporated amongst each other. So how effective is this implementation of soft power in promoting peacebuilding and conflict prevention?

Take the example of Turkey; Turkey has suddenly and vigorously undertaken a series of initiatives to help Somalia out of its dire political and economic crisis. Because of the active role, it has assumed in Somalia, Turkey has, at least according to anecdotal evidence, won broad acceptance among the usually hyper-suspicious Somalis. Turkey took a chance on Somalia when many in the world had turned their backs on what was then considered as a failed state. In Somalia, like many places across Africa and the developing world, Turkish soft power through the popularity of Turkish soap operas, food, goods, and even higher education is working and producing tangible results for both sides. Using this power over Somalia, Turkey has recently assumed a leading role in the international quest to help Somalia regain political stability and economic normalcy.

This paper aims to discover the effectiveness of soft power in situations where it has been utilized to promote peace. The resources of soft power; culture, ideology, and institutions, will be explained further on their effectiveness towards peacebuilding in the subsequent chapters. A case study of Turkey's soft power influence over Somali and how it has affected the level of peace in the region will be presented as a case study. This paper will end by giving commendation and concluding comments on peacebuilding by use of soft power's resources.

Keywords: Soft Power, Peacebuilding, Conflict prevention, Turkey, Somalia

Revisiting the Civil-Military Relations in Yemen from 1978-2019

Omar MUNASSAR

Sanaa University

This article attempts to revisit the developments of civil-military relations in Yemen since the beginning of Saleh's rule in 1978 up to present. Unlike the literature on this subject, this paper tends to analyse the complex civil-military problematic in Yemen through a five-fold approach- underpinning five key civil actors who have partly influenced the Yemeni military. These civilian forces/relations are namely, the former President Saleh, the Muslim Brotherhood (Islah Party), the Houthis, the Southern Secessionists (al-Hirak), and the Hadi government (internationally recognised). Indeed, it also highlights the nature, influence, and limitations of every actor of these five civil-military relations. Since the Arab Spring uprisings, the famous thesis of Robert Burrowes 'tribal-military-commercial complex' describing the civil-military relationship in Yemen has yet fallen short after these varying religious, nationalistic, and political-military relationships had emerged. Indeed, the prevailing fragmentation of Yemen's military is a validation of this complex civil-military relationship under study.

Keywords: Civil-Military Relations, Yemen.

Geopolitics in the 21st Century: The Triumph of Geography and the Return of Thucydides's World

Djallel KHECHIB

University of Algiers

The field of geopolitics is one of the fields that witnessed different evolutions in the level of concepts, theories, and areas of interest in the post-Cold War era. Perhaps the most important evolution in this field was the rise of the so-called "The Critical Geopolitics" as a result of the world politics transformations during this period on one hand, and also as a result of the impact of philosophical and epistemological debates among the positivists and post-positivists on all theories and fields of knowledge in social sciences, on the other hand. All these transformations have led to the decline of "the classical geopolitics" importance, which is based on the centrality of -the physical- geography as a crucial factor of analysis which makes - with its inevitability- the destiny of people and shapes the fate of nations. For such reasons, many voices claimed "the death of geography and the end of the geopolitics era" and the beginning of a new era in which man can control its fate in contrast to the ancient world where geography has shaped his behavior, society, and destiny as well.

This paper argues that geography is still playing the critical role in explaining and shaping the relations among nations in the 21st century, the same as it was in the past, despite all the structural transformations of the current era, such as the outcomes of globalization (The deepening the economic relations, communications and transportation networks among nations, the technological revolution in the civil and military industries...)

Indeed, we argue that the outcomes of globalization has increased the influence of the geography factor in the global issues today more than it was before. Thus, the 21st century will see a revival of the classical geopolitics with new concepts and theories as well. In short, we are going back to the ancient world, the world of Thucydides.

Keywords: Geographical Inevitability, Explanatory Power, Classical Geopolitics, Globalization, and the Ancient World.

**China's Man-Made Islands in the Spratly's and Why It's Rising Concern
Throughout the Region**

Sümeýra Betül COŞKUN

Bursa Uludağ University

The South China Sea is believed to be rich in oil and gas and is important for fishing reasons for the countries surrounding it. It is also crucial for its strategic location, as it is one of the world's busiest waterways. For these reasons, it is subject to several overlapping territorial disputes which include China, Taiwan, Vietnam, Malaysia, Brunei and the Philippines. Among all these countries, China is seen as the most aggressive state among them. It is believed that China is aiming to create a strategic triangle within the South China Sea which could result in China gaining full control over the region. Such control is perceived as a direct threat for the US, most of the South China Sea states and US allies within the Asia-Pacific region. Therefore, China's man-made islands located in the South China Sea, particularly in the Spratly archipelago, has raised attention both regionally and worldwide. At first, China started off with land reclamation in the area which started raising questions and caused tension on some level. These man-made islands are the result of China's salami-slicing tactics at which it is very successful at. Then, China militarized its artificial islands and turned them into advanced military bases. As of today, China has 7 artificial islands located in the Spratly archipelago. When added to the islands in the area in which China has seized control over, it is possible to say that China has emerged as a serious strategic force in the region and is seen as a threat to mostly all whom directly have interest in the South China Sea.

Keywords: China, South China Sea, Man-made Islands, Soil Reclamation, Spratly Islands

PANEL 25

15:30 – 16:45

PİYADE KURMAY YARBAY İLKER ÇELİKCAN SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ömer Göksel İŞYAR

Suriye İç Savaşında Türkiye'nin Güvenli Bölgeye Yaklaşımları

Prof. Dr. Ömer Göksel İŞYAR, Bursa Uludağ Üniversitesi

“Çin'in Batıya Doğru Politikası”nda Türk Dünyası ve "Yeni Büyük Oyunun Geleceği"

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Soğuk Savaş Sonrası Türkiye-ABD İlişkileri: Çıkar, Öncelik ve Hedeflerde Uyumsuzluk

Doç. Dr. Barış DOSTER, Marmara Üniversitesi

Suriye İç Savaşında Türkiye'nin Güvenli Bölgeye Yaklaşımları

Prof. Dr. Ömer Göksel İŞYAR

Bursa Uludağ Üniversitesi

İsrail'in Suriye'ye ilişkin planlarında, genelde, birbiriyle çatışma halinde birtakım alt bölgelerin kurulması hususu mevcuttur. Bu bölgeler, çoğunlukla, Suriye'nin petrol ve doğalgaz rezervlerinin buldukları yerlerle örtüşmüştür. Türkiye ise, doğal olarak bu planlara destek vermemiştir. Ankara, ABD yönetiminin Suriye sahasındaki Kürdistan bölgeciliği planlarından da endişe etmiştir. Bunun aksine, Suriye krizi patlak verdiğinde bu ülkenin kuzey bölgelerinde bir 'güvenlik kuşağı' oluşturmayı düşünmüştür. Türkiye, aynı zamanda, burada mülteciler için 'güvenlik bölgesi' kurmaya da çalışmıştır. Yani, insanî güvenlik amaçlı bir 'safe haven' için çabalamıştır. Bu, aynı zamanda rejim karşıtı muhalif güçlerin tutunabilecekleri bir 'güvenlik şemsiyesi' de sağlayabilirdi. Kriz başlar başlamaz Esad yönetimi, Türkiye sınırını 'kapalı askerî bölge' ilan etmişse de, bu teşebbüsü pek caydırıcı olamamıştır. Türkiye'nin zaman zaman, tıpkı Libya modelinde görüldüğü üzere, 'insanî yardım koridoru' üzerinde çalıştığı da olmuştur. Bu olası koridorun, bağımsız uluslararası gözlemciler tarafından denetim altına alınması öngörülmüştür. Bu durumda, burası aynı zamanda bir 'uçuşa yasak bölge' olmalıydı. Sivillerin korunması amacıyla, zorunlu hallerde bazı 'insanî müdahaleler' de yapılabilirdi. Türk Silahlı Kuvvetleri, bu çerçevede olası 'tampon bölgeler' veya 'güvenlik cepleri' için hazırlık yapmıştır. Ancak tüm bunlar, sadece birer plan olarak kaldılar. Günümüze kadar hayata geçirilemediler. Nitekim Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, bu yönde bağlayıcı bir karar alamadı. Günümüzde ise Türkiye, Fırat Nehri'nin batısında düzenlediği askerî operasyonlarla kendisi için, 'terörden arındırılmış bölgeler' kurdu. Münbiç ve Fırat'ın doğusunda ise, Amerika Birleşik Devletleriyle pazarlık yaparak, PYD/YPG'den arındırılmış bir 'tampon bölge' veya 'güvenli bölge' kurmaya çalışmakta ve aralarındaki problemleri çözmek için uğraş vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriye krizi, Türk dış politikası, Güvenli bölge, Tampon bölge, Uçuşa yasak bölge, İnsanî bölge.

**“Çin'in Batıya Doğru Politikası”nda Türk Dünyası ve
"Yeni Büyük Oyunun Geleceği"**

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

1991 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin dağılması, uluslararası sistemde bir jeopolitik depreme ve yeni bir mücadele alanı olarak Avrasya bölgesinde güç boşluğuna yol açmıştır. Bu durum, sadece ABD'nin değil, Çin'in de Avrasya'ya “Batıya Doğru Politikası” çerçevesinde açılmasına olanak sağlamıştır. Çin-ABD rekabeti ise bu süreci daha da hızlandırmıştır. Kuşkusuz Çin, sadece Avrasya'da değil; tüm dünyada etkinliğini arttırmak istemektedir. Pekin bu bağlamda bir yandan bölgesel işbirlikleri ve entegrasyon hareketlerine önem verirken, diğer taraftan da yumuşak gücünü arttırıcı projelere ağırlık vermektedir. Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) ve Kuşak-Yol Girişimi üzerinden yürüttüğü Avrasya politikası, elindeki iki önemli araç olarak ön plana çıkmaktadır. Bu araçlar başta Orta Asya olmak üzere Türk Dünyası, Rusya, İran, Türkiye, Pakistan gibi ülkeler açısından bir yönüyle fırsat olarak değerlendirilirken (özellikle denge politikaları açısından), diğer taraftan bir takım tarihsel hafızaya ve jeopolitik gerçeklere dayalı endişe ve korkuya da yol açmaktadır.

Bu endişe-korku, kuşkusuz sadece bu ülkeler açısından geçerli değildir. “Yükselen Çin”, başta ABD olmak üzere Batı dünyasında da bir korku kaynağına dönüşmektedir. Buna rağmen ABD/Batı'nın bu bölgede izlediği politikalar, bahsi geçen ülkeleri Çin'le işbirliği yapmaya zorlamaktadır. Bu çerçevede Çin; yakın çevre, enerji güvenliği, gıda güvenliği ve Kuşak-Yol güzergâh güvenliği ve Rusya, Hindistan gibi bölgesel aktörleri domine etmek, nüfuz alanlarını sınırlamak ve bunlarla kendi perspektifinden daha etkin bir işbirliği ve rekabet yürütebilmek, ABD/Batı etkisini, tehdidini bertaraf edebilmek ve küresel güç olma hedefini gerçekleştirebilmek için bu bölgeyle ilişkilerini yumuşak güç unsurlarına dayalı araçlarla çok boyutlu bir şekilde geliştirmeye çalışmaktadır.

Bundan ötürü Avrasya coğrafyasındaki en önemli jeopolitik rekabet alanı olarak Türkistan bölgesi karşımıza çıkmaktadır. Avrasya'nın kalpgâhı olarak tanımlanan bu bölgenin Çin'in kontrolüne girmesi durumunda sadece ABD değil; AB, Rusya, Türkiye, Hindistan başta olmak üzere, diğer aktörler de bundan olumsuz şekilde etkilenecektir. Örneğin Rusya, her ne kadar şu aşamada Washington'a karşı Çin'le işbirliği geliştirmek zorunda kalsa da orta-uzun vadede Çin'i bir tehdit olarak görmektedir. Rusya'nın öncülük ettiği Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü ve Avrasya Ekonomik Birliği gibi organizasyonlar aslında bu endişenin birer göstergesidir. Dolayısıyla Avrasya merkezli “Yeni Büyük Oyun”da halen taşlar yerine oturmamış görünmektedir. Çin'in her geçen gün daha da belirgin bir hal almaya başlayan ihtiraslı, agresif politikaları ilgili tarafları Türk Dünyası merkezli

yeni bir oyun kurma arayışına itmiş görünmektedir. Bu bildiri de “Çin’in Batıya Doğru Politikası”nda ön plana çıkan Türk Dünyası eksenli politikaların “Yeni Büyük Oyun”a etkileri ele alınacak ve bu kapsamda ne tür olası yeni dengelere, denklemlere yol açabileceği hususu tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Çin, Türk Dünyası, Avrasya, Kuşak-Yol, Yeni Büyük Oyun*

Soğuk Savaş Sonrası Türkiye-ABD İlişkileri: Çıkar, Öncelik ve Hedeflerde Uyumsuzluk

Doç. Dr. Barış DOSTER

Marmara Üniversitesi

Türk dış politikasının en fazla konuşulan konusu olan Türkiye – ABD ilişkileri, Soğuk Savaş sırasında ve sonrasında dengesiz bir zeminde gelişmiştir. Soğuk Savaş boyunca Türkiye'nin siyaseti, ekonomisi, sivil – asker güvenlik bürokrasisi, akademisi üzerinde nüfuzunu artıran ABD, Soğuk Savaş sonrasında da bu tutumunu sürdürmüştür. Oysa gelinen noktada iki ülkenin çıkarları, öncelikleri, hedefleri, tehdit algıları, beklentileri arasında büyük fark olduğu görülmektedir. Dahası ABD; PKK ve FETÖ gibi terör örgütlerine verdiği destekle, Türk ekonomisini zor duruma sokmayı amaçlayan tutumuyla, S- 400 - F 35 gerilimindeki tavrıyla, Doğu Akdeniz'de izlediği siyasetle, Kıbrıs, Ege, Montrö Boğazlar Sözleşmesi, sözde soykırım iddiaları gibi temel konulardaki tercihleriyle, Türkiye'ye karşı hiç de dostça olmayan bir politika gütmektedir.

ABD'nin küresel ölçekte hegemonyasının aşındığı, devlet kapasitesinin inişe geçtiği, ekolojik hakimiyetinin zayıfladığı bir dünyada, ağırlık merkezi de batıdan doğuya, Atlantik'ten Avrasya'ya doğru kaymaktadır. ABD'nin hegemonyasının gerilediği Latin Amerika'da, Ortadoğu'da, Orta Asya'da, Almanya'yla yaşadığı gerilimde açıkça görülmektedir. Çin ve Rusya başta olmak üzere, en büyük rakiplerinin nüfuzunun artmasını engelleyemeyen ABD'nin, Türkiye'den beklentileri de, Ortadoğu'daki hedefleri de Türkiye'nin bağımsızlığı, bütünlüğü, egemenliği ve siyasal birliğiyle çelişmektedir.

Dünyanın tek odaklı bir düzenden çok kutuplu bir düzene geçiş yapmakta olduğu bir süreçte, Türkiye'nin dış politikasını oluştururken bu nesnel koşulları gözetmesi ve Soğuk Savaş ezberlerinden kurtulması gereklidir. Türkiye'nin; çok yönlü, çok boyutlu bir dış politika izlemesi, hepsi de ABD kaynaklı tehditlerle mücadele eden bölge ülkeleriyle ve Avrasya'nın yükselen güçleriyle ilişkilerini geliştirmesi en gerçekçi yoldur. Böylesi bir siyaset, Türkiye'nin bölgedeki nüfuzunu, itibarını, saygınlığını, caydırıcılığını artıracak gibi, ABD ve Avrupa Birliği ile ilişkilerinde de dengeyi kuracaktır. Muhatapları tarafından daha fazla önemsenmesini sağlayacak ve Batılı devletlere Türkiye'nin elini güçlendirecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, ABD, Soğuk Savaş, Rekabet, Ortadoğu.

PANEL 26

15:30 – 16:45

ÖZEL HAREKAT POLİS MEMURU İLYAS KAYGUSUZ SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ferhat PİRİNÇÇİ

2010'lu Yıllarda ABD-Rusya İlişkilerinde Nükleer Silahsızlanma

Doç. Dr. Sibel KAVUNCU, Trakya Üniversitesi

Hipersonik Silahlar: Silahlanma, Silahsızlanma, Uluslararası Güvenlik Açıklarından Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı EGELİ, İzmir Ekonomi Üniversitesi

İran'ın Uzun Menzilli Füze Sistemlerine Sahip Olmaya Yönelik Güncel Gelişmelerin Analizi

Dr. Yeşim Demir, ANKA Enstitüsü

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak DARICILI, Bursa Teknik Üniversitesi

Trump Dönemi İran Politikasının İran Dış Politikasına Etkisi

Dr. Hazar VURAL JANE, İstanbul Aydın Üniversitesi

Geleceğin Silahları Otonom Silah Sistemleri: Tehdit mi, Fırsat mı?

Arş. Gör. Adem ÖZER, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

2010'lu Yıllarda ABD-Rusya İlişkilerinde Nükleer Silahsızlanma

Doç. Dr. Sibel KAVUNCU

Trakya Üniversitesi

Günümüzde değişen ve dönüşen uluslararası sistemin yapısı ekseninde güvenlik sorunlarının da değiştiği, çeşit ve kapsamının genişlediği gözlemlenmektedir. Güvenlik tehdidi oluşturan sorunlara yenilerinin eklenildiği uluslararası alanda 2000'li yılların ikinci on yılının sonlarına doğru yaklaşırken birbirinden farklı ve çok çeşitli, etkileri ve boyutları giderek genişleyen, küresel çerçevede güvenlik tehdidi oluşturan bu sorunlardan biri de Soğuk Savaş döneminden günümüze süreklilik gösteren bir anlamda daimi bir güvenlik sorunu olarak nükleer silahların varlığına ilişkindir.

Soğuk Savaş döneminde dönemin iki süper gücü ABD ve Sovyetler Birliği(SSCB) ilişkilerinin seyrini etkileyen, süper güçler arasındaki güç yarışında gücün ve gücünün belirleyici unsurlarından birisini oluşturan nükleer silahlar, günümüzde ise uluslararası sistemin yapısı üzerinde etkili olan iki büyük güç ABD ve Rusya arasındaki küresel rekabetin temel unsurlarından birini oluşturmaktadır.

Nükleer silahların varlığı ve kullanılabilme olasılıkları çerçevesinde uluslararası alanda oluşan endişelerin giderilmesi bağlamında uluslararası çaba ve çözüm arayışları Soğuk Savaş'tan günümüze kadar süregelen, süreç boyunca nükleer silahların kontrolü/denetlenmesi ve nükleer silahsızlanma kapsamında birçok anlaşma gerçekleştirilmiştir.

Soğuk Savaş döneminde dönemin süper güçleri ABD ve SSCB arasında nükleer silahsızlanma yönünde başlayan karşılıklı diyalog, Soğuk Savaş sonrasında günümüze değişen ve dönüşen uluslararası sistemin yeni yapısının büyük güçleri ABD ve Rusya arasında da sürdürülmüş, nükleer silahsızlanma girişimleri devam ettirilmiştir. Ancak, son yıllarda ABD ve Rusya arasındaki karşılıklı nükleer diyalogun seyrinde gözlenen uyumsuzluk ikili ilişkilere de yansımış, ABD-Rusya arasındaki gergin ilişkiler neticesinde ise uluslararası alana nükleer güvensizliğe dayalı bir kaygı ve endişe ortamı hakim olmaya başlamıştır.

Çalışmada, 2010'lu yılların sonuna doğru geline günümüzde, uluslararası sistemin yapısına yön verdiği söylenebilecek olan iki büyük güç ABD ve Rusya'nın ilişkilerinin evrildiği noktada, nükleer silahların ABD-Rusya ikili ilişkilerinin yönelimindeki rolü değerlendirilerek, nükleer silahsızlanma arayışlarında ilişkilerin ne yönde bir gelişme gösterdiği analiz edilmeye çalışılacaktır. Soğuk Savaş döneminde ABD ile SSCB arasında bir dizi görüşmenin neticesinde gerçekleştirilmiş olan ve izleyen dönemlerde de taraflarınca gözden geçirilerek yenilenmiş olan INF ve START gibi nükleer silahsızlanma çerçevesindeki antlaşmaların uygulanmasında ve yürürlükte kalma sürelerinin uzatılması hususunda

son yıllarda ABD ve Rusya arasında hakim olan gergin havanın neden ve niçinleri, uluslararası sistemdeki etki kapasiteleri bağlamında iki gücün ilişkilerindeki gerginliğin etkilerinin sistemin geneline yansımakta olduğundan hareketle ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: ABD, Rusya, Uluslararası Sistem, Nükleer Silahlar, Nükleer Silahsızlanma

Hipersonik Silahlar: Silahlanma, Silahsızlanma, Uluslararası Güvenlik Açıklarından Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı EGELİ

İzmir Ekonomi Üniversitesi

Ses hızının beş misli ve üzerindeki süratlerde yol alabilen silah taşıma vasıtalarına hipersonik silahlar adı verilmektedir. Son dönemde yaşanan süratli teknolojik gelişmeler, sadece çok yüksek süratlerde hedefine doğru yol alan değil, aynı zamanda atmosfer içerisinde veya atmosfer-uzay sınırında ani manevralar yapabilen hipersonik vasıtaların geliştirilmesine imkân tanımaya başlamıştır. Dolayısıyla, yüksek süratlerde yol almanın yanı sıra uçuşları boyunca manevralar da yapabilen hipersonik silahlar, seyir füzelerinin yön değiştirebilme ve görünmeden hedefe yaklaşabilme avantajıyla balistik füzelerin yüksek sürat avantajını bir araya getirmektedir. Bu birleşim, manevra yapabilen hipersonik silahların mevcut hava ve füze savunma önlemleriyle durdurulmasını neredeyse imkânsız kılmaktadır. Hiç de şaşırtıcı olmayan şekilde, başta ABD, Rusya ve Çin olmak üzere bu sınıftaki vasıtaları geliştirip konuşlandırabilecek teknolojik ve mali imkânlarla sahip başat güçlerin tamamının son yıllarda hipersonik silahlara kayda değer yatırım yaptıklarına tanık olunmakta, ilk hipersonik silahlarınsa 2020’li yılların başlarından itibaren hizmete girebileceği iddia edilmektedir.

Hipersonik silahları mevcut balistik füzelerin ve seyir füzelerinin yeni sürümü veya ikinci dalgası olarak görenlerin yanı sıra, küresel ve stratejik dengeler üzerinde sebebiyet verebilecekleri derin etki ve değişimlere istinaden tamamıyla yeni bir silah sınıfı olarak ele alınması gerektiğini iddia edenler vardır. Bu kapsamda işaret edilen olumsuz etkilerden ilki, ABD-Rusya-Çin arasında daha şimdiden şekillendiğine tanık olunan yeni bir boyuttaki silahlanma yarışı ve buna bağlı olarak askeri güç unsurlarına dayalı küresel rekabetin daha da şiddetlenmesi olgularıdır. Bununla ilintili olarak, hipersonik silahların açmakta olduğu yeni fırsat pencerelerinin, Ortamenzilli Nükleer Kuvvetler (INF) Antlaşması’nın sona erdirilmesi örneğinde görüldüğü üzere, mevcut silahlanmanın kontrolü düzenlemeleri üzerindeki aşındırıcı etkisi de göz ardı edilmemelidir.

Mutlaka vurgulanması gereken bir diğer olumsuz etki, tespit edilmeleri ve önlenmelerinin zorluğu sebebiyle hipersonik silahların hedef alınan devletin (ikinci) misilleme saldırısı yeteneğini bertaraf edebilecek sürpriz (birinci) saldırı silahları olarak kullanılmaya elverişliliğinden kaynaklanmaktadır. Devletlerarası anlaşmazlık ve krizlerde askeri güç kullanımına başvurmayı kolaylaştıran, hatta teşvik eden bu özelliğin tirmandırıcı, kriz istikrarını zayıflatıcı ve özellikle nükleer caydırıcılık bağlamında ikinci saldırı (misilleme) kabiliyeti üzerine inşa edilmiş ‘karşılıklı kat’i yıkım’ (MAD) varsayımını aşındırıcı etkileri bulunmaktadır.

Uluslararası güvenlik konjonktürünün geleceğine yönelik diğer bazı sorun ve belirsizlik sahaları olarak; i) hipersonik silahlar karşısında etkisiz kalacak füze savunma önlemlerinin değişen şartlara adapte edilmesi ihtiyacı ve bu amaçla kullanılacak yönlendirilmiş enerji veya uzaya konuşlu silahlar gibi yeni yaklaşımların ilave silahlanma ve rekabet eksenlerini tetiklemesi ihtimali; ii) halihazırda küresel ve başat güçler arasında yaşandığına tanık olunan hipersonik silah rekabetinin, daha şimdiden Hindistan ve İran örneklerinde görüldüğü üzere kaçınılmaz olarak bölgesel güçler seviyesine sirayet etmesi ve mevcut bölgesel sorunları daha da çetrefilleştirmesi potansiyeli gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hipersonik silahlar; Füze savunması; Silahsızlanma, Savunma teknolojisi, Kitle imha silahları (KİS)

İran'ın Uzun Menzilli Füze Sistemlerine Sahip Olmaya Yönelik Güncel Gelişmelerin Analizi

Dr. Yeşim Demir

ANKA Enstitüsü

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak DARICILI

Bursa Teknik Üniversitesi

İran, 1970'lerden buyana uzun menzilli füze programını geliştirmeye çalışmaktadır. 1979 İran Devrimi öncesinde de balistik füze programı için gerekli teknolojiye sahip olan İran, devrim sonrası Batı ile bozulan ilişkiler nedeniyle bu teknolojilere erişmekte zorlanmaktadır.

İran, 1980-1988 İran-İrak Savaşı döneminde uzun menzilli füze kapasitesini önemli ölçüde artırmış, günümüze gelinceye kadar da birçok füze projesini hayata geçirmiştir. Her ne kadar İran tarafından, zaman zaman dünya kamuoyuna test edilen füzeler ile ilgili haber ve görüntüler servis edilse de, bu sistemlerin ne kadarının balistik füze ve donanımına sahip olduğu bilinmemektedir.

Balistik füze sistemi sahip olan devlet, ülkesine yönelik saldırılara karşı ciddi bir caydırıcılık unsuruna sahip olduğu açıktır. İran'ın günümüzde sürdürmekte olduğu nükleer programı ile ayrılmaz şekilde iç içe olan ve savunma stratejisinde önemli rol oynayan balistik füze programı, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve müttefiklerinin Ortadoğu'daki çıkarları için tehdit oluşturmaktadır. Bununla birlikte bahse konu bu füze sistemleri zaman zaman İran ile irtibatlı radikalleşmiş Şii milisler ve gruplar tarafından da Ortadoğu'da çatışma bölgelerinde kullanılmaktadır.

Sonuç olarak bahse konu bilgiler kapsamında, bu çalışmada İran'ın ülke savunmasının temini ve Şii rejiminin geleceği açısından hayati öneme sahip olan uzun menzilli füze sistemleri geliştirmeye yönelik stratejisi analiz edilmek suretiyle, İran'ın tüm ambargo ve uluslararası tepkilere rağmen bu programı geliştirmekten vazgeçmeyeceği iddiası savunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İran, Balistik Füze Sistemleri, Savunma Stratejisi, Ortadoğu, Şii Gruplar

Trump Dönemi İran Politikasının İran Dış Politikasına Etkisi

Dr. Hazar VURAL JANE

İstanbul Aydın Üniversitesi

1979 Devrimi sonrası İran’da ABD karşıtlığı, İran’ın resmi kimliğini şekillendiren olgulardan biri olmuştur. Monarşi döneminden İslam Devrimi’ne, tarihsel temelleri olan bu karşıtlık, Temmuz 2015’teki nükleer anlaşmaya kadar iki devletin birbirleriyle doğrudan diplomatik ilişki kurmasını engellemiştir. Anlaşmayla ilişkiler normalleşmekten uzak olsa da krizde bir süreliğine yumuşama sağlanmıştır. Fakat ABD’nin anlaşmadan Mayıs 2018’de çekilmesi ile yeniden tırmanmaya başlayan kriz, ABD tarafından yeniden uygulanan ve arttırılan yaptırımlar, iki ülke arasındaki ilişkilerin karşılıklı gerilmesine sebep olmuş ve bölgede savaş olasılığını bir kez daha gündeme taşımıştır.

Suudi Arabistan ve İsrail de İran’a karşı söylemlerle krize dahil olmuş, bunu savaş deneyimine sahip İran’ın taraflara yönelik sert açıklamaları takip etmiştir. Öte yandan olası bir somut gerginlikte ABD, bölgedeki İran’a yakın Hizbullah ve diğer Şii milis grupların da soruna dahil olmasını istememektedir. Bu bağlamda çalışmamızda, Donald Trump’ın politikalarına İran’ın nasıl cevap vereceği ve bunun bölgeye etkileri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İran-ABD İlişkileri, Direniş Hattı, Ortadoğu Güvenliği

Geleceğin Silahları Otonom Silah Sistemleri: Tehdit mi, Fırsat mı?

Arş. Gör. Adem ÖZER

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Dünya, son yıllarda birçok devrimci teknolojiye tanıklık etmiştir. Yeni bir silahlanma yarışı devam ediyor ve sonuçları gezegenimizin geleceğini şekillendirmektedir. Ancak bu yarış iki ülke arasında gerçekleşmemektedir. Yavaş yavaş değişen hukuksal ve kurumsal normlarımızın kaplumbağası ile silah endüstrisindeki hızlı teknolojik değişimin tavşanı arasındadır. Gelişen teknolojiler, her zaman askeri stratejinin merkezi olmuştur. Ortaya çıkan yenilikler ise savaşların denklemini değiştirmiştir. Bu anlamıyla teknoloji modern silahlı çatışmaların dönüştürülmesinde en büyük rolü oynamıştır. Nitekim 11 Eylül 2001 terörist saldırılarının ardından medya ve halk tarafından insansız hava araçları olarak tanımlanan yarı otonom silah sistemlerinin mevcudiyetinde ve kullanımında dramatik bir gelişme gözlemlenmiştir. Bu dramatik gelişmenin son hali ise “*otonom silah sistemleri*”dir. Otonom silah sistemleri barut ve nükleer silahların keşfinden sonra savaşlarda üçüncü devrim olarak ortaya çıkmaktadır. Günümüzde otonom silah sistemlerinin tanımına ilişkin uzlaşma söz konusu değildir. Bu sistemlerin belirleyici özelliği kritik işlevlere – hedeflerin aranması, belirlenmesi, seçilmesi ve hedeflere angaje olunması gibi- sahip olmasıdır. Otonom silah sistemlerinin kritik işlevlere sahip olması silahlı çatışmalarda hukuki sorunlara - uluslararası insancıl hukuk, uluslararası insan hakları hukuku, uluslararası ceza hukuku ve uluslararası sorumluluk- neden olmaktadır. Sorunların en belirgin olduğu alan ise uluslararası insancıl hukuktur. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı otonom silah sistemlerinin ortaya çıkardığı sorunları uluslararası insancıl hukuk boyutuyla ele almaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İnsancıl Hukuk, ayırım gözetme, orantılılık, askeri zorunluluk, sorumluluk.

PANEL 27

15:30 – 16:45

JANDARMA ER BAHADIR AYDIN SALONU

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Fatma SARIASLAN

Askeri Vesayetın Sürekliliğine Dayalı İstikrarsızlık: Mısır Örneği

Prj. Asist. Erkan OKALAN, Bursa Uludağ Üniversitesi

Ortadoğu Örneğinde Silahlı İnsansız Hava Araçlarının Asimetrik Savaşlara Etkisi

Prj. Asist. Ferhan Serkut ÇOLAK, Bursa Uludağ Üniversitesi

İntihar Saldırılarının Cinsiyet Perspektifinden Bir Analizi: Kadın Canlı Bombalar

Prj. Asist. Kafiye BEKFELAVİ, Bursa Uludağ Üniversitesi

Soğuk Savaş Sonrasında Ortadoğu'da Vekâlet Savaşları ve Yeni Oyun Kurucu Türkiye'nin Etkinliği

Prj. Asist. Mehmet BABACAN, Bursa Uludağ Üniversitesi

Askeri Vesayetın Sürekliliğine Dayalı İstikrarsızlık: Mısır Örneği

Prj. Asist. Erkan OKALAN

Bursa Uludağ Üniversitesi

Tarihi süreçte birçok uygarlığın doğuşuna ev sahipliği yapmış olduğu dolayısıyla “medeniyetlerin beşđi” olarak adlandırılan Mısır, Ortadoğu ve Afrika arasında önemli bir geçiş noktasını teşkil etmektedir. 1952’de Cemal Abdul-Nasır liderliğindeki Hür Subaylar Hareketi’nin monarşiyi devirmesinin ardından cumhuriyet rejimiyle yönetilmeye başlayan Mısır’da iktidara gelen üç devlet başkanının da asker-kökenli olması, yaklaşık 60 yıl boyunca askeri vesayet rejiminin süreklilik arz etmesi dolayısıyla “ordu-devlet” modelinin konsolide olmasını getirmiştir. Özellikle Başkan Enver Sedat döneminde Mısır’ın ABD liderliğinde yürütölen Camp David süreci neticesinde İsrail’i tanıyan ilk Müslöman Arap ülkesi olması, bir yandan Filistin davasına ihanet ettiği gerekçesiyle bölgede yalnızlaşmasına sebep olurken, diğer yandan bölgede İsrail’den sonra en fazla Amerikan yardımı alan ikinci ülke konumuna gelmesini sağlamıştır. Artan Amerikan destekleriyle güçlenen Mısır ordusu, 1980’lerden itibaren Başkan Mübarek tarafından uygulamaya sokulan neo-liberal politikalara dahil edilmesi neticesinde ise yalnızca siyasi yapıda değil, ekonomik alanda da kayda değer bir kontrol alanı elde etmiştir. Bu süreçte, “demokratik reformların teşviki” kapsamında sağlanan ekonomik ve finansal yardımların denetimine yönelik etkin bir kontrol mekanizmasının olmayışı, yapılan yardımların askeri vesayet rejiminin otoriter kurumlarına yönlendirilmesine olanak sağlamıştır. Böylece, siyasi alanda ortaya çıkan patronaj ilişkisi kapsamında, ordu elde ettiği finansal avantaj karşılığında rejimin iktidarda kalmasını destekleme rolü üstlenmiştir. 2010 yılı sonunda fitili Tunus’ta ateşlenen iktidar-karşıtı protestoların Mısır’a sirayet etmesi zor olmamış, Mübarek yönetiminin baskıcı politikalara dayalı otoriter rejimi altında uzun yıllar siyasi dışlanmışlığın yanı sıra ekonomik güçlüklerle mücadele eden Mısır halkı 25 Ocak 2011’de ülkenin dört bir yanında sokağa dökölmüştür. Başkan Mübarek’in Şubat 2011’deki istifasını getiren sürecin ardından 2012 Haziranı’nda yapılan seçimleri İhvan kökenli Muhammed Mursi’nin kazanması Mısır’da devrimin başarılı olduğuna yönelik umutları artırmıştır. Ne var ki, ülkenin demokratik seçimle iktidara gelen cumhurbaşkanının görevinin birinci yıldönümünde, 3 Temmuz 2013’te, General Abdulfettah Sisi liderliğindeki darbe ile yönetime el konulması Mısır’da askeri vesayetın devam ettiğinin ilk göstergesi olmuştur. 2014 ve 2018’de yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde gayrimeşru yöntemlerle potansiyel rakiplerin seçimde aday olmalarının engellenmesi, General Sisi’nin zaferiyle sonuçlanan seçimlerin “göstermelik” bir meşruiyet sağlama aracından öteye gidememesine yol açmıştır. Şubat 2019’da General Sisi’nin cumhurbaşkanlığı görevini 2034 yılına kadar uzatabilmesine olanak sağlayan anayasa değişikliğinin parlamentoda kabul edilmesi ise Mursi dönemindeki bir yıllık geçici sürecin ardından Mısır’daki askeri

vesayetin süreklilik arz ettiğini kanıtlar nitelikte olmuştur. Bölgedeki diğer ülkelere kıyasla demokratikleşmeye yönelik önemli dış politika araçlarına sahip olan Mısır'daki askeri vesayet rejiminin demokratikleşme süreci üzerindeki etkisini analiz etmeyi hedefleyen bu çalışma, özellikle 1970'lerden beri ülkede demokratikleşme yönünde desteklenen reformların geçici siyasi açılımlardan öteye gidememesini askeri vesayet rejiminin sürekliliği ile açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mısır, Askeri Vesayet Rejimi, Otoriteryanizm, Demokratikleşme, Siyasi Liberalleşme

**Ortadoğu Örneğinde Silahlı İnsansız Hava Araçlarının
Asimetrik Savaşlara Etkisi**

Prj. Asist. Ferhan Serkut ÇOLAK

Bursa Uludağ Üniversitesi

Birinci Dünya Savaşı'na kadar uzanan tarihiyle aslında pek yeni olmayan insansız hava aracı (dron, İHA) teknolojisi tarihin hiçbir döneminde son yıllarda olduğu kadar tartışma konusu olmamış, medyanın odağında yer almamıştır. 2000'li yıllarda insansız hava araçlarının silahlandırılarak 'öldürücü' bir nitelik kazanmasının ardından bunun ahlaki ve hukuki sonuçları üzerine başlayan tartışmalar 2010'lu yıllarda dronların yayılmasının muhtemel sonuçlarına ilişkin endişelerle beraber genişlemiştir. Nitekim ABD'nin 2001'de Afganistan'ı işgali sırasında gerçekleştirilen ilk silahlı dron saldırısının ardından geçen 20 yılda, 40'a yakın devlet ve bazı devlet dışı aktörler silahlı dronlara sahip olmuştur. Her geçen gün daha fazla uluslararası aktörün satın alarak veya üreterek bu teknolojiyi elde etmesinin yanı sıra silahlı dronların sahada denenmesi için uygun bir zemin oluşturan devlet içi çatışmaların sayısında da artış görülmüştür.

Son birkaç yılda devlet dışı aktörlerin, daha önce yalnızca devletlerin sahip olduğu imkanları insansız hava araçlarıyla kısıtlı ölçülerde de olsa taklit etme imkanı elde etmesi dronların yayılmasından kaynaklanan endişeleri çok daha farklı bir boyuta taşımıştır. Bunlardan özellikle İran destekli Husilerin, savunma harcamalarına yıllık 67,6 milyar dolar bütçe ayıran Suudi Arabistan'a yönelik saldırılarında dronları etkin bir biçimde kullanması, devletlerin asimetrik dron saldırılarına karşı ne kadar hazırlıklı olduğunun sorgulanmasına yol açmıştır.

Silahlı insansız hava araçlarının savaş alanlarını –ve genel olarak uluslararası politikayı- nasıl etkileyeceği konusu akademik alanda da bir süredir tartışma konusu olmaktadır. Silahlı dronların karar vericiler üzerindeki psikolojik etkileri, mevcut ve potansiyel kabiliyetleri, insansız hava araçlarının devlet ve devlet dışı aktörlere yayılmasının sonuçları, dron kullanımının ahlaki ve hukuki açıdan değerlendirilmesi bu tartışmaların merkezinde yer alan başlıca konular olmuştur. Bu çalışma dronlar hakkındaki güncel akademik tartışmaları takip ederek dronlardan beklentileri Orta Doğu'da son yıllarda yaşanan çatışmalardan örneklerle değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada askeri insansız hava araçlarının devletlerin ihtiyaçları doğrultusunda gelişimi tarihsel perspektiften analiz edilmekte ve günümüzde devlet ve devlet dışı aktörlerin dron teknolojisine yaklaşımları karşılaştırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnsansız Hava Sistemleri, Devlet Dışı Aktörler, Asimetrik Savaş

**İntihar Saldırılarının Cinsiyet Perspektifinden Bir Analizi:
Kadın Canlı Bombalar**

Prj. Asist. Kafiye BEKFELAVİ

Bursa Uludağ Üniversitesi

1985 yılında Lübnan’da Sana Mehadli ilk kadın canlı bomba olarak intihar saldırısı gerçekleştirmiştir. Mehadli’nin ardından Lübnan’da kadın intihar bombacılarının kullanımı diğer ülkelere de yayılmış ve böylece Tamil Kaplanları, Çeçen Kara Dullar, El Kaide ve PKK gibi diğer terör örgütleri tarafından da kadın teröristler canlı bomba olarak kullanılmaya başlanmıştır.

2000’li yıllarda dünyada artan terör eylemleriyle birlikte intihar saldırılarını gerçekleştirenlerin çoğunlukla kadınlar olduğu görülmektedir. Kadın canlı bombaların uluslararası alanda dikkat çekmesinin sebeplerinin başında kadınların erkeklerle kıyaslandığında iş birliği yapmaya daha yatkın bir yapıya sahip olduğunun düşünülmesi ve şiddet içeren davranışlardan ziyade çözüm odaklı tutumlar sergilemesinin beklenmesi gelmektedir. Dolayısıyla gerçekleştirilen intihar saldırıları, kadınları söz konusu saldırıların faili olmaya yönelten motivasyonların neler olduğu sorusunu beraberinde getirmiştir. Var olan bulgular çerçevesinde bir canlı bomba veya kadın canlı bomba profili oluşturmanın çok zor olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada, kadınların terör örgütlerine katılımlarının ve intihar saldırılarını gerçekleştirmelerinin motivasyonları analiz edilmeye çalışılacaktır. Kadınların terör örgütlerine katılımları ve intihar saldırısı gerçekleştirmeleri analiz edilmeye çalışılırken sadece sosyal koşullar ve ekonomik faktörler gibi motivasyonlar üzerinde durulmamaktadır. Uluslararası ilişkiler literatüründe erkeklerin sayı bakımından çoğunlukta olduğu terör örgütlerine kadınların katılımı araştırılırken örgütün yapısına, liderine ve kültürüne yeterli düzeyde yer verilmemiştir. Literatürde bu yöndeki boşluğu doldurmaya yönelik bir katkı sunabilmek amacıyla çalışmada terör örgütlerinin yapısının nasıl bir etki ortaya koyduğuna ve terör örgütlerinin kadınları etkileme ve örgüte kabul etme biçim ve nedenlerine yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın Canlı Bombalar, İntihar Saldırıları, Çeçen Kara Dullar, El Kaide, PKK

**Soğuk Savaş Sonrasında Ortadoğu'da Vekâlet Savaşları ve Yeni Oyun Kurucu
Türkiye'nin Etkinliği**

Prj. Asist. Mehmet BABACAN

Bursa Uludağ Üniversitesi

Morton Kaplan'ın uluslararası siyasal sistem biçimleri olarak sıraladığı sistem modellerinden (hiyerarşik sistem, çok kutuplu sistem, iki kutuplu sistem gibi) tarihsel olarak evrilerek geçen uluslararası politika 1990'lı yılların başından itibaren yeni bir çehre alarak tek kutuplu bir karakter kazanmıştır. Keza uluslararası politikada “kutup” kavramı küresel düzeyde gücün belli bir yerde yoğunluk kazanması anlamına geldiğinden 1989'da Berlin Duvarının yıkılmasıyla başlayan yeni dönem, dünya tarihinde ekonomik, askeri ve diğer nicel ve nitel unsurlar bakımından ABD'nin rakipsiz ve eşsiz bir süper güç (hatta buna hiper güç diyenler de vardır) olarak ortaya çıkmasını simgeleyen bir dönem olmuştur. 1991'de iki kutuplu sistem, kutuplardan biri olan Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla son bulmuş, sosyalist-komünist ideoloji ile liberal-kapitalist ideoloji arasındaki mücadeleyi Batı bloğunun hâkim ideolojisi olan liberalizm ve kapitalizm kazanmıştır. Uluslararası konjonktür böyleyken Robert Cox gibi teorisyenler ABD'nin uluslararası siyasal sistemde neredeyse bir imparatorluk kurma noktasına kadar geldiğini belirtirken Francis Fukuyama gibi ideologlar ise Hegelci mantığın tarif ettiği anlamda pratik tarihin sona erdiğini iddia etmiştir. Küresel düzeydeki bu değişim tabiatıyla bölgesel politikalar üzerine de yansımış, iki kutuplu/bloklu yapının kurallarına ve kalıplarına göre davranmaya alışan ülkeler Soğuk Savaş döneminde olduğu gibi iki kutuptan birine tercih göstermek yerine yeni dönemde yükselişe geçen küreselleşme, insan ve azınlık hakları, demokrasi ve serbest piyasa ekonomisi gibi kavramları önceleyen dış politikalar üretmek durumunda kalmışlardır. Soğuk Savaş döneminin sona ermesinin en güçlü biçimde hissedildiği bölgelerden biri olan Ortadoğu (diğerleri; Yugoslavya özelinde Balkanlar ve Dağlık Karabağ özelinde Kafkasya olmuştur) Irak ile Kuveyt arasında yaşanan Körfez Krizi bağlamında Soğuk Savaşı bitiren sıcak savaşın yaşandığı ilk coğrafya olurken ABD Başkanı George H.W. Bush'un “yeni dünya düzeni” nin (new world order) kurulduğunu ilan etmesine de vesile olmuştur. 1991 tarihinden bugüne küresel ve bölgesel güçlerin yıpratma ve vekâlet savaşları üzerinden rekabete giriştiği Ortadoğu bölgesi kendi iç dinamiklerinden (etnik, dini, mezhepsel) kaynaklanan sorun ve çatışmaların yanında jeopolitik, jeoekonomik ve jeokültürel ölçekteki öneminden dolayı dışarıdan gelen operasyon ve müdahalelere de sürekli açık olmuştur. Ortadoğu'da Türkiye, İran, Mısır, Suudi Arabistan gibi bölgesel aktörlerin üstünlük/liderlik mücadelesinin yanı sıra ABD, Rusya, AB, Çin gibi bölge-dışı küresel aktörlerin de rekabeti hissedilmiş, özellikle Yemen ve Suriye Krizi bağlamında anılan aktörler arasında çağdaş bir “soğuk savaş pratiği” de yapılmıştır. Bu çalışmada da özellikle Türkiye'de dış politikadaki karar verici konumundakilerin zaman zaman söylemlerine hâkim olan” oyun kurucu”

kavramından hareketle Soğuk Savaş sonrası yeni dönemde bölgesel ve küresel aktörlerin ve nihayetinde Türkiye'nin bölgedeki alan açma faaliyetlerine, liderlik çabalarına ve mücadelelerine, aktif ve proaktif politikalarına değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Soğuk Savaş sonrası dönem, Ortadoğu, Vekâlet Savaşları, Oyun kurucu, Suriye Krizi

PANEL 28

15:30 – 16:45

SEMİNER-2 SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ

Ethnic Conflicts in Africa: Evidence of Democracy without its Culture

Isidore Agha NDZAMANGWI, International Association of Conflict Management

Prof. Dr. Victor Tani BANLILON, University of Bamenda

Facilitating the Shift in the USA's Perception of Archenemy After the Cold War

Lecturer Berkan AYGÜN, Yalova University

Changing Actors of Foreign Policy Decision-Making Process in AK Party Period Based on Transformation in Domestic Politics

Res. Assist. Onur Birkan, Bursa Uludağ University

Human Security and Migration in the MENA Region

Gül ORAL, Kadir Has University

Impact of the Identity on The Turkish Foreign Policy Towards the Palestinian Issue During the Arab Spring

Eman SULTAN, University of Rome

Ethnic Conflicts in Africa: Evidence of Democracy without its Culture

Isidore Agha NDZAMANGWI

International Association of Conflict Management

Prof. Dr. Victor Tani BANLILON

University of Bamenda

Many countries in Africa, young as they may seem in relation to those of the West, have constantly been subjected to the hard realities of continuity and change. The changing dynamics of violence, ethnic identities and the control of state power as well as resource control, are touching on the design and fabric of African states. These tend to present themselves as peculiar characteristics of a majority of states within the continent. At the close of the cold war, liberal democracy emerged as a new system in many countries around the globe. This was characterized primarily by the rule of law, elections and freedoms. These three tenets which stand as the main characteristics of liberal democracies formed the foundations of the new democratic state. This study sought to understand how the construction and furtherance of ethnic identities lead to violence, taking into consideration the capture of political power by dominant ethnic groups, and how this translated into cases of abuse of state power to the extent that resources were not equitable distributed among the various groups in the country. We maintained that dissent among minority or disadvantaged groups has the propensity to generate violence and engender forced migration, which only serves to demonstrate the lacuna in the democratic experiment within the selected cases discussed. To this regard, it is little wonder that ethnic mobilizations began and generated into subsequent ethnic conflicts. Many of such conflicts abound in Africa. The economic situation in many African countries was a push factor for ethnic conflicts to arise. As international factors affected the national economies, so too did the people get affected and dissent grew among rival groups seeking power to change the status quo in many countries, as they could no longer rely only on the bearings of the democratic compass to reap the dividends of democracy.

Keywords: Ethnicity, Conflict, Democracy, Africa, State

**Facilitating the Shift in the USA's Perception of Archenemy
After the Cold War**

Lecturer Berkan AYGÜN

Yalova University

After World War II, The Soviet Union and communist/socialist ideology were defined as the global strategic threat by the USA and the Western World. It was designated as the archenemy of the liberal West and an intensifying process of demonization of Communism was in practice until the collapse of the Soviet Union that marked the end of the cold war. After the cold war, in the new unipolar world, The USA was in need to reformulate its security perception and its ontological “other” to legitimize its actions in the international arena. Before 9/11, in the aftermath of several terrorist attacks with limited impact from extremists, the USA easily and quickly shifted to another archenemy perception and defined Global Jihadist Terrorism as the new global strategic threat to the western values and newly emerging, post-Cold War world order. Now, former Jihadist allies that were used to fight against old enemy socialists, turned out to be the new threat. The terms related with Islam and the Middle East were encoded as terrorism and threat; targeting them provoked little adverse reaction and was readily accepted by intellectual, academic and public opinion (apart from some critical scholars such as Edward Said). Furthermore, many analysts and national security experts have found the cold war analogy useful for explaining the West’s civilizational struggle with so-called Islamist global terrorism. Several facilitators enabled this transition to be easy and rapid. This paper explains the background to, and facilitators of alleged Islamist terrorism’s designation as the new archenemy over a short period and with little notable objection.

Key Words:Cold-war, Orientalism, Archenemy, The USA, Islam, Terrorism

Changing Actors of Foreign Policy Decision-Making Process in AK Party Period Based on Transformation in Domestic Politics

Res. Assist. Onur Birkan

Bursa Uludağ University

Turkish foreign policy decision making process before AK Party period, particularly period spanning from 1960 to the early 2000s, was under domination of Turkish Military. In Cold War period, the priority of security related issues in foreign policy laid the foundation of military actors to dominate and determine foreign policy making. This situation was institutionalized in the wake of the 1980 military coup and subsequent establishment of the National Security Council (NSC), in which military officials outnumbered over civilian actor. Moreover, the instability of political power and consecutive coalition governments consolidated the influence of military officials and foreign policy bureaucrats in foreign policy decision making mechanism even more.

However, with the AK Party period in November 2002, a new paradigm started to appear. Namely, the victory of AK Party put a stop to the projections of military tutelage over foreign policy decision making. In the following years, with the consolidation of AK Party in its power, the rigid and inflexible structure of foreign policy decision making mechanism started to be cracked. Foreign policy making process became more inclusive. Multiple viewpoints emerged on foreign policy issues and ultimately the monopoly of the foreign policy bureaucracy and military officials disappeared.

Key Words: Foreign Policy, Decision-Making, Actors, AK Party Period, Transformation

Human Security and Migration in the MENA Region

Gül ORAL

Kadir Has University

Since the end of the Cold War, security studies have gone through a process of widening and deepening with the involvement of military and non-military issues to the security agenda. New issues such as migration have become significant issues and gained more attention as a source of insecurity causing serious concerns at sub-state, state, regional, and international levels. Further, growing instability and security in diverse regions from the Balkans to the Middle East has illustrated the limit of traditional understanding since threats could come from different sources and have impacts on the security of states as well as societies, groups and individuals. Especially, the Arab Spring which has influenced the region since 2011 has created some social and political transformation in the regional countries due to widespread political turmoil and conflict, and also resulted in one of the worst humanitarian crisis by causing mass displacement of people. Due to the civil war in Syria, 6.6 million people are displaced internally and more than 5.6 million fled from the country to seek safety in neighboring countries such as Turkey, Jordan, and Lebanon. Although the neighboring countries host a great number of Syrian refugees, Europe has also been influenced by the crisis as the growing numbers of refugees and immigrants in 2015. In this study, how the EU has responded to this refugee crisis will be evaluated. In order to do so, the concept of human security which pays attention to individuals by putting them at the very core of the security will be used as the main concept of the analysis.

Key Words: human security, migration, refugees, the MENA region, the EU

Impact of the Identity on The Turkish Foreign Policy Towards the Palestinian Issue During the Arab Spring

Eman SULTAN

University of Rome

This paper assumes that the discourse of AK party government about the Palestinian issue and its role in ending the two Israeli wars on Gaza in 2012 and 2014 changed by the change of regimes in the Arab countries especially in Egypt during the Arab spring. When Muslim Brotherhood came to power in Egypt, Turkey perceived Egypt as an attractive ally, and the Turkish leaders in their discourses emphasized the civilizational and historical ties between the Turkish and Egyptian people. In response to Israeli war on Gaza in 2012 Turkey played more active diplomacy with Egypt to end the war, and both leaders of AK party and Muslim Brotherhood addressed the same discourse towards Israeli practices in Gaza, warning Israel that it must take in consideration that leaders of 2012 are not the same of leaders of 2008, and the current situation in the region is not the same of the previous situation. Here the identity played role in creation of more powerful discourse against Israel, but that situation didn't continue, and Egypt is no longer perceived as an attractive ally for Turkey after the military overthrew the government of Muslim Brotherhood in 2013, consequently, in War of Gaza in 2014, discourse of Erdogan changed and he just not criticized Israel he also criticized the Egyptian president alSisi, describing him with 'persecutor' and his government with 'Coup government'. As well, Turkey could not play an active role in ending the war by the absence of the Brotherhood government in Egypt.